

- Türkiye'den Gözlemler
- Malum Bir Anlayış Üzerine
- Yeşiller'in Yabancılar Program Taslağı
- Yabancı İşçiler Sorunu ve Bazı Yaklaşımlar
- 35 Saat Mücadelesi ve Biz

Zimmermann Bizden Ne İstiyor?

Bu Yük Nereye Kadar Taşınır?

NÜRNBERG

Paskalya Yürüyüşleri:

Özellikle Barış Hareketlerinin başını çektiği ve organize ettiği silahlana-maya karşı bu yürüyüşler, her yıl olduğu gibi bu yıl da Nürnberg'de 10 bin-lerin katılımıyla gerçekleşti. 30-40 km.lik uzaklıktaki köylerden ve kasa-balardan gelen insanlar yürüyerek Nürnberg'e geldiler. Biz Nürnberg Devrimci İşçi taraftarları olarak yürüyüşte gücümüz ölçüsünde yerimizi aldık.

1 Mayıs:

Bu yıl 1 Mayıs'ı geçen yıllardan biraz değişik geçirdik. Dünya işçi sınıfının mücadele ve dayanışmasını simgeleyen 1 Mayıs gününde Alman Sen-dikalar Birliği DGB'nin düzenlediği yürüyüşe katılarak Alman ve yabancı işçilerin dayanışmasını bir kez daha gösterdik.

5-6 bin insanın katıldığı 1 Mayıs yürüyüşü 4 koldan başlayarak ve yürüyüş boyunca kinimizi, isteklerimizi ve dayanışmamızı dile getiren sloganlarla Nürnberg caddelerini bir kez daha inleterek DGB binasının önüne gelindi. Mitingde 1 Türkiyeli ve DGB'ye bağlı çeşitli Alman sendikacılar konuşular. Bu yıl ağırlık verilen nokta, özellikle Alman işçi sınıfının mücadelesini verdiği 35 saatlik iş haftasıydı.

Biz Nürnberg Devrimci İşçi taraftarları yürüyüşe düzenli katılımı sağla-maya çalıştık.

Asıl bizim için geçmiş yıllardan farklı olan yan, 1 Mayıs akşamı idi. 1 Mayıs'a 2-3 hafta kala Alman arkadaşlar Türkiyeli, Kürdistanlı, Yunan, İspanyol, İtalyan işçilerle enternasyonalist 1 Mayıs gecesi hazırladık.

Temel konu olarak 35 saatlik iş haftası, Fransa işçi sınıfının bugünkü mücadelesi ve ek olarak diğer dünya ülkelerinde durum ve kültürel gösteriler seçilmişti. Özellikle Fransa işçilerinin bugün içinde bulundukları mücadeleyi anlatabilmek için Fransa'dan bir sendikacıyı çağırdık. Ve çağrımızı kabul edip Fransa'nın Lothringen şehrinde 3 kişilik bir komisyona geceye katıldı ve oradaki mücadelesini dia ile anlatıp gösterdiler.

Gece, 35 saatlik çalışma haftası hakkında bilgilendirmekle devam etti. Türkiye, Kürdistan, İspanyol, Yunan, Alman kültürel programlarından sonra "Enternasyonal" marşı ile sona erdi.

İlk olarak bu kadar ulstan insanın katıldığı ve gerçekten de enternasyonal dayanışmayı gösteren 1 Mayıs gecesi başarılı geçti. Geceye 200-300 insan katıldı ve çok ulusal olduğu ve ilk olduğu için eksikleri olmasına rağmen başarılı oldu.

BRAUNSCHWEIG

Geçtiğimiz aylarda yöremizde çalışmalarımızı geçen ayların eylemli-ği üzerinde devam ettirdik. Çalışmalarımızı sizlere iletmeye Paskalya yürüyüşleriyle başlayalım.

Almanya'nın dört bir yanında barış için, işsizliği protesto ve 35 saatlik iş haftası istemlerinin yanı sıra bizler de yabancılar sorununu ve Türkiye olayını gündeme getirdik. Yürüyüş, dayanışma ve ortak mücadele açı-sından anlamlıydı.

1 Mayıs yürüyüşüne bu sene Salzgitter'de, oradaki arkadaşlarla birlikte katıldık. Çünkü bu sene Salzgitter'deki mitinge DGB, Federal Hükümetin Çalışma Bakanı Blüm'i davet etmişti. Yöredeki Alman-yabancı tüm il-rici kuruluşlar Blüm'ün 1 Mayıs mitinginde işçilere seslenmesi olayını protesto ve gerçek anlamda 1 Mayıs'ı kutlamak için yürüyüş ve miting çağrısı yapmışlardı. Bu alternatif yürüyüş ve mitinge çok sayıda insan katıldı. Yürüyüş boyunca hükümetin işçi düşmanı politikaları, yabancılar politikası kınandı ve 35 saatlik iş haftası talebi tekrarlandı. Daha sonra bu alternatif yürüyüş ve mitinge katılanlar DGB'nin hazırladığı ve Blüm'ün konuşmacı olarak davet edildiği mitinge katılıp Blüm'ün konuşması-nı protestolarla kesmeye çalıştılar. Bu mitinge katılanlardan çok proto-cocular vardı.

1 Mayıs'ın hemen ertesinde Braunschweig'da "Türkiye Haftası" Türki-yeli-Alman Kültür Derneği ve Türkiye Komitesi tarafından başlatıldı.

2 Mayıs-5 Mayıs tarihleri arasında yapılan haftanın programı şöyledi:
- Hafta boyunca karikatürist Uğur Durak'ın "Hüseyin Almanya'da" adlı serisi izleyicilere açık tutuldu. Sergi boyunca sergiyi izlemeye gelen-ler sohbetler ve tartışmalar yapıldı.

- 4 Mayıs günü ise zengin bir program vardı. Türkiye'de folklor gösteri-leriyle başlayan ve izleyenlerin de katılımıyla genişleyen gösteri çok ilgi gördü. Folklorun hemen ardından dia gösterisi başladı. Dıalar Türkiye ve Türkiye Kürdistanında iş, yaşam ve doğayı konu ediyordu. Dia gösterisi sürerken, F.Almanya'daki Türkiyeli kadınların durumunu konu alan bir skeç oynandı ve skeç sonunda kadınların durumu üzerine bir tartışma yapıldı.

Daha sonra karikatürist Uğur Durak ile resim sergisi üzerine sohbet baş-ladı. Sohbette ağırlıklı Almanya'daki yabancı sorunları ve çözüm yola-rı tartışıldı. Tüm bu program Türkiye ve Almanca yürütüldü.

Ve 2 Mayıs'ta başlatılan "Türkiye Haftası" 5 Mayıs'ta düzenlenen bir gece ile sona erdi. Gecece A.Asker-Emekçi-Grup Yabancı-Regina ve Kaya-Folklor vardı.

Tüm bu çalışmaların sonunda yapılan değerlendirmelerde çıkarttığımız önemli sonuçlardan birisi Türkiyeliler olarak kendimizi anlatmakta çok güçlük çektiğimizdi. Tüm sorunlarıyla kendi içinde yanan bir topluluk... Sorunlarını gören, çözüm yolları konusunda beklenti içinde yaşayan insanlar, insanlarımız... (Tabii ki biz de bu insanlardan bir kaçıyız.)

Daha bir çok sonuçlar tartışmalar var faaliyetlerimize ilişkin. Bunları ileriki sayılarda iletmeye ve taşımaya çalışacağız.

19 Mayıs günü yöremize yakın Bad Harzburg'da yapılan Nazileri protes-to yürüyüşüne katıldık. Bilindiği üzere Naziler 19 Mayıs'ta toplantı yap-mak istemişler ve Lüneburg mahkemesi tarafından bu toplantı yasaklan-mıştı. Nazileri protesto yürüyüşünde faşizme ve yabancı düşmanlığımıza karşı sloganlar atıldı.

TRIER

Bizler, Trier bölgesinde bulunan, demokrat, devrimci öğrenciler olarak Türkiye'de içerde ölüm kalmı savaşı veren devrimcilerin sesini elimizdeki olanaklar ölçüsünde bulduğumuz bölgenin kamuoyuna duyurmak için

28 Mart'tan 6 Nisan'a kadar 10 günlük bir açlık grevini hayata geçirdik. Mamak'taki açlık grevini duyar duymaz bölgemizdeki bulunan Türkiye'li ve Alman demokrat, devrimcilerle işlişkiye geçip yapmayı düşündüğümüz açlık grevi konusunda görüşmelere başladık. Alman arkadaşlar öne-rimizi başında ve kamuoyunda yaratacağı etki açısından olumlu karşı-ladılar. Bunun üzerine bizler ve Almanlar "Yabancılar ve Almanlar Dayanışma Komitesi" adı altında bir komite oluşturup, açlık grevi için gerek-li olan hazırlık çalışmalarına başladık. Alman arkadaşlar basın ve kamuoyu ile ilgili görevleri üstlendiler.

Başta 6 Türkiyeli ve Alman arkadaşın katılımıyla başlayan açlık grevi, daha sonra yeni katılmalarla daha da büyük bir önem kazandı. Açlık gre-vi süresince şehir merkezinde işkence resimlerinin bulunduğu Standlar açtık, 10 binin üzerinde Almanca bildiriler dağıttık, bulduğumuz böl-genin gazete ve dergilerinde açlık grevimizle ilgili haberler yayınladık.

Açlık grevi eylemimizde burada bulunan demokrat devrimci Türkiyelilerden almadığımız desteği Alman demokratlarından aldık. Alman arka-daşlar hem açlık grevine bizlerden daha çok katılmalarıyla, hem de kamu-oyunun aydınlatılmasında örnek bir enternasyonal dayanışma gösterdi-ler.

Bölgemizde bu eylemin Türkiye konusunda ilk eylem olması nedeniyle eylemimiz çok başarılı geçti. Çeşitli kişiler ve demokratik Alman kuruluş-ları da eylemimizi destekleyen mesajlar gönderdiler.

Destekleyenler: Die Grünen im Bundestag, DKP, SPD JUSOS, SPD Landesvorstand ve daha birçok barış kuruluşları.

SOLINGEN

Solingen'de yapılan çalışmaların kısa bir raporu:

a) Türkiye'deki açlık grevlerine ilişkin çalışmalar:

Mamak'taki açlık grevinin duyulması ile birlikte faaliyetlerimizi o yöne kaydırarak, çalışmalarımızı o yönde yoğunlaştırdık. Özetle şöyle: 1.SPD ve Grünelere giderek onların bu konuda tavır almalarını ve parti merkez-lerine Türkiye'deki insan hakları ve işkencelere karşı tavır almaları için baskı yapmalarını istedik. Onlar da parti merkezlerine mektuplar gön-derdiler. 2. Konuyla ilgili bildirileri çoğaltarak dağıttık ve duvar gazete-leri hazırlayarak şehir çeşitli yerlerinde Standlar açtık. Bundan böyle bu çalışmalar kalıcılaştırılacak ve devam edecek.

b) Solingen'e yönelik çalışmalarımız:

Solingen'deki çalışmalarımız son bir yıldır geniş bir alana yayılarak sürmektedir. Bu çalışmalara en büyük etken, Almanya'ya yönelik çalış-maların, bunun da yansıması olarak Solingen'deki görevlerimizden doğru tespit edilmiş olmasıdır. Bunları sıralarsak, 1. Politik çalışmalar, Türkiye'ye ve Almanya'ya yönelik. 2. Kültür-folklor, koro, tiyatro, saz kursu. 3. Sportif faaliyetler: futbol, önumüzdeki dönem klüpleşme gibi. Bütün bu çalışmalarda istediğimiz ölçüde başarı elde etmiş durumdayız. Bu ne-denlerle daha geniş kamuoyunu etkileyebiliyoruz. Özellikle de gençliği belirli ölçülerde toplamış bulunuyoruz. Bunun yanında Almanlarla olan ilişkilerimiz her geçen gün daha da gelişerek devam etmektedir. Derneği-miz de zaten Almanlarla ortak bir dernektr. Ayrıca derneğimizde 31 Mart'ta Kızıldereyi 12.yılında anma nedeniyle bir gün düzenlendi. 70 kadar insan katıldı. Gün saygı duşusuyla başladı. Günün anlamını anlatan bir konuşma yapıldı. (Mamak açlık grevi ile olan bağlantısı ışığında.) Şiir-ler okundu Türkçe ve Almanca olarak. Bazı arkadaşlar halk türkülleri çalıp söylediler. Daha sonra Türkiye üzerine dıalar gösterildi. Gün, ge-mişi ve bugünü anlatan bir konuşmayla bitti. Gün bize göre çok önem-liydi. Çünkü ilk olarak böyle bir şey yapıyorduk ve bunu kendi olanakla-rımızla yaptığımızdan dolayı bir önemi daha da büyüktü. Bu bizim için gelecekte önemli bir yer tutmaktadı.

BOCHUM

Türkiyeli İşçiler 20 yıl önce çeşit-li Avrupa ülkelerine geldiklerinde niyetleri bir iki yıl para biriktirip köylerinde şehirlerinde kendilerini geçim sağlayabilmek, kısaca geleceklerine garantiye alabilmektir. Bilindiği gibi başta bir iki yıl gibi konan bu süreç 5, 10, 15, 20 yıl gibi uzadı. Bu uzamamı nedenleri elbette geldik-leri ülkenin ekonomi-politikasında, buna bağlı olarak sosyal, siyasal değişiminde yatıyordu. Sürecin başın-da "misafir işçi" olarak adlandırılanlar şimdilerde "göçmen işçi" adıyla anılıyorlar. Yani artık geride dönenlerin dışında bu insanların aileleriyle, kültürleriyle, sosyal biçim-lenişleriyle buralara göçtükleri ger-çeği önümüzde durmaktadır.

Yurt dışı son 5-6 yılda Türkiyeliler tarafından bir başka "göçü" yaşıdı. Bu küçük boyutlu göç direk olarak ülkenin politik çalkışısıyla ve so-nuçta Türkiye solunun aldığı cunta yenilgisiyle ilgilidir. Yani bu göçün ana nedeni bir önceki göç gibi ekon-mik değil özellikle siyasaldır. Böylesi bir gruplanmaya gitmek garip gelebilir, fakat dayanışma hare-keti ve göçmen işçi hareketi ikile-mi aşmak için bu tür bir gruplan-maya doğru bulduk. Bu ikinci göç gurubuna ait olan insanlar da geride dönuşlerini ülkedeki politik ortamın durumuna bağlamaktadırlar. Yani kendilerini burada kalıcı görmemek-tedirler. (Nasılki buralara göçen işçiler başlarda dönuşlerini ülke ekon-misinin düzelmesine bağlamışlar-sa...)

Bugünlerde birinci gurup bir ayrı-mın, kendini tanımlamanın eşğin-

mücadelesinde gören, bura koşulla-rına göre şekillenmiş insanlar oluşturmaktadır.

Örgütülüğümüz içinde çalışan dev-rimciler genel olarak ikinci gruba dahildirler. Bu yüzden de 3-4 yıllık çalışma süresi içinde örgütülüğümüz bir yurtdışı dayanışma hareketi ol-mamanı ötesine gidememiştir. Son zamanlarda örgütülüğümüzü bura somut koşullarına oturtma çabası içine girdik. Bu politik bir zorlama mıdır?

Önüne koyduğu görevleri sınıflar mücadelesinde koluna girdiği Alman (Hollanda, Fransa v.b.) işçi sınıfıyla (kendii Marxist yorumunu konuyarak elbette) kotarmaya çalışsın. Öte yan-dan Türkiyedeki halkın mücadelesi-le dayanışma yapısı ve buralarda bu mücadeleyi anlatıp savunsun.

Biz, böylesi bir çalışmanın heran Türkiye'ye geri dönmek niyetindeki devrimcilerle birlikte verimli olarak yapılabileceğini sanmıyoruz. Çünkü biliyoruz ki, bu arkadaşlar (belki bu yazıyı yazan bizler de buna dahil-li) subjektif niyetleri burada kalmak olmadığı için burada ve bura için ya-pılan işlere "yarım ağızla" katılacak-lardır - şimdiye kadar olduğu gibi. O halde yapılabilecek en azından şu olmalı: Bu konuda çalışmak isteyen arkadaşlarımızı yüreklememek. Bir-likte düşünip çalışmak. Böylesi bir örgütlenmede yer alacak insanlar bu tip motiflere çekmek, sendikal çalış-malarda aktif olarak yer almak, Gençlik Merkezlerinde, Türk çocuk-ların eğitimleriyle ilgilenen kuruluşlarda çalışmak, ve en önemlisi görevlerini Yurtdışı ve Dayanışma ikilemi içinde görmemek. Bir göre-vi şu veya bu şekilde tam olarak yerine getiren birim kendi özel koşullarına göre doğal ki, diğer görevi (leri) katabilecek olgun-luğuna erişecektir. Sadece "Yaban-cı Düşmanlığa karşı" yada "Tür-kiye ve Türkiye Kürdistanında Baskı ve İşkencelere Son" düzeyinde değil, etrafında olan birçok soruna el atılabilecek Marxizmin Dünya çapında tartıştığı konularda biz de tartışa-bilecek, etkinliğimizi koyabilecek düzeye gelmeliyiz.

Genel olarak bu kadar, özel olarak birimiz Bochum'a gelinece; Bochum bir Üniversite ve Fabrika şehri. Opel, Krupp, Stahlwerke Bochum ve bir-çok demir çelik işletmesi yanında bölgenin en büyük üniversitelerinden Ruhr Üniversitesi burada. Bizler genellikle öğrenci olduğumuz ve Üniversite çevresinde toplandığımız için örgütlenmemiz de buna göre şekillendi. Üniversite içinde çeşit-li örgütlerinde aktif olarak çalışı-yor ve bu örgütlenmeleri kısmen yön-lendiriyoruz. Yabancı çocukların ve gençlerin eğitimleriyle ilgilenen kuruluştaki birkaç arkadaşımız haf-tada birkaç kez Türk çocuklarını derslerinde ve boş zamanlarını değerlendirmelerinde yardımcı oluyorlar. Bunun yanında Kircalar Derneği, ai, Terre des Hommes gibi insiyatiflerde de aktif olarak çalışıyoruz.

Görüldüğü gibi her ne kadar Bochum-da "Devrimci İşçi" adıyla çalışıyorsa-k da, aslında işçilerle, bir işçi örgütülüğü olmayı pek bir alamamız yok. Bu, Bochum örgütülüğümüzün temel eksikliğidir. Bu yanımızı görüp bundan yaklaşıp bir yıl önce tartış-malarımızı bu yöne kaydırıp bu ko-nuda yöntem aramaya başladık. İlk anlardan beri, çözüm "Kulturzen-trum" adıyla anılabilecek, çeşitli kültürlerden işçilerin, gençlerin, kadınların biraraya gelebilecekleri sosyal be politik konularda tartışıp çalışma yapılabilecekleri bir "Halk-evi" (bu durumda "Halkiarevleri") gibi görüldü bize. Çalışmaya Bochumda geniş kapsamlı aldık, çeşitli parti kuruluş insiyatiflerle ve kısmen üniversiteyle birlikte komite oluşturmaya başladık. Bu "Kulturzentrum" u oluşturma uzun süreli bir çabadır. "Kulturzentrum" oluşturduktan sonra görev bitmiş değildi, asıl zorlu görevin ondan sonra başlayacağını bilincindeyiz. Yani bugünlerde uzun sürecek bir örgütlenme mücadelesinin en ön adımımları atmaya cabalıyız. Öyle sanıyoruz ki, birimlerde edinilecek bu tür politik tecrübeler gelecekte örgütülüğümüzün "Göçmen İşçi" politikasını (larmız) belirlemeye büyük rol oynayacaklardır.

Yabancı İşçiler Sorunu

ve

Bazı Yaklaşımlar

Bu yazı Devrimci işçi çalışma gurubunca belli bir tartışma zemini oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Gerek ele alınan konunun bazı bölümlerinin bizler açısından fazla bilinir olmaması, gerek zaman sınırlamaları nedeniyle birçok konunun açık ve yetersiz kaldığını biliyoruz. Amacımız belirlenmiş, sınırları çizilmiş görüşler bütünlüğü sunmak değil zaten. Henüz bu aşamada değiliz. Burada söylenenler bir tartışmanın başlangıç noktaları olarak ele alınmalıdır. Araştırmalarda yönelmemiz gereken hedefleri, alanları belirtmeye çalışacağız sadece. Bu konunun ancak belli bir pratik eylemlilik süreci içinde yeterli olgunluğa ulaşacağına inanıyoruz.

Tartıştığımız konularda, eksikliklerimizin bilincinde olarak her türlü eleştiriyi açık olduğumuzu, ayrıca buna ihtiyaç duyduğumuzu bildirmek isteriz. Bizlere bu konuda yardımcı olmak, bizlerle tartışmak isteyen her türlü kesime, kuruluşa sadece dergi sütunlarımız açık değildir. Bununla ötesinde pratik bir tartışma sürecinin her türlü sorununu birlikte çözmeye hazırız. Çünkü "Yabancı Sorunu" diye bilinen sorunun çözümünün ancak biz yabancıların bilinçli yaklaşımlar sunabilmesiyle ve bu uğrunda belli bir mücadeleye girebilmesiyle olanaklı olacağına inanıyoruz.

YABANCI İŞÇİLER SORUNU VE BAZI YAKLAŞIMLAR

Zimmermann yasaları hazır. 20yy. sonlarında "medeniyetin beşiği" Avrupa'da, insan haklarının ilk ilan edildiği kıtada, çağımızın en insanlık dışı kanunları Alman parlamenterosunun gündeminde. Yeniden biz yabancılar günün konusuyuz. 60 milyonluk Alman ulusu (daha doğrusu egemenleri) biz bir avuç sevilmeyen misafirden kurtulmanın yollarını arıyorlar. Yine bizim üzerimize, sorunlarımız üzerine tartışılacak, ama birkere bile bize sormak kimsenin aklına gelmeyecek. Neden biz yabancılar sorunu? Niçin biz yabancılarla bu kadar uğraşıyorlar? Ne sorunlar açıyorlar bu topluma? Bu yazıda bir "yabancı" grup olarak "yabancılar sorunu" üzerine bazı şeyler söylemeye çalışacağız. Bir program önermek, bütünlüklü bir çıkış yolu sunabilmek aşamasında değiliz henüz. Bunu tek başımıza yapabileceğimize de inanmıyoruz. Amacımız soruna nasıl yaklaşmak gerektiği konusunda bazı yaklaşım noktalarını sunmak, tartışmayı bizim "üzümüzle" yapılan bir tartışmadan çıkarıp, bizimle yapılan bir tartışmaya çevirebilmek.

1. Yabancılar sorunu biz yabancıların çıkardığı bir sorun değildir.

Alman kapitalizminin ihtiyaç duyduğu iş gücü ihtiyacını gidermek için çağrıldık, şimdi ise yine Alman Kapitalizminin ihtiyaçlarına göre geri yollanmak isteniyoruz. Yabancılar sorunu diye ortaya çıkan sorunu temelini büyük ölçüde kapitalizmin işgücüne bakış açısının oluşturduğuna inanıyoruz.

Bugün batı kapitalist ülkelerinde kriz vardır. İşsizlik en temel problemdir. Yeni işyerleri açmak zordur. "O halde Türklerin, yabancıların işgal ettikleri yerlerden çıkarılmaları gerekiyor. Alman işçilerinin iş bulamamalarının önemli bir sebebi Türklere'dir. Türklerin geri gönderilmesi ile hem yeni işyerleri açılacağı gibi hemde bu "yabancı" unsurun bu toplumda yarattığı, sosyal, psikolojik, kültürel huzursuzluklara da bir son verilmiş olacaktır." Mantık kabaca budur. Ve bu nedenle bizim bu toplumun başına herhangi bir sorun açmadığımızı, bu sistem kendi kendisi ile sorunu olduğuna inanıyoruz. Bugün kendisini sorun diye hissettiren ögelerin çoğu, Alman Kapitalistlerinin bizleri bir müddet kullandıktan sonra atmak istemelerinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bizlere buraya çağrılmamız süresinde yapılan ve hazırlanan sosyal ve hukuksal çevre problemi yaratan ana kaynaklardır.

Yabancı işçiler ilk çağrıldıklarında düşünülen mevsimlik olmaları idi. Rotasyon prensibi uygulanacaktı. Bir grup bir dönem çalıştıktan sonra gidecek sonra yerine bir başka grup gelecekti. Bu nedenle ilk gelen işçiler uzun süre barakalarda kaldılar. Hiçbir sosyal, hukuksal tedbir alınmadı. Bir an önce atılacak bir grup havasıyla görüldü. Başka bir ülkede, hiçbir sosyal ve hukuksal bir hak olmadan kalmaları mümkün olmaması gerçeği yabancı işçiler arasında ilk yıllardan itibaren, kuşku, endişe ve güvensizlik tohumları saçtı. Bugün bu duygulara herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Alman Kapitalizminin tarihinde büyük sömürgelere sahip olmamasının, başka uluslarla her bir boyutta bir arada olma karşılıklı ilişkilerde bulunma deneyine sahip olmasın, sorunlarının bir boyutta ortaya çıkmasında payı vardır. Bildiğimiz kadarıyla Polonyalı işçilerle yaşanan (mevsimlik-rotasyon temeline) sınırlı bir deneyim ötesinde fazlasıyla bir deney yok. Başka uluslarla bir arada olmanın yarattığı sorunlara yabancı olarak, Alman toplumunun bir başka özelliği ile birlikte ele alındığında yabancıların niçin bu toplum için sorun olduğu daha iyi anlaşılır.

Almanya'da Bujuva Devrim Engels'in deyişiyle bir "karşı devrim" biçiminde olmuştur. Alman toprak beylerinin (Junkerler) sınıf değiştirmeleriyle yukarıdan aşağı bir devrim biçiminde gelişen burjuva toplum köklü demokratik gelenekler yaratamamıştır. Prusya Devletinin katı askeri-merkezi disiplin anlayışı toplum yaşantısının tüm bir boyutta sirayet etmiştir. "Alles hat seine Ordnung", "Herşeyin bir kuralı vardır." Mesihur bir Prusya sözdür. Bu ve hala da bu toplumda davranış biçimlerini belirlemeye önemli bir unsurdur. Bütün bir toplumun, katı askeri disiplini andırır biçimde uyulması zorunlu kurallar sistemine bağlanması, elbette "yabancı" bir unsurla karşılaşınca tıkanacak, zorlanacaktır. Bu bakışın bünyede bir yabancıya fazlasıyla tahammüllü olmayacağını anlamak zor değildir.

Hitler faşizminin bu toplumun bağrından bu denli güçlü çıkabilmesinde birçok dönem probleminin yanı sıra, Prusya geleneğinin, otorite

ter bir devlete, katı kurallar sistemi-ne bağlılığın önemli bir payı vardır. Almanya'da Faşizm yenilmemiştir. Faşizm toplumun içinden de demokratik bir halk hareketi ile ortadan kaldırılamamıştır. Dışardan yenilen bir faşizm' dir bu. Bu nedenle (Yabancılar kanunu hariç) kanunları ve Anayasası ne kadar demokratik görünürse görünsün, toplumun yaşıntısının bütününde bu demokratik bir toplum özelliklerinin egemen olduğunu söylemek zordur.

Bir toplumda demokrasi geleneğinin, demokratikliğin en güçlü göstergelerinden birisi yabancılarla karşı yapılmalıdır. Yabancılarla layık görülen uygulamalar o toplumun demokratikliğinin aynasıdır. Bu nedenle diyoruz ki yabancılar sorunu ağırlıkla Alman toplumunun demokratikleşme sürecinin sorunudur. Bu toplumun özellikleri ne olursa olsun, önce bir başka azınlığı kabul etmesi, onunla bir arada olmayı, yaşayabilme benimsenmesi gerekiyor.

Özetle, yabancılar sorunu ağırlıkla bu toplumun bu sistemin yarattığı bir sorundur. Kapitalizmin krizinin, işyerleri olmayışının suçlusu ve sorumlusu olarak gösterildiğimiz için özel olarak bu sorun çıkartılıyor. Bizler hemen geri yollanacak eşyalar olarak görüldüğümüz, insan olarak görülmediğimiz için bize yönelik hiçbir sosyal-hukuksal haklar oluşturulmamıştır. Bu toplumda insan gibi yaşamamızın yolları sistemin kendisinde kapalıdır. Biz geldiğimizde bizim için hazırlanan çerçevenin kendisi sorunların kaynağıdır. Bir arada yaşamının olumlu koşullarını yaratma doğrultusunda tek bir adım atılmamış hep aksi yönde düşünceler geliştirilmiştir. Bunun Alman toplumunun tarihsel özellikleri ile güçlü bağları vardır. Bu nedenle bu toplumun demokratikleştirilmesi sürecinin en önemli unsurlarından birisini yabancılar problemi oluşturmaktadır.

2. Biz yabancı-lardan kaynak-lanan taraflar

Alman kapitalistleri bizi nasıl gördü ise bizde kendimizi öyle gördük. Kalıcı değildi. Hemen dönecektik. Birkaç yıl zorluklara katlanıp, biraz para biriktirip geri gidecektik. Bu nedenle GURBET bizim için katlanılması zorunlu bir hapishane idi.

Gurbete gitmek bizde çok güçlü bir sosyal olgudur. Bu olgu kendi kültürünü kendi değerlerini yaratmışlar asırlar boyu. İstanbul'un taşı toprağı altındır. "Başlık parasından, geçim derdine, yaşantısına ilişkin zorlukların çözüldüğü diyardır gurbet. Gidilir, yemez içilemez çalışılır, para biriktirilir ve dönülür. Esas olan gurbet değil dönünce yapacaklarımızın ilişkin kurduğumuz hayallerdir. Gurbette her türlü zorluk çekilmek zorundadır, fedakarlık yapılmak basıllara ve haksızlıklara katlanılmak zorundadır, "ayrı ya da-yı" denmek zorundadır. vb.vb.

Almanya'ya gelince de farklı düşünmedik. Nasıl olsa burası geçici bir gurbet kapısıydı. Dili, kültürü, insanı bizi fazla ilgilendirmiyordu. İnsan gibi yaşamak hep dönmeye erte-

lendiği için, hiçbir sosyal-kültürel faaliyette bulunmuyorduk. Yıllarca en iyi eşyalarımızı paket ettik ülkeye yolladık. Hayat bizim için dönünce başlayacaktı. Çevremize, içinde yaşadığımız topluma ilgisizdik. Burada ne tür haklarımız vardı, neleri kullanabiliyor, neleri kullanamıyorduk, çok önemli değildi bunlar. Var olan haklarımız bile mi verilmiyordu "boş ver" nasıl olsa dönmeyecek miydik? İçinde yaşadığımız koşullara, çevreye, insanlara karşı bu duyarsızlığın bizim üstümüze bu denli kolay hesap yapılmasının ana nedeni olduğuna inanıyoruz.

Türkiye kapitalizminin gelişme özelliklerinin ve bulunduğu evresinin bize verdiği bir başka önemli alışkanlık daha var "köseyi dönmek". Çok az toplumda, burjuvasından, işçisine kadar, kısa yoldan (ama nasıl olursa olsun) köseyi dönüp zengin olma düşüncesi bu derece etkindir. İçinde yaşadığımız toplum, ekmeği aslan ağzından koparmak zorunda bırakıyor bizi. Almanya'ya gelince hiçbir sosyal-kültürel güvenenin olmaması bu düşüncenin gelişmesine yol açtı. Yiyecek malzememizin çoğunu memleketten getir-dik. Ayda 150-200 Mark masrafla geçinenlerimiz oldu. Bencil ve talancı bir bireycilik olarak ortaya çıkan bu kısa yoldan zengin olmak tutkusunun, köseyi dönmeye arzusunun, hem bizlerde hem çocuklarımızda yarattığı sosyal-kültürel psikolojik sorunlara pek kulak asmadık. Bize karşı Alman hükümetinin, işverenin uygulamalarına sessiz ve seyrice kaldık. Bizlerdeki gerek Türkiye, gerekse Alman toplumunun yapısı-nın ürünü olarak ortaya çıkan, bu düşünce davranış biçimleri aşılardan sorunları çözmemiz olanaklı yoktu. Hayatı yorulma tarzımızı değiştir-meden, farklı bir yaşantı programı, planına sahip olmadan bu toplumdaki konumumuzu fazlasıyla değiştirebileceğimizi zannetmiyoruz. Bunun koşullu içinde yaşadığımız toplumun bilincine varmadan, insanca yaşamaya karar vermeden ve bu uğrunda mücadele etmeden geçiyor.

3. "Yabancılar" üzerine tartış-malarda biz yabancılar

Gerek Alman hükümetinin, gerek yabancılardan yana çeşitli çevrelerin hep yabancılar üzerine tartış-tıklarını biliyoruz. Bugüne kadar sürekli bizim hakkımızda, bizim için hep bakışları tartıştı konuştı. (Bu bir dönem daha böyle olacağı benzer.) Yabancılar bir NESNE bir EŞYA olarak ele alındılar. Ya kendilerine bir şey verilecek, ya da kendilerinden birşeyler alınacak nesneler olarak görüldük. Ne bizim ailemizdeki kararlar alınırken, ne bize bazı haklar tanıırken BİZİM BİZ KONUSMAK KİMSENİN aklına gelmedi. Yabancılarla ilgili hemen hemen hiçbir iş yabancılarla birlikte yapılmadı. Bugüne kadar yabancılar üzerine yüzlerce kitap yazıldı, hepsi Almanca. Toplantılar, seminerler düzenlendi katılanların %99'u Alman. Belki Türkiye toplumu ile bağları kopmuş bir iki "entegre uzman" Türkiye'li ... Bu olup bitenler hep yabancılar için. Ama

bizim haberimiz yok.

Yabancılardan yana olanlarında, karşı olanlarında bu konuda farklı bir mantığa sahip olduklarını zannetmiyoruz. Yargı biraz sert belki ama birileri için kullanılacak ve zamanı gelince atılacak iş güçleri-yiz; diğerleri için de, deney ve sosyal araştırma malzemesi. Burada özellikle Alman ilerciler çevrelerinde gördüğümüz iki önemli yanlışlığa değinmek istiyoruz. Bu iki nedenin iki ulus arasında şahhatli bağlar kurulmasının önünde ciddi engeller teşkil ettiğine inanıyoruz.

Birinci Alman Hükümeti Türkiye ile ilişkisini nasıl kuruyorsa, Alman ilerciler çevreleri de Türkiye'lerle ilişkisini aynı mantıkla kuruyorlar. Gelişmiş bir ülkenin geri kalmış, gelişmekte olan bir ülkeye yardımı içine girilen ilişkinin çerçevesini belirliyor. Böylece nasıl Türkiye yardım edilmesi gereken ülke ise, biz yabancılarla yardıma muhtaç ellerinden tutulması gereken "zavallılar" olarak görüyoruz. Böyle bir yardımı bize bağışlayınlar, buna layık görmeyenler arasında epey bir tartışma olduğu biliniyor. Yardıma muhtaç insanlar olarak görülmekten vaz geçilmediği müddetçe şahhatli bir ilişkinin doğma şartı zor görü-lüyor.

İkincisi bu birincinin bir doğal uzantısı görünümünde. Alman ilerciler çevreleri "Herşeyi biliyorlar" onların bizlerle ilişkilerde bidden alacakları pek birşey yok aslında. Hep vermek (özellikle akıl vermek) konumunda hissediyorlar kendilerini. Ciddi bir kendini beğenmişlik, yukardanbak-ma içine girilen her ilişkide sürüyor. Hangi sorunla karşılaşsaksak karşılaşılmaz, bu olay mutlaka daha önce Almanya'da yaşanmıştır. Ya Bismark zamanında, ya 1930 larda Faşizm öncesi ve sonrası döneminde, ya 1968 öğrenci hareketleri ve sonrası süreçte mutlaka yaşanmıştır. Gören Türkiye'nin Almanya'yı 15-20 yıl geriden aynen yaşadığını zannedecek. Bu nedenle karşılaşı-lan sorunları zaten "bilen", Alman ilercileri bütün sorunları yeni karşı-laşan (ve kendilerini 30-40-50- yıl öncesine benzeyen) biz "ilkel ya-bancılar akl vermekte zorlanmıyor. Bu nedenle sorun hep bu garip yaratıkların nelerin nasıl verileceği üzerine kurulu. İlişkinin başında kurulan bu mantık yıkılmadıkça birlikte olmak mümkün değil-dir.

Elbetteki böylesi tek yanlı bir ilişkinin doğmasında bizlerin de önemli payı vardır. Bir İspanyol fıkrası var: "Yurt dışındaki İspan-yolların işaret parmaklarını yeni ksa-dır? Her ay, bu sene İspanya'ya döneceğiz diyerek 40 yılı aşkın işaret parmaklarıyla masaya vurma-larından dolayı." Bu fıkranın bize pek uygun düştüğüne inanıyoruz. 20 yılı yakın belki de her gün, bu sene döneceğiz diye parmağı masaya vurduk. Kalmayı buralarda yerleşme-yi bir türlü yedirmiyoruz kendime-ze. Aslımızı inkar, kaybolmak, yok olmak, denizde boğulmak gibi bir şey geliyor bize "buralarda kalmak" sözü. Bu nedenle hayal de olsa bir gün mutlaka döneceğimize olan inancımızı kaybetmek istemiyoruz. Bu düşüncenin içinde yaşadığımız toplumu ilikşiyi güçlecek insanlar topluluğu olarak görmemizi gibi do-ğal bir sonucu var. Karşılıklı birşey-

lerin verilip alınacağı bir topluluktan çok hep bizden birşeyler kapan, birşeylerimizi bizden alıp götüren "yabancı", "iyi olmayan" bir çevre söz konusu. (Bu düşünce yapısının ciddi tarihsel kökleri var buna yeniden değineceğiz.)

Alman toplumu ile ilişkisinin böylesi tek yanlı kurulmasının bir başka önemli sebebi, toplum olarak almak ve kazanmak alışkanlığımızın fazlasıyla olmayışdır. Bize herşeyi veren dimizce Allah'tır, toplumda devlet. Onun için de herşeyi bizim adımıza onları yapmasını isteriz. Tüm işlemlerimizi onlara havale ederiz. (Müşur fikradır, Allah her gün meleklerin dünya üzerine rapor almış. Felaketler, savaşlar, salgın hastalıklar, onlara kötü haber ... Allah'ın kılı kırkdamızmış. Çok fazla kötü haberin olmadığı bir gün ise melekler Türklerin savaşta girdiğini bildirmişler. Allah'ta bir telaş bir heyecan, "Çabuk silahlarını, atları hazırlayın vb." diye emirler yağdırmış sağa sola. Melekler şaşmışlar. "Allahım" demişler, "sana o kadar felaket, savaş haberi getirdik ki kırpırdatmadın. Şimdi bu telaş niye?" "Yahu" demiş Allah "diğerleri kendi işlerini kendileri yapıyorlar, ama bu Türkler bütün işi bana havale ediyorlar.")

Tarih boyunca güçlü bir devlet otoritesinin baskısı altında yaşamış çeşitli direnişleri kanla bastırılmış bir toplumun doğal özelliğidir bu. Kendimize güvensizlik, birşeylerin mücadelesinde edileceğine bir inancsızlık eğilimi çıkabilmiş ortaya. Dolayısıyla birşeyi yapabilmeyi koşuluyla sadece iktidarda olmanın, ve dolayısıyla iktidarda olanlardan beklemiş. Bu pasif ve edilgen tutum sıradan basit şeylerin bile belli bir mücadele ile elde edilebileceğine olan bir inancsızlığa dönüşmüştü. Bu da hazır bizler için birşeyler yapan bizler için uğraşan Almanların bulunduğu bir yerde iyice gelişmiş ve Almanlardaki bizim üzerimize iş yapma eğilimini güçlendirmiş.

Sonuçta gerçekten bizden kaynaklanan nedenlerden dolayı da karşılıklı shtatlı bir alış-verişin yapılabildiği bir arada yaşayabilmeyi koşulları büyük ölçüde zorlayan ve tıkanıyor.

4. Yabancılar ve sol örgütlerin tutumu

İşçilerde var olan gurbet mantığı, birgün mutlaka döneceği havası sol örgütlerde de egemendi. Çünkü son yıllara kadar buradaki sol da buraya gelen işçi idi, öğrenci idi. Yeni gelen kitlelerin bir kısmı politik tanım, kimlik olarak Türkiye'ye göre oluştu. Türkiye'de sınıflar mücadelesinin ihtiyaçlarına cevap veren, belli bir mücadelenin ürünü olan bu politik çerçeveyi kendi iç yabancı işçilerin sorununu alabilmesi oldukça zor oluyordu. Sonuçta sadece "sürgün sol" kategorisine uygun düşen dayanışma görevleri ile kendini sınırlamış bir sol oluştu. Yabancı işçilerin sorununa tesadüfen veya sınırlı biçimde, dayanışma hareketinin ihtiyaçları karşına ele alınıyordu. Böylece sol hareketin politik kimliği ile, kitlelerin sorunlarının kendisi arasında ciddi bir yabancılaşma olgusu ortaya çıktı. Kitlelerin dermeklerde tutulabilen politik içeriği ve araçları ile dernek yönteminin politik yapısı arasındaki bu yabancılaşma sol hareketleri sınırları çizilmiş bir alanın içine hapsetti ve büyüme şansını kaybettirdi.

Yabancı işçilerin sorununun başka sorunlar ekseninde oluşmuş bir politik kimlikle ele alılabileme şansı oldukça zayıf görünüyor. Bu sorunun kendisi başlangıç noktası yapılmadıkça, politikanın ve politikleşmenin kitlelerin problemlerini politikleşmesi olduğu kavranmadıkça bu zincir açılmaz.

Yurt dışında sol örgütlerin ciddi açmazı önceden tesbit edilmiş, başka gerçeklik için belirlenmiş belli görüşler için yığınlarla geliyor olmalıdır. Bu görüşler için kitlelerin harekete geçmesi isteniyor. Oysa baş-

langıç noktası kitlelerin görüşleridir, kitlelerin sorunlarıdır. Bu sorunlar doğrultusunda onların harekete geçirilmesidir. Bunun başarılma yolu, güçlü bir dönüşümün gerçekleştirilmesidir. Kendini tanımayan öğeleri güçlü biçimde sorgulamak zorundadır sol. Yoksa eldeki çerçeveye ile işçilerin buradaki sosyal-kültürel problemlerini kavramaları oldukça zordur.

Bizlerin burada politika yapmamızı zorlaştıran bir başka problem daha vardır. Bu da bizatihi politika yapmanın kendisidir. Bizler batı toplumundan çok farklı bir politika yapma alışkanlığına, farklı bir politika anlayışına sahibiz. Bizim için politik olan birşey buralarda politika olarak adlandırılan şeyler arasındakı farklılık, buralarda politika yapmanın bu farklı içeriği ve biçimi bizim zorunlu dönüşümleri yapmamızın önünde önemli bir engel oluşturuyor.

Politika bizim için bir bütündür. Bütünlüklü bir politika anlayışına sahibiz. Herşeyi daima bir başka şeyle bağlantısı içinde düşünürüz. Her şeyi bir başka şey için yaparız. Kendi başına, sadece bir iş için kendi bütünlüğünde çözülmesi bile yabancısıdır. Yapılan şeyin daha sonuçların düşünme, sonuçta getirecekleri yararlarla değerlendirme alışkanlığına sahibiz. Yaptığımız işin başka şeylerle bağlantısını kuramadığımız zaman, hangi bütünlüğünde ne anlam ifade ettiğini kavrayamadığımız zaman, hangi nihai amaçlarla hizmet ettiğini bulamadığımız zaman o işi yapmayız. Nihai genel amaçlarla bağlantısı güçlü kurulumuş, gerçekliğin bütünlüğünde bir değişikliğin parçası olduğuna inandığımız politikalarla uğraşırız. Bu politika anlayışının ayrıntılarıyla uğraşma özelliği yoktur. Problem her bir ayrıntısını kendi başına ele alma özelliği yoktur. Çok kaba biçimde pratik sonuçlarla, neticelerle, getirdiği yararlarla ölçeriz yaptığımız işleri. Bu tür bir politikanın aşırı biçimde kendini iktidar sorununa bağladığı bilinir. Ayrıntıdaki sorunlar genellikle bu iktidar sorunu çözüldükten sonra ele alınacak şeylerdir. Böylece bizler daima önce genel bir politik çerçeveye ararız. Yaptıklarımızı kendisinde tanımlayacağımız genel, nihai bir hedef, genel bir politika, bu politika için yapacağımız şeylerden daha önemlidir. Bu nedenle amaçla bu amaç için seçilen araçların uyumunda zorlanma sıkça rastlanan bir konu olabiliriz. Batı toplumlarında ise, sorunların ele alınışında daha analitik bir yaklaşım göze carpar. Ayrıntının kendisi kendi başına bir unsur olarak ele alınabilir. Sadece o ayrıntıdaki bir değişiklikle her şeyden önemli olabiliriz. Böylece politika batıda daha çok günlük sorunlarda kendisini tanımlayabilen bir öğe olabiliriz. Bu belli bir tatmin verebiliyoruz. Örneğin bir mahallenin ortasında bir park yapma veya oto yol'un geçmesi burada çok ciddi bir sorun olarak ele alınıp çözüm için uğraşılabilirken biz diğer mahallelere bakmayı tercih ediyoruz. Oto yolu ve parkı başka mahallelerde vardır ve bunlar sistem içinde olabilecek şeylerdir. Ancak bütün semtlerde genel bir hedef için kavgaya bizzat daha anlamlı olabiliriz. Bireyi veya sınırlı bir çevreyi aşan tüm bir toplumun kurtuluşundan aşağısına razı olmayan politik hedeflerle, ideolojilerle uğraşmayı tercih ediyoruz. Batıda ise bunun tam tersi bir anlayış öne çıkabiliyor. Bu ayrıntıda, günlük yaşantıda, genelle bağlantısı kurulmamış politika yapmanın önemli avantajları olduğu gibi dezavantajları da var. Kitlelerin günlük sorunları ile uğraşmak, oralarla dönüşümü gerçekleştirmek, basit şeyler uğruna mücadele içinde katılımcılığı geliştirmek gibi yakalanması gereken yanlarının yanı sıra ciddi bir sisteme bağlılık yanlarının da görülebilmesi gerekiyor. Bizde batı toplumlarındaki gelişmiş sivil toplumun oluşumamsılığı, dönüşümün ve değişimin şartının ve koşulların ancak bütünde görülmeye yol açabiliyor. Bizim politikayı bu biçimde ele alışımdan da kendine has üstünlükleri var.

(Konunun ayrıntılarına burda girmeye uygun görmüyoruz. Batı ile bu konuda karşılıklı birbirimize vereceğimiz şeylerin olduğunu, bunun mekanik bir al ver ilişkisi olmadığını, mücadele sürecinin sorunu olduğunu herhangi bir tarzın ötekine üstünlüğünden söz etmeyi doğru bulmadığımızı şimdilik söyleyelim.)

Bizi ilgilendiren kısmı ile problem şu: Batı toplumunda yaşıyoruz. Burada kendisinde kendimizi bulabileceğimiz genel bir politik çerçeveyi politik hareketlilik yok. Hele yabancı işçiler alanında bu zaten olanaklı değil. (Toplumun ayrıntı bir sorunu yok çünkü.) Dolayısıyla çok basit günlük sorunlarla uğraşmak durumunda kalabiliyoruz. 'Basit' ve 'günlük' kelimeleri bile bizde politik literatürde hafif olumsuz bir çağrışım yapıyorlar. Ev sorunu, iş ve işçi bulma konusunda problemler gibi çevremizdeki insanların sorunları ile uğraşmayı politikadan uzaklaşmak olarak ele alabiliyoruz. Fabrika düzeyinde, semt düzeyinde sorunlar bizler için ayrıntı olabiliriz. Basit ekonomik-demokratik sorunlarla uğraşmak bize apolitikleşmek, politikadan uzaklaşmak gibi gelebiliyor. Örneğin derneklerimizde politik olan yüzlerce işçinin, politik tercihlerini yapmış işçi arkadaşlarını büyük çoğunluğunun fabrikasında ne olup bittiğinden haberi yoktur ilgilenmiyordu. Genel daha da bir önemlidir onlar için. İlginç bir örnek, bir derneğimizde yaşıyandı. Şehirde ilerici Alman kurulları, işçi sınımcılar ve sorunları, üzerine bir tartışma toplantısı yapılar ve doğru bir biçimde "bu konuda bir değil, uygulamalar maruz kalanların kendileri, sınımcılar doğrudan konuşmalıydılar" dediler. Bu görevi o şehirdeki derneğimiz verirdi. Dernekte bütün politik faaliyetleri dürdüren, önde gelen sorumluluk arkadaşımızın kendisi de illicacı idi. Ondan kendi sorunları ve illicacıların sorunları üzerine somut bir konuşma yapması istendi. Ve bu arkadaş kendi sorunlarının neler olduğunu, ne tür zorluklarla karşılaştığını anlatmadı, kendi sorunlarına o denli yabancı idi ki ... Bunun gibi yüzlerce örnek bulmak mümkün.

Sonuçta yurtdışında geçerli olan, uzun süreçte, sabırlı bir taban çağırışına, politik alışkanlıklarımız nedeniyle çok yatkın olmadığımızı söylemek istiyoruz. Bu politikanın farklı şeyler anlamının bura temelinde bir politik eylemlilik yaratmanın önünde ciddi bir engel yaratmıştı zannediyoruz. Bir tarafta politika yapma adına "bilinçli", kafalar yüzlerce "bilgi" birikimi ile dolu "politik" insanlar öbür tarafta ise kendini tanımadığımız, derdlerini sorunlarını fazlasıyla bilmediğimiz bir işçi yığını!

Dönüşümün ve devrimin günlük hayatın her bir boyutunda bugünden başlayan bir süreç olduğunu ve bu doğrultuda basitten karmasıkça giden bir eylemlilikle girmek gerektiğini kavramamız oldukça vakit alacak.

Bizi ilgilendiren kısmı ile problem şu: Batı toplumunda yaşıyoruz. Burada kendisinde kendimizi bulabileceğimiz genel bir politik çerçeveyi politik hareketlilik yok. Hele yabancı işçiler alanında bu zaten olanaklı değil. (Toplumun ayrıntı bir sorunu yok çünkü.) Dolayısıyla çok basit günlük sorunlarla uğraşmak durumunda kalabiliyoruz. 'Basit' ve 'günlük' kelimeleri bile bizde politik literatürde hafif olumsuz bir çağrışım yapıyorlar. Ev sorunu, iş ve işçi bulma konusunda problemler gibi çevremizdeki insanların sorunları ile uğraşmayı politikadan uzaklaşmak olarak ele alabiliyoruz. Fabrika düzeyinde, semt düzeyinde sorunlar bizler için ayrıntı olabiliriz. Basit ekonomik-demokratik sorunlarla uğraşmak bize apolitikleşmek, politikadan uzaklaşmak gibi gelebiliyor. Örneğin derneklerimizde politik olan yüzlerce işçinin, politik tercihlerini yapmış işçi arkadaşlarını büyük çoğunluğunun fabrikasında ne olup bittiğinden haberi yoktur ilgilenmiyordu. Genel daha da bir önemlidir onlar için. İlginç bir örnek, bir derneğimizde yaşıyandı. Şehirde ilerici Alman kurulları, işçi sınımcılar ve sorunları, üzerine bir tartışma toplantısı yapılar ve doğru bir biçimde "bu konuda bir değil, uygulamalar maruz kalanların kendileri, sınımcılar doğrudan konuşmalıydılar" dediler. Bu görevi o şehirdeki derneğimiz verirdi. Dernekte bütün politik faaliyetleri dürdüren, önde gelen sorumluluk arkadaşımızın kendisi de illicacı idi. Ondan kendi sorunları ve illicacıların sorunları üzerine somut bir konuşma yapması istendi. Ve bu arkadaş kendi sorunlarının neler olduğunu, ne tür zorluklarla karşılaştığını anlatmadı, kendi sorunlarına o denli yabancı idi ki ... Bunun gibi yüzlerce örnek bulmak mümkün.

Sonuçta yurtdışında geçerli olan, uzun süreçte, sabırlı bir taban çağırışına, politik alışkanlıklarımız nedeniyle çok yatkın olmadığımızı söylemek istiyoruz. Bu politikanın farklı şeyler anlamının bura temelinde bir politik eylemlilik yaratmanın önünde ciddi bir engel yaratmıştı zannediyoruz. Bir tarafta politika yapma adına "bilinçli", kafalar yüzlerce "bilgi" birikimi ile dolu "politik" insanlar öbür tarafta ise kendini tanımadığımız, derdlerini sorunlarını fazlasıyla bilmediğimiz bir işçi yığını!

Dönüşümün ve devrimin günlük hayatın her bir boyutunda bugünden başlayan bir süreç olduğunu ve bu doğrultuda basitten karmasıkça giden bir eylemlilikle girmek gerektiğini kavramamız oldukça vakit alacak.

Sonuçta yurtdışında geçerli olan, uzun süreçte, sabırlı bir taban çağırışına, politik alışkanlıklarımız nedeniyle çok yatkın olmadığımızı söylemek istiyoruz. Bu politikanın farklı şeyler anlamının bura temelinde bir politik eylemlilik yaratmanın önünde ciddi bir engel yaratmıştı zannediyoruz. Bir tarafta politika yapma adına "bilinçli", kafalar yüzlerce "bilgi" birikimi ile dolu "politik" insanlar öbür tarafta ise kendini tanımadığımız, derdlerini sorunlarını fazlasıyla bilmediğimiz bir işçi yığını!

Dönüşümün ve devrimin günlük hayatın her bir boyutunda bugünden başlayan bir süreç olduğunu ve bu doğrultuda basitten karmasıkça giden bir eylemlilikle girmek gerektiğini kavramamız oldukça vakit alacak.

5. Yabancılar sorunu salt sınıfsal bir sorun olarak görülemez

Başlangıçta Almanyayın işçisine duyduğu ihtiyacı ürün olarak ortaya çıkan, işçi sınıfının sorunları çerçevesinde ele alınabilecek olan yabancılar sorunu bu gün geldiği noktada bu sınırları aşmıştır. Bugün salt yurt dışında çalışan işçilerin sorununun çok ötesinde iki farklı ulusal-sosyal, kültürel yapılarının sorunları ile karşı karşıyayız. Bir azınlığın, işçisi, öğrencisi, ticaretçisi ile kendisini tanımadığı, ulusal-sosyal, kültürel şekillenmesinin bir başka ulusal sistemle karşılaşması ile oluşan problemler bugün yabancıların sorununa ana eksenini oluşturuyor. İki ayrı dünyada şekillenen insanlar topluluğunun uyumsuzluğu söz konusudur. Özellikle kapitalizmin yeni işyerleri yaratamaması üzerine de yeni işyerleri yaratılması (yani Türkleri kovabilecek) amacıyla bu çok farklı sosyal-kültürel anlayışların çatışma noktalarının iyice kıskırıldığı gözleniyor. Burada özellikle yabancılar sorunu diye bilinen Türkler, Türkiye'liler probleminin ne olduğuna ilişkin bazı konuları tartışmaya açmak ist-

iyoruz. Daha çok yabancılar sorununun biz Türkler ve Kürtler açısından neyin sorunu olduğunu anlatmaya çalışacağız. Özellikle Türkiye toplumun ve bizlerin belli özelliklerinin açığa çıkartılması anlamına gelen bu yaklaşım, önerilecek çözüm yolları açısından da bilinmek zorunda olan şeyler. Bizim için sorun olan şeyler nelerdir? Sorunun bizden kaynaklanan yanları nedir? En çok zorluğunu çektiğimiz kendi özelliğimizin ürünü olan eksikliklerimiz nelerdir?

Türkler uluslaşma sürecine oldukça geç girmiştir. Yüzyıllar boyunca egemenliğini sürdüren Osmanlı İmparatorluğu çok uluslu bir devlet. Sosyal ve kültürel yapıda bu çok ulusluğun, çok kültürlü yapının özelliklerini bulmak mümkündür. Tek bir milletin, tek bir ulusun değerlerine indirgenemeyecek bir zenginlikte karmasık bir sosyal kültürel yapılanma söz konusudur. Osmanlıların köksü ile, devleti ayakta tutmanın yolu Türk milliyetçiliği temelinde sağlanmak zorunda kalınca bu kozmopoliten özellik yok olma başladı. Geçirilmiş uluslaşma sürecinde, kapitalizmin gelişimine de paralel olarak, emir ve kararnamelerle bir ulus yaratılmaya çalışıldı. Toplum, ondan yabancı olduğu, ahlak ve değer yargıları, yaşantısını nasıl düzenlemesi nasıl giyinmesi gerektiğine ilişkin ölçüler hep yukarıdan verilmeyle çalışıldı. Zoraki Türk tarihi yaratma çabaları, Güneş-dil teorileri, Adab-ı Muhaşeret kitapları hep bu geç kalmış uluslaşma sürecinin zorlamaları olarak yaşıandı. Böylece yabancı, kendi doğallığından olmayan bu süreçte Batılılaşma adı verildi. Bu batılılaşma (veya yeni bir ulus yaratma) ciddi kesinti ve çöküntülerle kurlumaya çalışıldı. Yeni bir ulus yaratmanın, toplumsal, sosyal, kültürel dönüşümü kendisini geçmesi bağlayıcı herşeyi kopartan güçlü erozyonlar şeklinde yaşandı. Ayrıca bu dönüşümde dış dinamik çok büyük bir rol oynadı. Bize ait olmayan birçok şey 'ithal' edildi. Böylece sıhatsiz yaşanan, tarihle bağlarını güçlü biçimde kuramamış, köklü gelenekler yaratamamış ve geçiş ve uluslaşmanın temelleri zayıf oldu ve bu ciddi sosyal-kültürel sorunlar doğurdu.

Eski cemaat değerlerinin, geleneksel yargıların inanılmaz derecede hızla aşınması sürecinde toplum bu kaybolanların yerine sıhhatli yeni değerler koymadı. Bu da bunalmın kaynağını oluşturdu. Gerek değişimin kendi doğal dinamizmi değil, gerek farklı özelliklerle bezenmiş bir ülkeye monolitik (tek boyutlu, türklük, milliyetçilik boyutunda) bir yapının oturtulmak istenmesi, gerek bunun hep belli iç ve dış ekiplerin dayattıkları modellerle göre zorlamalar bu yeni yaratmanın engellerini oluşturdu. Oysa Türkiye toplumu asla tek bir ulusun değerleri boyutuna indirgenemeyecek ölçüde zengin bir farklılık ve çeşitliliği içeren değerleri kendi dinamizminde oluşturabilmiş bir toplumdur. Ama onun bu iç dinamik daima engellerle karşılaşmış. Bir toplum açısından kaçınılmaz bir kimlik krizi anlamına gelen bu süreç hala yaşanıyor.

Türkiye toplumu güçlü bir arayış içinde. Hayatının tüm boyutlarına bir değerler sistemi yaratmanın arayışı. Gerek farklı azınlıklardan, dinsel gruplardan oluşan çoğulcu yapısının doğal ürünü farklı ve zengin değerler sisteminin varlığı gerek sürekli yukarıdan dayatılan özü itibarıyla baskıcı, hegemonik, üst'e itaatin erdem sayıldığı bir otoriteye bağlı değerler sistemi anlayışının geldiği yerdeki tıkanması, yığınlar kendi geleceğine egemen olan kendileri hakkında kendilerinin karar verme şansını veriyor. Bu da bizlerin hedeflediği demokratik bir toplumun güçlü ipuçlarından başka bir anlam taşımıyor.

Şüphesiz bu tartışıklarımızın Türkiye toplumu ve onun bugünkü sorunları açısından ciddi sonuçları var. Fakat burada daha çok böyle bir toplumdan gelenlerin başka bir sosyal-kültürel ortamla karşılaşmalarında doğan sorunlara değinmek istiyoruz. Kendisini her bir boyutta geliştirememiş, henüz dönüşüm süre-

cinin içinde yaşayan, kendimizi nerede nasıl, hangi değerlere göre tanımlayabileceğimizin güçlü normlarını arayış içinde olan insanlar olarak geldik Avrupa'ya. Kişiliğimizin bile özgürece gelişmesine müsaade edilememiş, geleneksel yapıların ve baskı sisteminin katı yasaklarıyla ezilmiş insanlar grubu idi. 40-50 yaşında bile babasının yanında sigara içip içmemeyi tartışan bir yerden, oğlunu sokağa atmak için 18 yaşına girmesini bekleyen bir toplumun içinde bulduk kendimizi. Sürekli yasaklarla, emirlerle, uyumaz zorunlu kurallarla donatılmış çevremizin otoriter çemberinin bizde yarattığı ezilik ve kendini serbestçe ifade edememe korkusu bir başka kültürel-sosyal yapı ile karşılaşma iyice şaşırdık. Zaten dış güçlerce, merkezi otorite ce katı geleneklerle carptılmış ve yamultulmuş değerler sisteminin bir başka alemle bizden belli alanlarda güçlü olan bir sisteme karşılıklı iyice carpladı. Bir başka toplumla ilişkisi girmenin ön koşulu olabilecek, kendimizin koruyabileceğini inandığımız değer yargılarımızdaki boşluk kaçınılmaz bir içe dönüşlülüğü ve korkaklığı getirdi. Geleneksel yargılarımız ve değerlerimiz daha sıkı sıkıya sarıldık ve bunları inatla bu dış yabancı dünyaya karşı koruduk. Düşümlü ilişkiliye girmek, onlarla karşılıklı sıhhatli bir alışveriş içinde olmak, yaşıntıyı ve geleceği ortak düzenlemek gibi bir eğilim gelişmedi. İlişkisi girmeye kendimizin çok şey kaybedeceğimiz, eriyip gideceğimiz bir alemle karşı karşıya idik. Bunun için hep uça örnekler yaşıydık. Ya geleneksel Batılılaşma alışkanlığımıza uygun olarak, bu toplumda olan ne varsa hepsini ideal ve yapılması gereken şeyler olarak görüp taklit ettik. Buradaki geniş Türkiye'li kitlelerin "geriliğine" ve "ikelliliğine" burun kıvrarak batı toplumunun özelliklerini taklit etmeyip, hemşerilerimizle aramızda mesafe koymanın bir aracı haline getirdik kendimizi uygar medeniyetin kollarına atık. Yada bu toplumu çürümekte ve yozlaşmakta olan bir toplum olarak görüp, ülkede iken bize uygulandığı için karşı çıkabilirdiğimiz ne kadar otoriter gelenek varsa hepsine sahip çıktık. Bu yabancı alemle karşı korunabilecek vade kendimizi koruyabileceğimiz en güçlü gelenegi dinimiz oluşturmuyordu. Türkiye'de Cami yüzü görmeyenlerimiz çocuklarımızı kuran kurslarına yolladık. Batı toplumu ile sıhhatli ve uyumlu bir ilişki kurmak birçok solcumuz için bile "Almanlaşmak", "Alman gibi yaşamak" olarak kavranabiliyordu. Başka yol yok gibiydi. Hayatımızı düzenlemeye iki yol vardı. Ya bu topluma uyacak Alman gibi yaşayacak, Almanlaşacaklık ya da ne kadar geleneksel değerlerimiz varsa hepsine sarılıp çevremizle aramızda aşınmaz duvarlar örecektilik. Problem bu iki uçta yaşamayı olma veya böyle tasavvur edilmiş bile bizlerdeki güçlü arayış eğiliminin veya henüz savunmaya değer gördüğümüz güçlü değerlere yeterince sahip olmadığımızın bir göstergesidir. İşte bu arayışın bizzat kendisi dir bir başka ulusla bir arada yaşamının güçlü bir alternatifini yaratabilecektir. Hakların özgürece, eşit bir temelde, birbirlerinin varlıklarını kabul ederek ortak bir gelecek için birlikte yaşamaları ve mücadele etmeleri ...

Bu söylediklerimizin pratikteki dönüşümleri yapılan arastırılarda da ratlamak mümkün. Sunni kökenli, dinin katı kurallarıyla, yaşıntının her bir boyutunu belirleyen normlarına uyan ailelerin fazlasıyla problemle karşı karşıya oldukları görülüyor. Gerek kendisi ile gerek içinde yaşadığı kendi toplumu ile gerekse dışındaki toplumla kararları verilmiş bir ilişki tarzı anlamına gelen bu tür bir yaşayışın doğruluğu tartışılabilir bile kendi içinde bir çözüm olduğu görülmektedir. Fakat özellikle Alevi kökenli ailelerde veya katı dini kurallara bağlı olmayan ailelerde buna karşı sorunlar oldukça fazla olabiliriz. Çünkü hayatın her bir boyutu uyulması gereken katı normlarla doldurulmuş değil. Böyle bir noktada özellikle gençlerde ne yapması gerektiği, sahip olduğu ve olacağı alışkanlıklarıyla neye ait olduğu gibi ciddi sorunlar

doğuruyor. Yeni bir yaşam tarzının kurulmasındaki bu boşluk gençlerin oyun salonlarında ve benzeri yerlerde toplumun dışına düşen insan gruplarına dönmelerine yol açıyor.

Sorun Türkiye insanının Batı toplumları ile sınırlı bir ilişki kuramamasında yatmaktadır. Batı ya çürümekte ve yozlaşmakta olan, ahlaki çöküntü içinde olan bir toplumdur. Ya da kendisine ulaşmak zorunda olunan bir üstün uygarlık düzeyi. Problemi bu tür ele almanın sol'da ve sağ'da farklı olmadığına inanıyoruz. İşveç'e giden bütün iltikacıların arkadaşlarına saldıkları ilk haber İşveç'in çürüyen, yozlaşan, ahlaki çöküntü içinde olan bir toplum olduğudur. Ve kendisinin asla yozlaşmayacağı ve ayakta kalmak, diri ve sağlıklı olmak üzere mücadele edeceğini. Bunun yolu da hangi ülkede yaşadığına gözleri kapayıp bir dönem direnmekten ve her gün "burdan mutlaka kurtulmak gerektiğini" tekrarlamaktan geçiyor. Solcusuda sağcusuda bira içip içmemenin yozlaşma olup olmadığına, diskoğe gitmenin çürümeye yol açma olup olmadığına derin ve içten kavgasını verir.

Kadın-erkek ilişkileri ise zaten tahyiyüllerimizin dışındadır ve bizlere "çarpıktır". Bu katı ve sert dirimne doğal olarak bir dönem sonra kendi zıddına dönüşüyor. Bu sefer kendi toplumu ve kendi insanının ilkelilikleri ile alay etme dönemi başlıyor. Bütün problemin aslında nasıl bir gelecek istendiği konusunda, bu toplumla ne tür bir ilişki kurmak gerektiği konusundaki belirsizlikten kaynaklandığını görmek gerekiyor.

Batı toplumunu, kültürünü ulaşılması gereken ileri ve üstün bir toplum kültürü olduğuna inanmıyoruz. İlerlemenin belli bir tercihinin denk düşen bu uygarlık sisteminin özelliği geldiği noktada ciddi tıkanma-

larla zorluklarla karşı karşıya olduğu biliniyor. Batı toplumu insanların, içinde yaşadıkları toplumdan hoşnut olmadıkları herşeye karşı oldukları, tepki içinde oldukları biliniyor. Sırf yerli sisteme karşı olmanın bile önemli bir politik güç olmaya yettiği gözleniyor. (Protesto potansiyeli denen olgunun yeşil hareketinin dayanağı olması bunun göstergesi.) Dolayısıyla ulaşmak zorunda olduğumuz bir batı toplumundan çok daha fazla, batı toplumu ile birlikte ulaşmak zorunda olduğumuz ortak bir gelecek sorunu ile karşı karşıyayız. Bunun yolu birbirimizden bir çok şey alabileceğimiz baştan kabul edilebilir, birbirimizi olduğumuz gibi kabul edilebilir geçiyor. Verili konulardan kabul edilmesi onun eleştirilmesi ve dönüştürülmesi, değiştilmesi gerçekliği ile birlikte kavranmak zorundadır. O halde her iki tarafın özellikle kendi konularını eleştirerek dönüştürmeye önelirne koydukları ortak bir toplumsal dönüşüm, toplumsal devrim perspektifi yakalanması gereken halka olmalıdır. Bu da bugünden başlayan bir pratik mücadele sürecidir. Bu pratik mücadelede birbirimizi etkileyerek dönüşümü bugünkü eylemlilikle başlayan bir süreç olarak ele almalıyız. Mücadele sürecinin ortaklığı bu süreçte gelecek topluma has demokratik bir ilişki tarzının yaratılması ve bunun bir sistem değişikliğine bağlanması bizim çıkış noktamızdır. Özellikle batı burjuva toplumlarının çok kültürlü, çok uluslu bir arada olmayı başaramadıklarına inanıyoruz. Burjuva devrimlerinin millet esasında gerçekleştirilmesi çoğulcu, ve farklı sosyal kültürel yapılarla tahammülsizliği beraberinde getirmiştir. Oysa Ortadoğu-Akdeniz kültür yapısını böyle bir özelliği doğandıran taşıdığı biliyoruz. Bu nedenle burjuva toplumunun bugünkü çerçevesini yabancılar sorununu çözmeye yetenekli olmadığına zannediyoruz. Dolayısıyla Alman toplumunu demokratikleşmesi, farklı kültürlerin, sosyal yaşam tarzlarının bir

kalıba ve biçime dökülmeden korunabilmesi, insanlığın ortak değerlerini yaratılabilmesi yabancılar sorununda sahip olunması gereken bakıştır. Bu bakışın her iki tarafın kendi verili konularını sert bir eleştiriden geçirmelerini zorunlu kıldığı görülmelidir. Demokratik, eşitlikçi, çoğulcu özellikleri bağrında taşıyan bir topluma ulaşmanın başka yolu yoktur.

Kalkış noktasını buralardan ele aldığımızda, Alman ilerçilerinin yabancılar sorununa yaklaşımları da köklü bir eleştiriyi hak etmektedir. Alman solu bugün yabancılarla bir dizi hak ve özgürlüklerin tanınmasını istemiyor. Almanlar bir bakışa sahiptir. Böylece yabancıların hiç ilgisini çekmeyen, yabancı işçiler arasında ses bulmayan yerel seçim hakkı vb. bir çok konuda uğraşır dururlar. Alman arkadaşlar! Bizlere bazı hakların tanınmasına (verilmesi) karşı değiliz. Bunların burada kalıp kalmaması konusunda önemli bir endişeyi, kuşkuyla ortadan kaldıracakları biliyoruz. Bir çok yabancı işçinin yarınardan emin olmadıkları, kalıp kalmayacaklarını belli olmadığı bir toplumda herhangi bir hak için mücadele etmeyi çok anlamlı bulmadıkları bilmektedir. Fakat sorun sadece bir takım haklarda görünen önemli eksiklikleri vardır. Birincisi yabancı işçilerin kendilerini doğrudan ilgilendiren sorunlar etrafında hareketliyi yerine, Almanların kendi kafalarında uygun gördükleri yerler kalkış noktası yapılmaktadır. (Yerel seçme seçime hakkı bunun somut örneği) İkincisi ve asıl önemlisi gene bir şeyleri verme mantığını ötesine geçmeyen bir bakış. Almanların ve Türklerin verili konumda herhangi bir eleştiriyi gündeme getirilmemesidir. Bu aşırı formalist bulduğumuz, yabancılar eksik olan şeyleri onlara vermek mantığının ötesine geçmeyen, problemin çözümünü formel demokrasi öğelerinin varlığında gören bakış aşılacak zorundadır.

6. Göçmen işçi hareketi yaratmak

Bugün başta Zimmermann olmak üzere Alman egemenleri yoğun bir saldırı hazırlığı içindedir. Zaten yavaş yavaş, çekilmez olan bu ortamı bizler için iyice karanlığa çevirmek istiyorlar. Bu saldırılara karşı çıkmak öncelikle bizim görevimiz. Başka bir güç değil, kendimizi önce kendimiz korumalıyız. Uygarlıkta bu kadar ileri gittiğini iddia eden, insan hakları savunuculuğundan, kişi hak ve özgürlüklerinin dünyada yerleşmesinin beşiği olduğunu söyleyen bir kutada, orta çağın köleliğini karanlığı aratmayan insanlık dışı kanunları hazırlıyor. Bu Alman egemenlerinin gerçek niteliklerinin bir göstergesi olduğu kadar, böyle bir uygulamaya maruz kalan azınlık olmaması itibarıyla bizim belli özelliklerimizde bir göstergesidir. Yaşadığımız çağda hakların bilincine vararak çok hafif bir hareketlilikle girecek hiçbir azınlığa karşı, hiçbir burjuva güç bu kanunları uygulamaya arzıslığını gösteremez. O halde insan olduğumuzu hatırlamak zorundayız. Kendi kişiliğimizi benliğimizi kazanma insanca yaşamak için hareket geçmek zorundayız. Bizsiz bizim üzerimize kimse tartışmamalıdır. Sorunlarımızı kendimiz sahip çıkmak zorundayız. Birileri bizim adımıza bizi temsilen bir şey yapamaz, ancak bizle birlikte yapılacak şeyler vardır. Sorunlarımızı sahip çıkmanın, bu doğrultuda mücadeleye bilincine varmazsak bugünkü konumumuzda herhangi bir değişikliğe yol açamayız. Önce politik bir güç, muhatap alınması zorunlu bir gerçeklik haline gelebilmeliyiz. Kültürel sosyal özelliklerimizi koruyun, eleştirerek geliştirin ve bunu bir mücadelede dönüştüren bir perspektife sahip çıkmamız savunmamız gereken güçlü sosyal kültürel özelliklerimiz olduğunun bilincine varmak,

insanın değerinin sıfıra inmeye yüz tuttuğu batı toplumuna, insanca bir geleceğin oluşturulmasında kendi değerlerimizle katkıda bulunmak, onlarla ortak bir gelecek için mücadele etmek zorundayız.

Buradaki sosyal-kültürel problemlerimiz, ilk ihtiyaç ve isteklerimiz kalkış noktası yapan, sorunlarımızı sahip çıkan, haklarımız için mücadele eden bir hareketlilik yaratmak ilk kalkış noktamız olmalıdır.

7. Birlikte mi ayrı mı örgütleneciz?

Bugün birbirinden çok farklı iki ayrı sosyal-kültürel dünya ile karşı karşıyayız. Bu nedenle bugünkü koşullarda yabancıların kendi sorunları etrafında ayrı örgütlenmeleri mantıklı gibi görünüyor. Hem Alman toplumunun dönüşümünü hedefleyen güçlü bir toplumsal hareketin oluşması, bu konuda yabancıların da kapsayan genel bir programı yokluğu, Almanların kendi toplumsal özellikleriyle Türkiye'deki harekete geçirmede zorlukları birlikte ele alınmadığına, bir örgüt çerçevesinin şimdilik yeterli olmadığı görülmektedir.

Fakat sorunu ağırlıklı burada tartışmaya doğru buluyoruz. Bütünüyle bizi ilgilendiren olan bu sorunun süreçte çözüleceğine inanıyoruz. Bizler açısından sorun bir anlayışın, bir bakış açısının hayata geçmesi sorunudur. Bu mantık doğrultusunda bir hareketlilik yaratma sorunudur. Eğer problemin önemli bir halkasını Alman toplumunun demokratikleşmesi, dönüşümü, sistemin değişmesi oluşturuyorsa açıkki bizler bu devrimci dönüşüm eylemliliğinin ve örgütlenişinin bir parçası olmak zorundayız. Süreçte mücadele içinde bu eylemliliğin ortak örgütlenmesini yaratmak gerekmektedir.

etmekle değil, güçlü bir devrimci hareket yaratarak yapılabilir.

Örgütsel yapımızın durumu nedir?

Devrimci işçi bugün zorlu bir sınavın eşliğinde duruyor. Kendi başına yattığı değerlerin varlığının sınavını veriyor. Bu içinde yaşadığımız dönemi aşabilmesi yaratılabilirliği bağışması değerlerinin gücü ile olacaktır. Eğer Almanya gerçekliğinin ürünü, burada yaşayan insan topluluğunun bir arada tutmayı başarsak değerler yaratılabilmişse önümüzde dönem yeniden güç olabilmeye önemli koşulu yaratılabilmiş demektir. Ama eğer bizi ayakta tutan, bizi birbirimize bağlayan şey sadece Türkiye rüzgarı ise, bu dönem fazlasıyla geçmeyecektir. Yerel birimler açısından ayakta kalabilmenin koşulu ne sıkı disiplin kuralları geliştirmek ne de örgütsel yapıların kendisini sıkılaştırmaktır. Kendisini bura gerçekliğine göre yeniden tanımlama, zorunlu bir dönüşümü gerçekleştirme sorunu ile karşı karşıyayız. Biz Devrimci işçi'nin 1978 den bu yana gerçekleştirdiği ve yaratdığı değerlerin onun bu dönemde ayakta kalmasını sağlayacak gücü olduğuna inanıyoruz. Belli yörelerde kendi görevini sadece Türkiye'de var olan bir hareketle dayanışma olarak görenler, böylesi bir hareketin olmadığı bu günkü koşullarda bir kenara çekilebilirler. Devrimcilik kendimiz için kendi sorunlarımız için bir şeyler yapmak olduğuna kavramamız gerekiyor. Devrimci olmak ve toplumu dönüştürme bilincine sahip olmak Türkiye'de bir hareketin olup olmasına doğrudan bağlı değildir. Ve ancak bu tür bilinçli katılımlarla bir devrimci hareket yaratılacağı unutulmamalıdır. Almanya'da bu dönem kendi sorunlarımız ve problemlerimizi çözmek için devrimci olmakla, mücadele etmekle, devrimcilik koşulu, şartın başkalarının savaşmasında gören bir anlayış arasında bir farklılık yaşanabilir. Derneklerimiz bura gerçekliği üzerine oturtmuş güçlü değerler yaratmazlarsa kaçınılmaz bir erozyona uğrayabilirler. Bu Türkiye sorununu yurt dışındaki doğal geleceği olabilir. Bün-

yenimizde zorunlu dönüşümleri ne kadar, nasıl yapabileceğiz. Başarının sırrı buralardan geçmektedir.

Bugün büyüme ve gelişme değil, kitlere yönelme, onun içinde yeniden güç olma, büyümenin ve gelişmenin koşullarını oluşturma döneminin yaşıyoruz. Bunun oldukça sabırlı ve kararlı sebatıyla dolu bir çalışmaya şart koştuğu unutulmamalıdır. Yaptıklarımızdan ve çabalarımızdan hemen bir iki ayda sonuçlar alacağımızı zannetmeyelim. Sonuçları yılları içinde alacak bir çalışmanın tohumları atılmaktadır.

Örgütsel yapıların bugünkü konumu böylesi bir dönüşüm ve çalışma için uygun mudur? Derneklerimizin gerçekliğini nedir? Bugün bir çok derneğimiz iş yapan konusundan (ağırlıklı dil bilen) belli fonksiyonları olan arkadaşlarla, atıl, hareket etmekte zorlanan ve iş üretmeyen (genellikle iş bekleyen) bir kalabalıktan oluşuyor. Daha önce tesbit edilmiş, hedefleri ve bu hedef için kullanacağı araçları belli bir hareket için bir şeyler yapıldığı dönemde bu yapı işleyebiliyor, ürün veriliyordu. Çünkü zaten belirlenmiş birşeyler için bazı görevler yerine getiriliyor. Oysa şimdi birşeyleri belirlemek, yaratmak, birşey olmak doğrudan bizlerin önünde duruyor. Herşeyin merkezden belirlendiği, bize basit pratiklerin yapılmasını kaldığı (gazete satmak, stand açmak, gece yapmak vb.) bir çalışma alışkanlığından kurtulmak, yapacaklarımızın içeriğinin de kendimize belirleneceği bir çalışma biçimine uymak oldukça zor görünüyor.

Devrimci işçi örgütüllüğü burada ne kadar pratik bir süreçte merkezileştirebilir, de, aslında, bir çok konuda tercihinin yapması (Devrimci Yol'u) insanların bir araya getirilmesi sorunu ile uğraşıyor. Yani ideolojik-siyasal tercihler yapılmış, belli bir siyasal iradenin varlığı kabul edilmiştir ve bu var olan siyasal tercihe uygun bir merkezleşme gerçekleştirilmiştir. Oysa bugün dönem değişmiştir. Geçmişten farklı bir dönemden alınan yapılar ve ilişkilerle devam etmekteyiz. Bu dönemde ihtiyaç duyulan şey döneme uygun bir ideolojik-siyasal

devamı 12'de

Yönelimlerimiz ne değildir?

"Yönelimlerimiz" yazısı üzerine yoğun bir tartışma sürüyor. Daha çok ne kast edildiği istendiğinin anlaşılmasına yönelik bir tartışma bu. Pratikte belli şeylerin yaratılmasına kadar süreçte görünüyor. Burada sadece "Yönelimlerimiz'in" ne olması gerektiğine ilişkin bazı şeyler söylemek istiyoruz.

a) Yönelimlerimiz yazısıyla geliştirmeye çalıştığımız, ilk tohumlarına 1978 larde atılan düşüncelerde ileri sürülen yabancı işçiler çalışması arkadaşlarımızla Almanlarla iş yapmak olarak kavranıyor. Böylece göçmen işçiler faaliyeti de Almanca bilen arkadaşların faaliyeti olarak anlaşılıyor. Oysa (belki biraz sert bir ifadeyle) biz bunun tam aksini kast ediyoruz ve savunuyoruz. Yabancı işçi sorunları ile uğraşmanın kriteri ne kadar Almanla ilişki kurulduğunda, Almanlarla ne kadar şeyin ortak yapıldığıdır. Bunlar elbette yapılabilmektedir. Ama asıl sorun geniş işçi kitlesine ne kadar ulaşılabilirliği, işçilerin ne kadar kucaklanabilirliği, Göçmen işçi kitlesi içinde yeni alanlar yaratmak, onlarla daha köklü bağlar kurmak asıl hedefimizdir. Biz her gerçekliğin, bir hareketin, göçmen işçiler topluluğunun, bütünümlerinin Alman toplumu ile ortaklığında ortak ilişkisinde söz ediyoruz. Yoksa Almanca bilen arkadaşların tek başlarına ilişki kurmalarından değil. Bunu yapan tek tek çok insanın olduğu bilinmektedir. Eğer bu kavramızda dernekler de bir tarafta dil bilen, iş yapan fonksiyonlar öbür tarafta, dil bilmeyen aktif bir işçi kitlesi olacaktır. Bunun sıhhatli bir ayırım olduğunu zannetmiyoruz. Asıl işçi arkadaşlarımızın gerçekleştirebileceği ciddi görevlerle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz.

b) Yönelimlerimiz yazısında derneklerimizin dağıtılması, sadece iş yapan insanların bulunduğu buraların oluşturulması gerektiği anlaşılabilir. Bu bakış göçmen işçi hareketini göçmen işçilerin hareketi olarak değil, belli fonksiyonların Almanlarla ilişki kurması faaliyeti olarak kavradığı için eksiktir. Ayrıca dernek yapılarının dağıtılıp dağıtılmamasının bugünün sorunu olduğuna zannetmiyoruz. Belli yapılar kendilerini yeni gerçekliğe uyduramaz ve dönüştürmezlerse dağılırlar bu doğaldır. Kendi doğallığında olabilecek olan da bir şeydir. Fakat bizler henüz birşey yaratmadan, henüz olumlu birşeyler göstermeden eskiden ne varsa yıkıma daha yatkın oluyoruz. Yeni bir şey yapmanın koşulunun eskiyi yıkmaktan geçtiğini zannediyoruz. Oysa bugün yıkmak-yıkıma tartışmasından çok daha fazla başkalarına "bakın bu böyledir" diye pratikte gösterebileceğimiz bir eylemliliği yaratma sorunuyla karşı karşıyayız. Dışımızda yeni alanları açılmadan, yeni faaliyet alanları bulunmadan, hayatın mücadelemizin içinden farklı örgütlenmeler şekillenmeden açılacak bu tür bir tartışma bizi hakargı olarak değil subjektif niyetlerimizden ürünü olan bir tartışma sürecini başlatır. Eski yapılar ne denli korunacak, ne denli dağıtılacak veya asılacaklardır? Bunun cevabını bizler tartışarak değil bizzatıhi bu yapılar pratik eylemlilikleriyle vereceklerdir.

c) Yönelimlerimiz yazısının ortasına, merkezine derneklerimizi koymak doğru değildir. Sorunlara derneklerden birimlerden başlayan bir tartışma ile çözüm bulabileceğimizi zannetmiyoruz. Çünkü sonuçta çıkışı derneklerde birbirimizle yapacağımız tartışmalarda, birlerinin birlerine

karşı tavır almalarında arıyoruz. Birbirimize karşı çıkarak yaşayacağımız değil, pratikimizi birbirimize göstermek zorunda olduğumuz bir süreçten geçiyoruz. Çözüm dernek içinde değil, dışındaki alanlara açılmaktan geçiyor. Kendi işçi kitlesini yeteri kadar tanıdığımızı zannetmiyoruz. Önce birbirimize uğraşmak yerine, dışımızdaki çevreyi, işçileri tanımının yollarını bulmalıyız.

d) Yönelimlerimiz yanlış bir biçimde Devrimci Yolu bırakmak bırakmak olarak tartışılıyor. Bura sorunlarımız eğilmek, kendi gerçekliğimiz ile uğraşmak kendimize yabancılaşmak, Devrimci Yol'culuktan uzaklaşmak olarak görülmüyor. Bu bakışın temel eksikliği içinde yaşadığımız toplumsal sıhhatli ilişkilerin nasıl kurulacağını bilememesi ve politika yapmayı Türkiye için söylenenleri tekrar etmek olarak anlamasıdır. Yurt dışında Devrimci Yolcu'luğu, Türkiye devrimi için söylenenlerin aynen tekrar edilmesi olarak kavramamak gerekir. Devrimci Yol hayata ve gerçekliğe belli bir müdahale tarzıdır. Gerçekliği dönüştürmede bir yöntem, devrimcilikte bir anlayış şeklidir. Nasıl ki hareketimiz herhangi bir uluslararası merkez değil, ezberlenmiş kışkırtıcı ve formülleri değil, somut yaşanan kavrayış kendisi için başlangıç noktası yapmış ve kitleselleşmiş, bizde böyle yapmalıyız. Devrimci Yol'a layık olmak, onun içinde yaşadığımız gerçeklikteki anlamını kavramaktan ve ona uygun davranmaktan geçer. Biz de içinde yaşadığımız ortamı anlamaya kavramaya çalışıyoruz. Buradaki işçilerin sorunları etrafında güçlü bir hareket yaratmaya amaçlıyoruz. Türkiye devrimi ile gerçek bir dayanışmada bizlerin birşey olarak iman gücümüzle, Devrimci Yol'un sözlerini ezbere tekrar

Yeşiller'in Göçmenler ve Sığınmacılar Program Taslağı

AŞAĞIDA YEŞİL ALTERNATİF LİSTENİN (ÖZET HALİNDE) YABANCILAR PROGRAMINI YAYINLIYORUZ. PROGRAM, (ÖZELLİKLE SORUNA YAKLAŞIMDA ELEŞTİRİLECEK YÖNLERİ OLMA SINA RAĞMEN) YABANCILAR SORUNU ETRAFINDA YAPACAKIMIZ TARTIŞMALAR AÇISINDAN OLUMLU BİR ZEMİN SUNUYOR.

- 1- Önsöz
- 2- Giriş
- 3- Yabancılar Politikasındaki yeni Sertleşme
- 4- Yabancılar politikası iş ve işçi bulma politikasıdır
- 5- Şimdiki dönemde yeni yabancılar politikasının tesbiti
- 6- Yabancılar politikası ve iltica-cılar yasası
- 7- İkamet hukuku
- 8- İş hukukunda eşitlik
- 9- Siyasi katılım
- 10- Ailenin getirilmesi
- 11- Konut sorunları
- 12- Eğitim
- 13- Dönüş teşvik primi
- 14- Yabancı kadınlar
- 15- İltica hakkı ve kabul edileme pratiği
- 16- İstatistik

ÖNSÖZ

Sunulan broşür Yeşil-Alternatiflerin yabancılar sorununda sistematik görüşlere ulaşmayı amaçlayan bir denemektir. Bu broşür üzerinde 1,5 yıldır yeşil-alternatif grupların değişik bölge üyeleri tartıştı. Programın politik olarak tamamlanmış ve her konuyu kapsadığını düşünüyoruz. Eksiklerimize rağmen tartışmalarımızda yeşil-alternatif yabancılar politikasına temel olabilecek düşünceler tesbit ettik. Bilgi yetersizliğimizden dolayı kimi olguları yeterli açıklığa kavuşturamadık. Sık sık bugünkü yabancılar politikasının sınırlarına dayandık. Bizim politik biçimlenmemiz ne esrarengiz keşifler ne de bilimsel deneyler yapmak değildi. Bizler tartışmaya yölesine katılmak değil, yeni girişimler yapmak zorundaydık. Çalışmalarımız verimli, güzel bir atmosferde geçmesin diye, diğer bazı bölge ve birimlerin katılmamaları bizi üzdü. Bu çalışmalarımızın bir amacı da yeşil parti bünyesinde bu konularda bir otorite oluşturmaktır.

Federal çalışma grubunun amaçları şu noktalara kapsamalıdır.

— Çalışma gruplarının oluşturulmasında bölge ve birim örgütlerinin bilgilendirilmesi,

— Bu alanda çalışan diğer grup ve kurumlarla ilişki kurmak, beraber çalışmak,

— Programımız çerçevesinde, yabancılar ve iltica politikalarındaki her türlü sertleşmeye karşı çalışmanın yapılması,

— Meclis Grubunu çeşitli konularda bilgilendirmek,

— Dışımızdaki güçlerle sistematik bir tartışmanın sürdürülmesi,

— Devletin yabancılar politikasına ve yabancı düşmenliğinin yerleştiği kesimlere karşı ideolojik mücadelelerin verilmesi.

Bugünkü gerici hükümetin ve devletin insanlık düşmanı yabancılar politikasına karşı etkin bir şekilde karşı koyabilmenin, bu alanda çalışma yapan kişi, grup ve kuruluşlarının ülke çapında bağlantılarının kurulmasından geçtiğine inanıyoruz.

GİRİŞ

Yabancıların kendilerini soğuk kuzeye satmalarının, memleketlerini terk etmelerinin nedeni, bu insanlara kendi ülkelerinde insanca bir yaşam için gerekli temelleri sunamayan, sosyal ve ekonomik sefalettir. Bir çok insan da aşırı politik baskılar sonucu ülkelerinden kaçmak zorunda bırakılmışlardır. Bu durumun sorumluları o ülkeleri, halkı hiçe sayarak kendilerine bağımlı kılan büyük devletlerdir. IMF baskıcı, bunalıcı kredi olanaklarıyla önemli bir kurumdur. Bu kurum dünyanın her yerindeki diktatörlük-

leri desteklemektedir. Türkiye ve Kürdistan'daki karışıklığın (!) bastırılması yeni krediler için IMF'ce şart koşulmuştur. Türk Cuntası B.Alman hükümetinden önemli ekonomik ve askeri destek görmektedir.

Batı Almanya AET'de diğer ülkelerin zararına güçlü mevzilere sahiptir. Bu bir çok Avrupa ülkesinde yaşamın standardının düşüşüne neden olmaktadır. Bu nedenle önceleri köylerden şehirlere göç eden insanlar, daha sonra yurt dışına çıkmışlardır. Bu sefaletin sorumlusu ülkeler, en başta Federal Almanya, bundan yararlanarak yabancıları değişik vadelerle sanayinin köleleri yapmışlardır.

Bu alanda yapılacak politik tartışmanın önemi ve gerekliliği bize açıktır. Burada incelenen konular kimi bazı politikaların doğurduğu sonuçlardır. (İşçi alımı, yabancılar politikasının sonuçları vb) Solun yabancılar politikası esasında iki gerilim sahasındadır. Birincisi, varılmak istenen hedefin tanınması, taleplerin formüle edilmesidir. Bunlar öncelikle devletin yabancılar politikasına (dışlanma, sınır dışı, kitlesel sınır dışı, vb.) karşı bir tavır takınmaktadır. Federal Eyalet Komisyonu'nun raporuna göre, yabancıların sınır dışı edilmeleri yasalarla düzenlenmiştir.

Bu broşür bugün tartışma biçiminde süren tartışmalara bir desteğimizdir. Biz bu hareketliliğin küçük bir bölümünü oluşturmaktayız. Bu hareketlilik aslında yabancılar tarafından oluşturulmak zorundadır. Mücadelemiz ancak yabancı ve Almanların birlikteliklerini sağlamak ve sonuçların yanı sıra bunların nedenlerine de karşı gelmekle başarıya ulaşacaktır.

Bunun yanı sıra yeşil-alternatif dış politikası geri bırakılmış ülkelere de faşizme karşı ve bağımsız bir ekonomi için verilen kurtuluş mücadelesiyle dayanışma temeline olmaktadır. Bu bağlamda, emperyalist politikaların gerçek temellerine ve sonuçlarına karşı mücadele bir madalyonun iki yüzüdür.

Hiç kimsenin ekonomik ve politik nedenlerden ülkesini terk etmek zorunda olmadığı bir dünya için kendimizi yükümlü kılıyoruz. Hedefimiz, yabancıların kendilerini ve kültürlerini korumaları ve geliştirme-leridir. Politik katılımlarının gerçekleştirilmesidir. Çok kültürlü, çok uluslu bir toplumdur.

YABANCILAR POLİTİKASINDAKİ SERTLEŞME VE ARKASINDA YATAN GERÇEKLER

Yabancı kadın ve erkek çalışanlara karşı hiç durmadan artan kısıtlamalar seksenli yıllarla birlikte göze çarpar hale gelmiştir. Kısıtlamalar genellikle işsiz yabancıları, ailelerini ve ilticacıları hedeflemektedir. Geçen sene çıkarılan bir kararnameye; iltica hakkı neredeyse yok edilmiş, ilticacılara çalışma izni verilmesi zorlaştırılmış, vize uygulaması sertleştirilmiş, yabancıların ailelerini getirmeleri ve evlenmeleri kısıtlanmıştır. Bu kararlar hükümet tarafından kanunlaştırılmaya çalışılıyor.

Komisyon raporu; 6 yaş sınırını, oturma izninin kısıtlanmasını, çocuklara da oturma izni zorunluluğunu, öğrencilerin evlenmesinin yasaklanmasını, işsizlik ve sosyal yardım alanların sınır dışı edilmelerini öngörüyor. Anayasayı Koruma Teşkilatı, 124 bin yabancının aşırı faaliyet gösterdiğini tesbit etti. Yabancılar korkutularak defedilmek istenmektedir. Bir miktar yabancı da yedek iş gücü olarak, bir de krizin sorumluları olarak suçlanmak için tutulmak isteniyor. Yabancılar arasında da ayırım yapıyor.

Düzen partilerinin böylesi baskı önlemlerine başvurmasının nedeni, aslında yabancıların ve ailelerinin buraya yerleşmelerinden, kendilerini toplumsal yapıda hissetmelerinden- dir. Yabancılar da artık kendi dileklerine ve yaşam idellerine göre yaşamak hakkını kendilerinde görüyorlar. Burası onların ikinci vatanıdır. Bu çalışan yabancıların sayısındaki düşüşte ve çocukların artışı-nda kendisini gösteriyor. Yabancı işçiler "toplumun kendini yeniden üretim alanlarına" yönelmektedirler. Ve zaten tam da bu yönelim, politikacıları yeni tedbirler almaya, ırk-çılgın kurumsallaştırılmasına ve göçmenleri kendilerine bir mal gibi davranılmasına karşı koymaya zorlayan şeylerdir.

YABANCILAR POLİTİKASI İŞ VE İŞÇİ BULMA POLİTİKASIDIR

İlk yabancı işçilerin "eldiği" yıllarda Almanya'da 1,5 milyon işsiz vardı. Devletin ve işverenlerin çıkarlarına uygun olarak kullanıldıktan ve işe yaramayacak hale geldikten sonra geri gönderilmek üzere yabancı işgücü ithal edildi. (Dönme-devir Rotasyon). Ama sonradan bu işçilerin de diğer insanlar gibi sosyal ihtiyaçları gereği belirli girişimlerde bulunmaları, düşünülen taslağa uymadı. AET ülkelerinden gelenler geri gönderilmiyorlardı. Böylece 60'lı yılların başında Türkiye, Portakiz, Yugoslavya'dan işçi alımı başladı. Bu insanların yaşamları iş piyasasının ihtiyacına göre oturma ve çalışma iznine bağımlı kılındı. Alman iş

piyasası ve çalışma şartları yeniden düzenlenecek yerde, yabancı işçiler insanlık dışı bir yaşama mahkum edildiler. Hiyerarşik yapıda Alman işçiler daha üstün bir statüye sahiptiler. Bundan sonra da iş piyasası yapısı tehlikeye düşmeden genişledi ve büyüdü. Yabancı işçiler çoğunlukla monoton işlerde ve düşük ücretli bölgelerde yoğunlaştırdı. Alman işçileri hiyerarşik yapılanmada yükseliş gösterirken, yabancıların büyük kısmı, 10 senelik çalışma zamanlarına rağmen oldukları yerde kaldılar.

ŞİMDİKİ DÖNEMDE YABANCILAR POLİTİKASININ TESBİTİ

Yeni önlemler eğer üretime katılmayan yabancıları hedefliyorsa, bunun her zamanki gibi iş piyasası ile ilişkisi vardır. Yabancılar politikası bugün bir yandan yabancı işçi kitlelerini işine geldiği gibi kullanmak, öte yandan ise bu göçmenlik olgusunun yarattığı belirli yükleri sırtlamak gibi bir çelişki içerisindedir. Hükümetler sadece kanunları uygulamakla yetinmemiş, bunları giderek sertleştirilmişlerdir. Bu arada yabancılar politikası kriz dönemlerinde devletin önemli bir politikası olmuştur. Bu politikalar Alman toplumu içerisindeki ırkçı düşünceleri geliştirmekte, yabancılar "düşman" olarak tesbit edilmekte- dir. Yabancılar dışarı atma olarak belirlenen yabancılar politikasının sonuçları ve bunun ideolojisi, en kanlı biçimde ifade edilen şekilleriyle, yani yabancılar sistemli saldırılarla kendisini gösteriyor. Yabancılar dışarı savaş sloganlarıyla eyleme hazır neo-faşist gruplar eyleme geçiriliyor.

YABANCILAR POLİTİKASI VE İLTICA YASASI

"Yabancılaşma", "ülkeyi ele geçiriyorlar" vb. deyimler, sadece neo-faşist değil, politikacılar tarafından da kullanılmaktadır. Bu sorunlar (iltica sorunu) son 30 yıldır uygulanan göçmenler politikayla karıştırılmıştır. Ülke içi demokrasi sorunu olan iltica sorunu, yabancılar sorunu diye lanse ediliyor. Demokrasi illerinde, iş piyasasına göre tesbit edilen göçmenler politikası altında çığnırmıştır. Mülteciler özellikle dost ülkelere gidersen, "korkutma politikasıyla" başlayarak, iade etmeye kadar, direkt ülkelerindeki işkence tezgahlarına gönderilmeyle göze almak zorundadırlar. B.Alman mahkemeleri ilticacıların sistemli şekilde iade edilmesini legalleştirme-ye çalışıyor. Örneğin, Türkiye'de işkence kültürel özellikler, denilecek işkence olayı resmileştirilmek isteniyor. Anayasayı Koruma Teşkilatı sistematik olarak dava dosyalarını ve diğer bilgileri "dost gizli haber alma merkezlerine" aktarıyorlar. "Dostluğun" ölçüsü ise Nato üyesi, vb. olmaktadır. Kısacası, Nato politikası, savaş kıskırtıcılığı, demokratik ve sosyal hakların kısıtlanması aynı noktada çakışıyor. Eğer bu yabancılar politikasını politik olarak kavrayarak, ona karşı kendi perspektiflerimiz çerçevesinde genel bir eylem çizgisi ortaya koymazsak, bu sadece toplumun geniş bir kesiminin kurban edilmesine suç ortağı olmamız demek değil, ama aynı zamanda kendi safımızda, zor dönemlerde güçlü olanları yasa tercihinin yapan, oportünist ruhsuzluğu kendi ellerimizle yeşertmemiz demektir.

İKAMET HUKUKU

Yabancıların Almanya'da boyun eğmek zorunda bırakıldıkları hak-sızlıkların, hukuki plandaki temeli,

Program Taslağı'nı Hazırlayan Çalışma Gurubu

yabancılar yasasıyla düzenlenen oturma hukukudur. Dünyadaki benzerleri arasında "en liberali" olarak tanımlanan, ama 1938 yabancılar politikası talimatnamesini gölgede bırakan yabancılar yasasında, bir yabancıların buradaki ikametini için temel ölçü, "Federal Almanya Cumhuriyeti'nin çıkarları"dır. Hatta Berlin İçişleri Bakanı Lummer'e göre yabancıların sayısının Alman toplumunun alış kapasitesini aşması halinde de F.Almanya'nın çıkarları zedelemektedir. Bu kararnamelemlerin en belirgin özelliği, ısrarlı bir şekilde tanınmış olan "tadkir" yetkisidir. Gerçi AET harici yabancılar süresiz oturma izni ve oturma hakkı alabilirler ama, yabancıların devde kula kadar az bir kısmının oturma hakkı almış olması, bunun ne kadar cimrici verildiğini göstermektedir. Egemenler alay ederse, Alman vatandaşlığına geçmeyi alternatif olarak yutturmaya çalışıyorlar. Kaldı ki bu da yabancıların ezici bir çoğunluğu için yerine getirilmesi olanaksız koşulları içermektedir. Diğer bir sorun da eşlerin oturma izni için eşlerine bağlı olmalarıdır. 1980'den bu yana gerek genel anlamda, gerekse de oturma ile ilgili genel bir serbestleşme gözlenmektedir. 16 yaş sınırı vize uygulamısından başka, çocuklara oturma izni zorunluluğu ve öğrenciler için azami kalış süresi özeriliyor. 1938 Polis Talimatnamesi, sınır dışı için mahkeme kararını şart koşarken, bugün yabancılar yasası "şüpheli" olmayı bile yeterli görmektedir.

-Taleplerimiz:

Bugün yabancıların çoğu Alman toplumunun bir parçası olmuştur. Bundan dolayı ilk hedef yabancıların eşit haklara kavuşturulmasıdır. İlk adım olarak yerleşim hakkını (Niederlassungsrecht) talep ediyoruz. Bu hak, tüm göçmen işçi ailelerine tanınmalı ve sınırsız çalışma ve oturma hakkını, serbest meslek hakkını, seçme seçilme hakkını ve sınır dışı edilmeme güvencesini içermelidir.

İŞ HUKUKUNDA EŞİTLİK

Yabancılar için genel olarak çalışmak yasaktır. "Çalışma izni, istisnai durumlarda dikkate alınmak şartı ile, iş piyasasının durumuna ve gelişimine göre verilir." (İş Yasası, Madde 9) İşçiler başlangıçta genel çalışmaya izni alırlar, ki bu sınırlanabilir ve geçiciliği oturma iznine bağlıdır. Özel çalışma izni ise beş sene sonra alınabilir. Sonradan gelen eşler 4; 18 yaşından küçük getirilen çocuklar da 2 sene sonra çalışma izni alabilirler. Çalışma izni oturma bağlı olduğu için, Almanca, konut, sonradan gelişmiş olma, vb. faktörler de yabancıların çalışma olanaklarını kısıtlıyıcı rol oynamaktadır. Diğer bir faktör de milliyet unsurdur. Bir iş önce Alman, sonra AET, en sonra da AET harici uyruklulara verilmektedir. Bu yabancıları iş piyasasında mağdur duruma sokmakta, onları düşük ücretli, pis işlere mahkum etmektedir. Böylece yabancı iş gücü belirli sanayi dallarında yoğunlaşmıştır. Farklı hukuki statüler, iş yerlerinde hiyerarşiye de yansarak işçileri bölmekte, ayrıca Alman işçileri de zamanla düşük ücret almaya zorlamaktadır. Yabancıların ikinci sınıf insan düzeyine indirgenen anlayış, kaçınılmaz olarak Alman işçilerin de haklarını gaspetmektedir. İş piyasasında yerli ve yabancı işçilerin eşit hakları için mücadele ediyoruz.

-Taleplerimiz:

1. Çalışma yasasının 19. maddesi iptal edilmelidir.
2. Çalışma izni oturma iznine bağlı olmalıdır. İşsizlik, çalışma izninin iptaline gerekçe olamaz.
3. Çalışma yasasındaki değişikliklere kadar işçi eşlerine, kendilerine ait çalışma ve oturma izni verilmelidir.
4. Serbest meslek hakkı.
5. Çalışma saatleri içinde, ve ücret kaybı olmadan konak kursu.
6. İş ve vergi konularında özel danışma büroları kurulmalıdır.

SIYASAL KATILIM

Bir toplumda yaşayan insanların, o toplumun "politik iradeyi oluş-

turma sürecine" katılabilmeleri kadar doğal bir şey olmaz. Ama politikacılar bilinci olarak yabancıların politik körlüğünü ve bilinçsizliğini muhafaza etmekte, aynı zamanda politik faaliyet olanaklarını daraltmaya çalışmakta, aşırı (!) faaliyetleri bile sınır dışı için yeterli gerekçe olmasını talep etmektedirler. Dev-Sol ve Halk-Dev'in yasaklanması, hükümetin yuvarlak kavramlarla nasıl bir demokles kılıcı yaratmaya çalıştığını gösteriyor. Ayrıca, yabancılar meclisi, yabancılar komisyonu gibi göz boyamadan başka bir şey olmayan modelleri politik katılım diye dayatıyorlar.

-Taleplerimiz:

Göçmen işçilerin eşit politik haklara kavuşmaları ve politik katılımları, onların her düzeydeki somut toplumsal varlıklarının gelişimine eşitliğine— sıkı sıkıya bağlıdır. Bu da yerleşim hakkı talebimizden ayrılmaz. Sınırsız politik faaliyet hakkı sadece seçim hakkına indirgenemez, çünkü seçim hakkı politik faaliyetin sadece bir biçimidir. 1. Sınırsız politik örgütlenme hakkı, 2. Seçme seçilme hakkı, 3. Göçmenlerin partileri için yüzde 5'lik oy barajının kaldırılması. Bugünkü koşullarda genel seçim hakkı doğrultusunda ilk adımı, yerel seçim hakkı oluşturuyor.

AİLENİN GETİRİLMESİ

1965 yasasına göre yabancı işçiler aile fertlerini çeşitli biçimlerde denetlene dahi yanlarına getirebilirlerdi. Ancak giderek keskinleşen krizle, bu denetleme egemenlerce yetersiz hale geldi. Federal Hükümet, 1981 sonunda gerek Alman Anayasasına, gerekse de uluslararası anlaşmalara aykırı düşmesine aldırmadan, yabancıların aile fertlerini yanlarına getirmelerini imkansızlaştıran yeni bazı önlemler aldı. Bunlar; öğrencilerin ailelerini getirme yasağı, yaş sınırının 16'ya (gerçekten 13'e) indirilmesi, işçi aileleri olarak buraya gelen yabancıların evlendikten sonra birlikte yaşayabilmeleri için 1-3 sene beklemeye zorunluluğu ve anne veya babadan yalnız birisi buradaysa, çocukları getirme yasağı vb.dır. Bu alan-daki zorlaştırmalar, evlenme ve aile kurma temel hakkının neredeyse yok edilmesine kadar sürdürülmek isteniyor. Yani birinci kuşak için var olan şartlar devam edecek, yaş sınırı 6'ya indirilip çocuklara oturma zorunluluğu getirilecek, ikinci kuşak için de yukarıda sayılanlardan başka, eşlerin Almanca bilme zorunluluğu ve eş getirmenin konjenjansa bağlı olması öneriliyor. Bunlar, gelişmelerin olası yönünü göstermektedir. "Hristiyan Demokrat" yöneticiler, kutsal aile derken bununla sadece Alman ailesini kasdediyor ve ırkçı sınırlar çiziyorlar. Bazı eyaletlerde aile yardımı sadece Alman ve AET ülkelerinden yabancılara veriliyor.

-Taleplerimiz:

1. Evlenme ve aile kurma hakkı sınırsız sağlanmalıdır.
2. Tüm yabancılar, hangi kuşağa ait olurlarsa olsunlar, ailelerini getirebilmelidirler.
3. Oturma statüsü kişiye özgün olmalıdır.
4. Yabancılar, anne, baba ve reşit çocuklarını da getirebilmelidirler.
5. Tüm aile ve çocuk için ön-görülen kolaylık ve teşvikler, yabancılara da uygulanmalıdır.

KONUT SORUNU

Dar gelirli ailelerin aleyhine ve bir avuç firmanın çıkarları yönünde bir konut politikası izlenmektedir. Yabancılar aşağılanmaları yetmezmiş gibi, bir de özel bir takım karamanlere kurban gitmektedirler. Ev ararken, Almanlara karşı koz olarak kullanılmaktadırlar. Böylece getelaşma bilinci bir politikanın sonucundan çok, kâra dayalı konut politikasının bir sonucudur. Ayrıca belli semtlerde oturma yasağı, oturma izni için yeterli bir konut ispat etme zorunluluğu ve bunlara ek olarak eski evlere verilen "oturulamaz" kararı, yabancıları daha da güç durumda bırakmaktadır. Oturu-

lamaz diye açıklanan evi, kiracı belli bir süre içinde boşaltmak zorundadır. Yabancı verilen süre içinde yeni bir ev bulamazsa, oturma izni tehlikeye girer. Hükümet bundan başka, eyalet hükümetlerine, her an taşınma yasağı koyma yetkisi verilmesi ve sosyal konutlarda yabancılar için kontenjan belirlenmesi çalışıyor. Bunlar, yabancıların ev problemlerini daha da kötüleştirir ve onları yasa dışında, korku içinde yaşamaya mahkum eden önlemlerdir.

Öte yandan, yabancıların Almanlardan farklı yaşam biçimlerinden kaynaklanan ihtiyaçlarının karşılanabilmesi, onları illegal yollara başvurmayla zorlar, çünkü sosyal ihtiyaçları yaşamakla giderilemez. Devlet, sosyal altyapıların kurulmasını, yabancıların yoğunlaşacağı gerekçesiyle engellemekte, böylece bölgeyi yapıların kontrolsüz bir şekilde ideolojik amaçlarla kullanmasına açık kapı bırakmaktadır. (Örneğin Kur'an kursları).

-Taleplerimiz:

1. Ucuз evlerin yıkımı engellenmeli, devletçe önlemler yerine, kiracıların hakları genişletilmelidir. Ana problem, yabancıların oturmak istedikleri evlere taşınmalarının engellenmesidir.
2. Sosyal konut dağıtımında her an kontrol edilebilecek açık bir yöntem izlenmelidir. Kontenjan usulünü reddediyoruz.
3. Oturma izni için yeterli konut şartı aranmamalıdır.
4. Taşınma yasağı vb. derhal kaldırılmalıdır.
5. "Oturulamaz" açıklaması, kiracının kabul edeceği bir evin bulunmasına bağlı kılınmalıdır.
6. Mahallelerde sosyal altyapı tesisleri kurulmalıdır.

EGİTİM

Yabancı çocuklar ile, tipki yirmi yıl önce ana babalarıyla ilgilendiği gibi ilgilenebilmektedir. Bu çocuklar, yaşamlarında anne ve babalarının takipçisinden başka bir şey olamazlar, fakat onlar işi Almanca konuşabiliyorlar ki fabrikalara kolayca yerleştirilsinler ve bu toplumun ideolojik mekanizmalarından gıdalarını alarak, ana babalarını mücadeleci geleneklerine yabancılaşıp, "köşeyi dönmeye" felsefesi sahiplensinler: "Misafir işçileri yasılandırarak entegre etmek sorunu, öncelikle iş pazarı politikası gereği ortaya çıkmıştır." (İwd, 22/1979)

Alman ilerciler örgütleri; entegre olmak veya yabancılığı olduğu gibi ahlaki bir tutum takınarak yabancıların toplum dışına itileceği gerçeğini kavrayamıyordular. Çokbilmiş politikalarıyla yabancı örgütleri de etkilediler. Son zamanlarda çeşitli yabancı işçi birlikleri kendileri tarafından geliştirilen bir eğitim politikası üzerinde birleşti. Ağırlıklı olarak, eğitimde ana dilin rolü vurgulanmaktadır. Yeşil-alternatifler için bu grupların desteklenmesi, önemli bir görevdir. Eğitim kurumlarında ana dilin yaygınlaştırılmasında, çocukların iki dilli bir yaşam sürdürdüklerinden hareket edilmelidir. İki dilde okuma-yazma sağlanmalı ve ana dilin öğreticiliği hepsaplanmalıdır. Yabancı çocuklar mojen sınıflara dağıtılmalı, ama dilde başka dersler de verilmelidir. Alman çocukları için dış ülkelerde okullar açmak, bu olanaklı Almanya'daki "asil" azınlıklara sağlamak, fakat yabancıları aynı olanaklı pedagojik nedenlerle tamnamamak şeklindeki ırkçı kültür uygulamalarına dikkat çekerek. Yeşil ve Alternatifler bu alanda açık önlemler alınmasını ve hataların bizzat mağdur olanların katılımını sağlayarak düzeltilmesini istemektedirler.

DÖNÜŞ TEŞVİK PRİMİ

"Geriyeye Dönüş Yardımı" adlı yasa, kısıtlı bir süre için ve işçileri aldıkları, geriye dönüşü özendirici bir görüntü ortaya koymaktadır. Geçerlilik süresi 1.10.83'ten 30.6.84'e kadar olan yasağa göre, yabancılar aileleri ile beraber dönmekle ve işsizler geciktirmeden başvurmakla yü-

kümlüdürler. Geciken her ay için 1500 Mark kesilir., emeklilik maası talep edilemez. Alman halkının yararına imiş gibi gösterilen bu yasa sayesinde işverenler 2-2,5 milyar Mark kar edebileceklerdir. İşçilere ödenmek miktar 700 milyon Mark, tasarruf edilen işsizlik parası ise 320 milyon Marktır. Burada yardımdan bahsetmek, saçmalamaktır. Söz konusu olan, yabancıların sosyal haklarının çalınmasıdır. Bu program, yabancıların geri dönüş isteğini, Alman halkında da ırkçı görüşlerin gelişmesini doğurmaktadır. Alman halkı bu propagandadan etkilenmekte ve yabancılar dışarı atılrsa durumun düzeleceğini, işsizliğin kalkacağını sanmaktadır. Bu, işçilerin bölünmesinden başka bir şey değildir. Özellikle emeklilik sigortası önemli bir kazanım olarak korunmalıdır.

-Taleplerimiz:

1. Türkiye, Yugoslavya, Portekiz, İspanya, Tunus ve Fas'a emeklilik anlaşmaları yapılmalıdır.
2. Geri dönüş diye, işçilerin emeklilik sigortalarından kesinti yapılamaz.
3. Yabancılar işsizlik paralarını nereden isterseler alabilmelidirler.
4. Sigorta kesintileri koşulsuz ödenmelidir.

YABANCI KADINLAR

Yabancı kadınlar ataerkil Alman toplumuna uym göstermede erkeklerden daha zor durumdadırlar. Alman toplumsal yaşamı, köy toplumunun işlev ve olanaklarından boşalan yer doldurulamamakta, bu da aile yaşamını geleneklere uymaya zorlamaktadır. Bu ise kadınlar için çevreden kopuşu ve erkeğe bağımlılığın artmasını getirebilir. Göçmen kadınların çoğunluğu kırsal kesimlerden gelmiştir. Kırsal bölgelerde kadınların istidatlarını görevler, onlara toplumda bir yer ve saygınlık kazandırmaktadır. Kendi kültürlerindeki kadın ve anne tanımına uygun olarak oynadıkları rol tartışma götürmez. Ayrıca kendi aralarında sıkı ilişkilerle sahiptirler ve birbirlerini korurlar. Göçün neticesinde, çalıştıkları işler, köyün yerini tutabilecek bir ortamın yoksluğu, çocuklarının kendilerinden beklenen yeni görevlerin yaratığı baskı, vb. nedenlerle, yabancı kadınlar için bir yabancılaşma sürecini başlatmış oldu.

Geleceğin güvensiz olması, aile içinde huzursuzluğu arttırarak, psiko-somatik hastalıklara sebep olmakla kalmamakta, aile içinde ve çoğu kez kadının ezilişyle giderilen gerilimlere yol açmaktadır. Bu durum yabancılar yasasında da pekiştirilmektedir. Yabancı kadınların kendi insiyatifleriyle geliştirilmiş çalışmaları desteklenmelidir. 600 bin yabancı kadın düşük ücretle (yabancı erkeklerden yüzde 40 daha az) çalışmaktadır. Ayrıca ev işi, çocuk, kocası ve işi ağır bir yük oluşturmaktadır. Tüm bunlardan dolayı,

1. Çalışma saatleri içinde dil ve okuma yazma kursları ve
2. Eşit işe eşit ücret talep ediyorum.

Eğitim Sorunları:

Kadınlar arasında okur-yazarlık oranı çok düşüktür. (Türkiyelilerde yüzde 40) Çalışmayan kadınlar için özel kurslar ve eğitim olanakları talep ediyoruz. Bu kurslar eve yakın, kadınların zamanına uygun, ihtiyaçlara ve okula yönelik olmali ve elbette çocukların bakımı da sağlanmalıdır.

İLTİCA HAKKI VE PRATİK İŞLEYİŞ

Doğu blokundan gelen ilticacılar kabul ediliyor, 3.Dünya ve Nato ülkelerinden gelenler için tam tersi bir politika yürütülmektedir. Batı Almanya, bu insanların yaşamalarını kendi politik çıkarlarının gölgesinde tuttuğu sürece, bu ülke bu insanlar için bir çözüm olamaz. Batı Alman hükümeti 1. Ağustos 1982'de yeni bir uygulamaya getirdi. Buna göre ilticacılar için de vize zorunluluğu doğdu. Bir çok durumda bu vize, sadece politik nedenle aranan kişilerin yazılı yapacakları dilekçelerle, Almanya'da iltica talebinde bulunmayacaklarını kabul etmeleri üzerine veriliyor. İltica etmeyi zorlaştırmak amacıyla hava trafiğinde de gerekli değişiklikler yapılarak, vizesiz yabancıların taşınama zorunluluğu getirilmiştir. 1. Ağustos 1982'den beri yürürlükte olan "İltica Usulu Kanunu", iltica için gelen insanların hemen hemen hepsinin ekonomik nedenlerle geldiklerini ve bu durumu önmek için yabancılar polisine bir ön sorğu hakkı verilmesini içeriyor. Ayrıca federal makamlar, iltica gerekçesini bir neden göstermeden de reddedebiliyorlar. F.Almanya'da ne iltica başvurusu bulunun, ne de iltica başvurusu kabul edilen bir kişi kendini takip eden üç kere karşı güvencedir. (İltica Kanunu Madde 18). Bundan dolayı iltica için başvuran her kişinin, politik tabakaya karşı korunması gerektiği fikrini kendine temel alan bir "muhakeme usulu" talep ediyoruz. Şu anki muhakeme usulu derhal yürürlükten kaldırılmalıdır. İfade istemleri reddedilmelidir. Parti, sendika, af örgütü, UNO temsilcilerinin ve ilerciler kişi ve kuruluşların davaya katılma hakları olmalıdır. İlticacılar, müracaatlarının tanınmasından önce ve sonra insanlara yarışır bir biçimde davranılmalıdır. Şimdiki kanun, ilticacıların kamplarda toplanmasını öngörüyor. Sosyal Yardım Dairesi, bu insanlara insanca yaşayabilecekleri konutları sağlamaktadır. İlticacılar, bir yandan 1-2 sene arasında çalışma yasağı konularak sosyal yardıma bağımlı kılınırlar, diğer yandan da amme hizmeti denilerek, çok düşük ücretli işlerde çalışmaya mecbur bırakılmaktadırlar. Bu çalışma yasağı derhal kaldırılmalı, sendikalar işe yerleştirilen kontrol etmeli, yüksek okula devam etmek veya başlamak isteyenlere bu olanak sağlanmalıdır. İlticacılar aylık 50 Mark harçlık dışında, yardım karneleri verilmektedir. Sosyal yardım alan Almanlara ilticacılar eşit muamele yapılmalıdır. İlticacılar resmi makamlarda işlerini halledebilmeleri için danışmanlar sağlanmalı, ailelerini yanlarına getirme hakkı verilmelidir. Başvurusu reddedilen kişilere dahi geldiği ülkedeki koşullar dikkate alınarak, burada "mültecilik hakkı" verilmelidir. Geri kalması ülkeleri sömüren endüstri ülkelerinden biri olarak sınıftayla Almanya, bu sorumluluğu üzerine almak zorundadır.

KASSEL

Kassel'de Alman ve yabancı anti-faşistler, çalışmalarını INITIATIV-AUSSCHUSS Auslaendische Mitbürger in Hessen (Regionalgruppe Nord) ve ayrıca "Arkadaş-Freund-Amigo" gazetesini çıkararak mücadele ediyorlar.

Bilindiği gibi, ülkemizden göç etmek zorunda kalan biz Türkiyelilerin büyük bir bölümü F.Almanya'da yaşamaktadır.

Şimdiye değin bizler, apayrı bir toplum içinde yaşadık ve yaşıyoruz. Sorunlarımızı, dertlerimizi ve acılarımızı en ince noktalarına kadar bilmekteyiz. Ama bugüne değin, bu bildiğimiz sorunlarımızı, dertlerimizi yetkili çevrelere iletemedik veya yeterli çabayı verip sorunlarımızın çözüm yollarını gösteremedik. Yetkili ve sorumlu çevreler ise (bu çevreler, gerek Alman devleti yöneticileri, gerekse Türk devletidir) sorunlarımıza çözüm arayacaklarına, bizleri hep sorun yaptılar veya sorun olarak gördüler. Bu çevreler, yalnızca bizlerin işgücünü ve dövizlerini nasıl elde edeceklerinin oyunlarını ve tuzaklarını kurmakla meşgul oldular. Bugüne kadar biz Türkiyeliler hep suçlandık, horlandık ve dışlandık. Her şey bizim aleyhine, "demokrasi" adına yapıyordu. Yaşadığımız ülkedeki yaşamaların durumu da her geçen gün kötüleşmektedir. F.Almanya'da düzenin temel sorunlarından, başta yabancı işçiler olmak üzere, tüm toplumu sorumlu tutuyorlar. Bu nedenle, Alman ve yabancılar olarak bizlerin sosyal hakları kısıtlanıyor, işsizlik yükselirken, atom silahlarına milyonlarca dolar yatırıyor. Yabancı düşmanlığı devlet politikası yapıyor.

Yukarıda belirtilen bu gerçekliği bilen kesimin sayısı bellidir. Pratik eylemler düzenlediğimizde bu ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu gerçekliği hep geçici sorunlar olarak görmüşüzdür, bugün varız, yarın nasıl olsa döneceğiz gözyüyle yaklaşmış sorunlara, dertlere. Yani sorunlarımızı dikkate alıcı, politik yaklaşımlar da hep kısa vadeli olmuştur.

Eğer bu sorunlarımızın, dertlerimizin kalıcı çözümünü önümüze görev olarak koymuş isek, işte o zaman yaşadığımız ülkenin sosyal gerçekliğini iyi bilmemiz gerekiyor. Bu anlamda çözüm yolu, yaşadığımız ülkenin sosyal gerçekliğine alternatif bir örgütlenme, alternatif bir çalışma anlayışı koymaktan geçer. O halde, bura sosyal dinamizmini harekete geçirebilecek bir örgütlenmeye yaratmakla görevliyiz. Eğer örgüt varsa, bu örgüt bir göçmen hareketi olmak durumundadır.

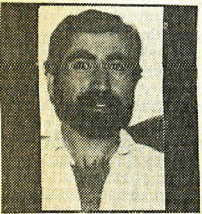
- Bu dinamizmi harekete geçirmenin yolu ise, onlarla iç içe ve her yönlü birlikte çalışmaktan geçecektir. İşte bu nedenlerden dolayı, sesimizi duyurmanın zamanı gelmiştir ve hatta geçmektedir. Bu nedenlerden ötürü, bizler Devrimci İşçi sempatanları çalışmalarını çeşitli çalışma gruplarında yapmaya çalışıyoruz. Barış inisiyatiflerinde çalışmalarımızı sürdürdüğümüz gibi, INITIATIVAUSSCHUSS "Auslaendische Mitbürger in Hessen" Kuzey Hessen çalışma grubunda da yukarıda belirttiğimiz anlayış doğrultusunda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ve ayrıca 13.10.1983 tarihinde Die Grünen parti binalarında Almanlar ve yabancılar buluşarak Kassel ve çevresi için "Arkadaş-Freund-Amigo" gazetesini çıkarmayı ve bununla birlikte ORTAK sorunlarımız konusunda çalışmalarımızı sürdürmeyi kararlaştırdık. Tartışmalar 27.10.1983 ve 10.11.1983 tarihlerinde devam etti. Ve çıkacak gazetemizin hedefi şöyle belirtildi: "Kassel'de Arkadaş-Freund-Amigo adı altında bir çalışma grubu oluştu. İsminde de anlaşılacağı gibi, Almanlar ve yabancılar arasında bir köprü oluşturmak istiyoruz. En önemlisi, her iki halk kitlesi içinde, ORTAK çıkarlarımızın ne olduğu konusunda bilinci güçlendirmek istiyoruz."

Gazetemiz Almanca, Türkçe ve İspanyolca dillerinden olmak üzere üç dilde çıkacaktır. İlk sayımızda çeşitli eksikliklerimiz olmuştur. Gelecek sayımızda bunları da gidereceğimize inanıyoruz. Bu çalışmalara Devrimci İşçi-Kassel örgütlenmesi olarak en aktif bir şekilde katılıyoruz. Örneğin, gazetenin birinci sayısında Almanca ve Türkçe çıkan ilticacılar sorununun yanı sıra, Almanca'dan Türkçe'ye çevirileri de biz yaptık.

INITIATIVAUSSCHUSS "Auslaendische Mitbürger in Hessen" Kuzey Hessen grubunda çalışmalarımıza devam ettiriyoruz. Böyle bir örgütlenmede Devrimci İşçi Kassel örgütlenmesi üyedir. Çalışmalara yabancı ve Alman örgütleri katılmıştır. Bu örgütlerin sayısı 18'dir. Ayrıca 30'a yakın tek tek kişi katılmıştır. Türkiyeli örgütlerden Devrimci İşçi, Fidef, Atif vardır.

Çalışmalarımızın amacı, yabancılar yasasının doğru dürüst bir yasa yapılması, yabancı düşmanlığına karşı mücadele etmek, çeşitli zorlukları olan yabancıları her türlü yardım edilecek, sorunlarını çözmek vs.dır. Zimmermann patentini "geriye dönüş teşvik primi" vs. gibi tuzakları en geniş kesimlere açıklamak ve bu konularda (yabancılar yasasında olduğu gibi) alternatifler sunmak ve her çeşit pratik faaliyet geliştirmek, Hessen eyalet meclisinden çeşitli sorunlarımızın çözümünü istemek ve basını bu konularda haberdar etmek gibi büyük ve önemli çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Önümüzdeki günlerde çalışmalarımız daha da hızlanacaktır.

Devrimci İşçi taraftarı arkadaşımız Ali Yıldırım'ı 28.4.1984 tarihinde Göttingen'de feci bir trafik kazasında kaybettik. Anısı sonsuza dek bizimle olacak.

Yoldaşlar nasip olmazsa görmek o günü
ölersen kurtulmadan önce yani
alıp götürün
Anadolu'da bir köy mezarlığına
gömün beni

Ve de uyarına gelirse
tepede bir de çınar olursa
taş maş da istemez hani

35 Saat Mücadelesi ve Biz

Kapitalizmin ortaya çıkışından itibaren iş saatlerinin kısaltılması mücadelesi sık sık kapitalist ülkelerin gündeminde yer almıştır. Sana-yi proletaryasının 1848'de günlük çalışma saatleri 14 ile 17 saat arasında değişiyordu. Çok zor çalışma şartları, uzun iş günü ve azgın sömürü proletaryanın birliğinin, dayanışmasının ve mücadelesinin nedenlerinin oluşmasına yol açıyordu. Bu doğrultuda da proletarya kendi dayanışma ve mücadele örgütlenmelerini (sendikaları) oluşturdular. Ekonomik demokratik hakların geliştirilmesi mücadelesinde, burjuvazi-proletarya çelişkisi üzerine oturan sendikalar günümüze kadar önemini yitirmemiş ve varlığını korumuştur. Burjuvazinin günlük sömürüsünün en aşırıya indirilmesi, sendikaların sürekli en önemli hedefini oluşturmıştır. Bunu gerçekleştirmenin de en iyi şekli iş saatlerinin kısaltılması ile mümkündür. 1889'da Paris'te toplanan II.Enternasyonal, 1 Mayıs 1890 gününü 8 saatlik iş günü için mücadele ilan etmiştir. 1910 yılında sürdürülen geniş ve güçlü mücadelelerle günlük çalışma saatleri birçok çalışma dalında 10 saate düşürüldü.

1938'de Almanya'da ilk defa yasal olarak günlük çalışma saati 8 olarak belirlendi. (Hitler faşizmi pratikte bu kanunu uygulamaz du ruma getirmişti.)

1955 yılında tüm DGB'ye bağlı sendikalar "Samstag Vati gehört mir" kampanyasını 40 saatlik çalışma haftası için başlattılar.

1956 yılında metal dalında haftalık iş saatleri 48'den 45'e düşürüldü. 1965'de ise basım ve kağıt dalında 40 saatlik iş haftası uygulanmasına geçilmişti.

1977 yılında IG Metall 35 saatlik iş haftasını programla almıştır. İş saatlerinin kısaltılması mücadelesini biraz inceleyerek 35 saat mücadelesi ile 40'a kadar indirilmesi arasında bir hat çizmek gerekir.

Haftalık iş saatlerinin 40'a kadar indirilmesi genellikle iş şartlarının çok zor olması, iş saatlerinin çok uzun olması ve sömürünün en aşırıya indirilmesi temeline sürdürülen mücadele sonucu başarılmıştır. İş-

çi sınıfı bu nedenle geniş desteği ve güçlü mücadeleleri ile iş saatlerinin kısaltılması mücadelesini kucaqlamıştır.

35 saat mücadelesi bir çok konuda farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıkları kavrayabilmek için Batı Almanya'nın geçmişini biraz ince-

lemede yarar var. ABD emperyalizminin de sistemli ve güçlü mücadeleleri ile iş saatlerinin kısaltılması mücadelesini kucaqlamıştır.

lemekte yarar var.

Savaş sonrası yenilgiye yıkıma uğrayan ülkelerin işçi sınıfları ve toplumsal kesimleri, kendilerini savışa götüren, yıkık bir mezarlık haline döndüren sisteme ve güçlere karşı, protesto ve patlama eğilimleri taşıyordu. Batı Almanya'da toplumun bu eğilimleri nedeni ile CDU parti programına bile kapitalizmin insanlık dışı bir sistem olduğu ve geri gelmemesi gerektiği yazılmıştır. Savaş sonrası ilk üç yılında B.Alman işçi sınıfı fabrikalarını yeniden kurmaya başladı. Halk kendi arasında 5'er Mark toplayarak, kadınıyla, kızıyla, çoğuyla ilderde kendilerinin üzerinde karar verecekleri fabrikaları inşa ettiler. Bu üç yıllık süreç içinde Hitler faşizminin perde arkası destekçileri tekel sahipleri toplumun tepkisini bastırabilmek için göstermelik mahkemelerde yargılandılar.

Kapitalizmin açıktan inşası kolay değildi.

Bu nedenle burjuvazi ABD'nin desteği ile uzun vadeli programa toplumun ve sistemin iplerini eilne alma mücadelesine girişti. Almanya'da ve diğer kapitalist ülkelerde savaşın yıkımından çıkabilecek inşaya bürüne ekonomisine tekabül eden Keynesci ekonomik model uygulanmaya başlandı. Bu ekonomik modele göre toplumun alış gücünün gelişebilmesi için ücretlerin yüksek tutulması gerekiyordu. Toplumun ikna edilmesi için de, demokratik hakların geniş tutulmasının bir sakıncası yoktu. Savaşın ilk yıllarında hemen hemen dünyanın en "demokratik" anayasası B.Almanya'da oluşturuldu.

Savaş nedeniyle azalan iş gücü Polonya, Macaristan vb. Doğu Avrupa ülkelerinden göç edenlerle kapatılarak, topluma yavaş yavaş anti-komünizm ve Sovyet düşmanlığı empoze edilmeye başlandı. 1965'lerde toplumu tamamen kontrolü altına almaya çalışan tekelci burjuvazi CDU/CSU-SPD'den oluşan büyük koalisyonun oluşumu koşullarını yarattı. Büyük koalisyon aracılığı ile olağanüstü hal yasasını çıkardıktan sonra anayasada da bir çok değişiklikler yapıldı. Bu değişiklikler devletin ve ülkenin düzenlerini tek başına eline almasına yol açtı. Büyük koalisyonla karşı güçlenen toplumsal muhalefet (1969 APO Hareketleri) SPD-FDP koalisyonunun kuruluşunun toplumsal alanda temellerini oluşturdu.

Bu geçen süreç boyunca, geri kalan iş gücü açığını geri bıraktırmış ülkelerden (Türkiye, İtalya, Yunanistan) temin eden burjuvazi, bu konuda sendikalarından veya toplumsal kesimlerden tepki görmemiştir. Çünkü kendi çıkarlarını toplumun çıkarlarıyla aynı kabul ettirmektedir. B.Alman burjuvazisi 1976-77'lere gelindiğinde epey yol katetmiştir.

Savaş sonrası toplumda var olan kapitalizme karşı muhalefetin etkileri azaltılmış.

Sovyetler Birliği veya sosyalizmin var olan uygulamaları kitleler içinde teşhir edilmiş, kitleler alternatifizmi bırakılmıştır.

Tekniğin ve sanayileşmenin geliştirilmesi ile işçilere var olan ihtiyaç robot ve bilgisayarlar yavaş yavaş giderilmeye başlanmıştır.

Bu doğrultuda B.Alman burjuvazisi Keynesci ekonomik modelini terk ederek Friedman modeli denen, ekonomik alanda daralmaya ve kar oranlarını arttırmaya yönelik ekonomik politika uygulama dönemine girmiştir.

Bu uygulanan ekonomik politika sonucunda burjuvazi son yıllarda çok sert ücret politikası izlemiş, son 5 yılda ücretler yüzde 6 ora-

LONDRA

İngiltere'de, Türkiye'deki açlık grevlerine ilgiyi çekebilmek ve olayları İngiltere'ye aktarılması ile ilgili çalışma-danışmalardan birisi de, konunun İngiliz parlamentosuna taşınmasıyla yapıldı.

Türkiye Dayanışma Kampanyasının uzun zamandan beri iyi ilişkiler içinde olduğu İngiliz İşçi Partisi milletvekillerinden bir grup, Parlamento içi-Parlamento dışı çalışmalarını büyük bir ağırlıklı Türkiye üzerine kaydırdılar. Bunlardan bir kısmı Türkiye'deki Fatsa, Dev Yol, Yeni Çeltik davalarında bulundular.

Nihai olarak kendileriyle son açlık grevleri üzerine görüştükümüz bu komisyondaki milletvekillerinden Chris Smith, aynı gün Parlamentoda tartışılacak konunun seçiminin kendisine verilmesi üzerine, Türkiye, seçimler ve açlık grevleri konusunu seçerek şimdiye kadar unutulmuş olan önemli olay ve gelişmeleri gündeme getirmiş oldu.

O gün Parlamentodaki toplantıya yaklaşık 600 kişi katıldı (katılanların bir kısmı, yer olmadıkları için tartışmayı ayakta dinlediler). Katılanlar arasında 18 Muhafazakar Parti milletvekili ve 9 tane İşçi Partisi milletvekili vardı. Komisyon tarafından hazırlanan, bir çok milletvekili ve sendikacı tarafından imzalanmış Türkiye Cezaevlerindeki Uygulamaları Protesto Bildirisi burada dağıtıldı ve Türkiye'ye gönderildi.

FR-RHONE-ALPES

Fransa'nın Rhone-Alpes eyaletinde çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Devrimci İşçi sempatanları bir grup demokrat-devrimci işçinin de desteği ile 12 Nisan 1984'de Rhone-Alpes Türkiye'li İşçiler Derneğini kurduk. Derneğimizin kuruluşu 11 Mayıs 1984 günkü resmi gazetede yayınlandı.

Rhone-Alpes eyaletinde 20 bin dolayında Türkiyeli (tamamına yakını Konya ve Yozgat yöresindendir) yaşamaktadır. Eyaletin (tamamına yakını Lyon, aynı zamanda Fransa'nın ikinci büyük şehridir. Gerekli potansiyelin varlığına rağmen sol örgütsüz durumdadır. Lyon'da Türkiyeli tek sol dernek biziz. Faşistlerin ve gericiilerin gücü ise küçümsenmeyecek boyuttadır.

Derneğimizin merkezi Lyon'dadır. En kısa zamanda 3 şehirde derneğin şubelerini açmaya çalışacağız.

Derneğimizin resmi olarak kurulmasından sonra 22 Nisan 1984'de Lyon'da dernek lokalinde yaptığımız kültür-eglence programına 80 Türkiyeli işçi ve ilticacı katıldı. 4 gündür hazırlanmamıza rağmen çocuklar hariç 80 kişinin katılımı bizleri sevindirdi ve umutlandırdı.

Ayrıca 1 Mayıs yürüyüşüne CFDT-CGT gibi sendikalarla ve bir çok örgüte beraber katıldık.

nında azalmıştır. Sürekli artan işsizlik toplumdaki huzursuzluğu arttırmaya ve devletin bir çok alandaki sosyal haklarını geri almasına yol açmıştır.

Tüm bu uygulamalar 1977'den beri sendikalarda belirli bir hareketlenmeyi de beraberinde getirdi. İlk olarak IG Metalin başlattığı Neu Beweglichkeit adı altında bu uygulamalara tavrı takınarak, iş saatlerinin kısaltılması için mücadelenin ilk adımlarını atmıştır. Arkasından IG Druck und Papier, ÖTV ve DGB'nin üst düzey yöneticileri de "35 saat" isteminde bulunmuşlardır.

— Dünya pazarlarına yeniden girmenin imkanlarının yaratılması için, içerdeki sendikaların devre dışı bırakılması gerekiyordu. Bunun için işverenler sürekli toplu sözleşme tartışmalarını sendika yöneticileri ile hallederek, işçilerin hareket etmesini engellemişlerdir. Bu nedenle süreç içinde işçi-sendika yöneticisi ilişkisi aiddet ödemekten ileri gitmemiştir. Bu ise sendikaların giderik gücünü kaybetmesi demektir.

— Son yıllarda yükselen işsizlik, işçiler üzerinde işyerini kaybetme korkusunun hakim olmasına yol açmıştır. Bu ise işçilerin harekete ge-

çirilmelerini zorlaştırmaktadır.

— Diğer yandan B.Alman işçi sınıfının ekonomik durumu, diğer ülkelere nazaran ileri durumdadır.

— Burjuvazi bir çok iletişim aracı (gazete, radyo, televizyon, vs.) ile işçi sınıfını tam bir kısıp almıştır.

İşte sendikalar tüm bu dezavantajlı durumdaki kurtulmak, burjuvazinin ülkenin kaderini yalnız başına belirlemesini engellemek için 35 saatlik iş haftası mücadelelerine girmişler.

IG Metal tarafından yapılan istatistikler fiyaskoyla sonuçlanmış, grev oylaması sadece sendikal örgütlülüğün en yoğun olduğu yerde yapılmış ve greve kilit konumundaki firmalarda girdiğmiştir. Grevlerin yapıldığı firmalarda genellikle yabancı işçilerin oranı çok yüksektir.

Tüm bu verilerden de çıkarılacağı gibi 35 saat istemi tabandan, yani işçilerden gelen bir idtem olmadığı için işçilerin harekete geçirilmesinde zorluklarla karşılaşılacaktır. Ancak uzun vadede işçiler bu isteme sahip çıkacaklardır. Çünkü burjuvazinin kar hırsı ve uluslararası pazarlara girebilme çabası çelişkilerin sertleşmesine ve salfanın belirginleşmesine yol açacaktır.

35 saat mücadelesinde bizim açımızdan önemli olan yan, Türkiye'de işçilerin oranının grevlerde ve eylemlerde çok yoğun olmasıdır.

Bu ise bizim son dönemde sancısını çektiğimiz tıkanmanın aşılması bir aracı olabilir. Bu faaliyetliliğin içine girildiğinde başta belki insanların etkileyemeyiz. Ancak işçilerin başlatılması ve işçilerle beraber olmanın ilk adımlarının atılması açısından önemlidir.

Su güne kadar yapılan bir çok grevde işçilerimiz en aktif biçimde yer almıştır. Gerçi bu, sınıf bilinçlerinin çok yüksek olması nedeniyle değildi. Buna rağmen Türkiye'de işçiler sınıf mücadelesindeki yerleri açısından bizden ilerdedir. Bizler, sınıf mücadelesinin dışında, kendi içinde tıkanan bir kesimi oluşturuyoruz.

Bu nedenle önümüzdeki dönemde en acil adımlar olarak yavaş yavaş devreye en ufak işten başlayarak girmenin şartlarını yaratmalıyız.

FR-STRAßBURG

DEVİRCİLER, AVRUPA İNSAN HAKLARI KOMİSYONU BİNASINI İŞGAL ETTİ

Mamak Askeri Cezaevinde 23 Şubatı 24 Şubat'a bağlayan gece, eli kolu bağlı devrimciler Sıkıyönetimin işkenceci milisleri tarafından yapılan saldırı üzerine 1500 devrimcinin başlattığı açlık grevi ile tüm dünya kamuoyunun gözü bir kez daha Türkiye'ye çevrildi. Federal Alman Parlamentosundan Yeşillerin Ankara'da kendilerini tutuklu aileleriyle birlikte zincire vurdıkları gün (23 Mart 1984) aynı saatlerde, Fransa'nın Strasburg kentinde bulunan İnsan Hakları Komisyonu binası 15 Devrimci İşçi taraftarı tarafından, kendilerini zincire vurarak birbirlerine bağlı olarak işgal edildi. Aynı gün aynı saatlerdeki, Türkiye'deki ve Strasburg'daki protesto eylemini yapanlar, Diyarbakır'daki ve Mamak'taki askeri hapishanelerde açlık grevi yapan tutukluları desteklediklerini, cezaevlerinin dünya basınına açılmasını, buralardaki işkencelerin durdurulmasını istediklerini açıkladılar.

İnsan Hakları Komisyonu binasının işgali sırasında, Avrupa Parlamentosunda yabancı düşmanlığına karşı alınacak önlemlerle ilgili özel bir toplantı yapıldı. Olayı duyan Avrupa Parlamentosu üyeleri, oturma ara vererek, eylem yerine bir komite gönderdiler. Bu sırada, Avrupa Parlamentosunda bulunan MDP milletvekili Kamuran İnan özetle şunları söyledi: "Türkiye'de hiç bir cezaevinde işkence yoktur. Seçimlerle birlikte Türkiye'de demokrasiye dönülmüştür. Bu eylemi yapanlar, 12 Eylül'den sonra Türkiye'den kaçan uluslararası entellektüel bir avuç teröristtir. Bu adamlar, Türkiye'nin demokrasiye dönüşünü hazine demediklerinden, bu eylemi yapıyorlar ve söylediklerinin hepsi yalandır." Kamuran İnan'ın bu konuşması bir tek üye tarafından bile alkışlanmadığı gibi, kimse tarafından da inanılacak gibi bulunmadı. Bizzat eylemcilerle görüşmek için eylem yerine gelen Belçika Sosyalist Partisi Milletvekili ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu Göçmen İşçilerin Haklarını Koruma Komitesi Başkanı Claude Dejardin, eylemcilerle görüşti. O sırada orada bulunan televizyon ve basın mensuplarının sorusu üzerine: "Türkiye'de işkenceler sürmektedir. Diyarbakır, Mamak ve İstanbul askeri cezaevlerinden aldığımız gerçek haberlerle, binlerce kişinin işkenceden hasta ve yüzlerce kişinin sakat kaldığını, 40'dan fazla tutuklunun da öldürüldüğünü öğrenmiş bulunuyoruz. Bu haberlerin fızla yerinde incelenmesini istiyoruz. Bu amaçla Türkiye'ye yeni heyetler gönderiyoruz. Bunların Türkiye'ye girmesi için Türkiye yöneticilerinin bir engel çıkarmamasını istiyoruz. Eğer Türkiye'ye giderlerse, hükümet ve cezaevi yöneticilerinden başka, bizzat cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerle, bunların yakınlarıyla görüşerek, aldığımız haberlerin kaynağını öğrenmek istiyoruz. Bu nedenle, Bay İnan'ın burada söylediklerini, şu anda inandırıcı bulmuyoruz."

STRASBURG TÜRKİYELİLER BİRLİĞİNİN ÇAĞRISI GENİŞ ETKİ YARATTI

Strasburg Türküyeliler Birliği tarafından, Türkiye'deki cezaevlerinde yapılan açlık grevlerinin desteklenmesi için Fransızca yayınlanan çağrı üzerine, işçi sendikalarıyla birlikte bir çok Fransız ve Türk işçisi Türkiye'deki Sıkıyönetim Komutanlarına, cunta güdümündeki siyasi partilere protesto telgrafları çektiler, telefonlar ettiler.

Ajans Frans Press muhabirinin bir sorusu üzerine konuşan Avrupa Parlamentosu Göçmen İşçilerin Haklarını Koruma Komitesi Başkanı Dejardin, özetle şunları söylemiştir: "Türkiye'de halen işkence ve zulümün devam ettiğini biliyoruz. Sahte bir Anayasa oylaması ile yapılan yudurma seçimlerle kimseyi kandıramazlar. Türkiye'nin şimdiki Anayasası ve mevcut rejimi ile, bu ülkede hiç bir zaman demokrasinin olamayacağı görülmektedir. Binlerce siyasi tutuklunun işkence altında olduğu, basın, sendika, toplu sözleşme, dernek, siyasi parti, grev, toplantı ve söz özgürlüğünün olmadığı, bu hakların yönetenlerin iznine bağlı olduğu bir ülkede, insan hak ve özgürlüğünün varlığından söz edilemez."

DEVİRCİLERİN EYLEMİNİN YANKILARI

Devrimcilerin, İnsan Hakları Komisyonu binasını işgal ederek, Türkiye'deki faşist rejimi ve cezaevlerindeki uygulamaları protesto eylemi, ajanslar ve Fransız televizyonları tarafından tüm dünyaya anında duyuruldu. Avrupa basınında ve televizyonlarında geniş yer verilen bu eylemle, devrimciler bir kez daha faşizmin çirkin yüzünü sergilediler.

FR-METZ

Mamak'ta açlık grevinin başlamasından bir hafta sonra, bölgemiz Metz'de greve dayanışma faaliyetlerine başlandı. İlk olarak aramızda bir Mamak komitesi oluşturduk. Bu komite, tüm çalışmaları başından sonuna kadar yürüttü. Hemen her gün toplanarak, bölgemizin somutuna ilişkin, pratik faaliyetlikleri konuşup tartıştık.

İlk etapta taleplerimizi şöyle sıraladık:

- a) Başta Mamak olmak üzere, Türkiye cezaevlerine bölgesel bir heyetin gönderilip, olayların yerinde incelenmesi.
- b) Türkiye cezaevlerindeki işkence ve baskılara karşı, Fransız hükümetinin tavrı alması.
- c) Çeşitli yerlere ve makamlara, çeşitli kuruluş ve kişiler aracılığıyla telefon, telgraf çekilmesi, mektuplar yollanarak protesto edilmesi.
- d) Bölgede en geniş demokratik kamuoyunun bilgilendirilip, duyarlı hale getirilmesi.
- e) Radyo, Televizyon ve basının Mamak'la ilgili yayın yapması.

Tüm bu taleplerin gerçekleştirilmesi için Fransız ve Türkiye'de gruplarla bir toplantı düzenledik. Toplantıya iki Fransız kuruluşu ile Türkiye'de gruplar katıldı. Ancak ne var ki yapılan iki toplantıya rağmen bu gruplarla iş yapma olanağı ortadan kalktı. Çünkü pratik faaliyetlilik ve iş yerine, Marksist ilkeler ve kiliseleşmiş şeyler, karşı devrimcilerle iş yapmaya gibi anlamsız konular tartışılmak istendi. Sonuçta D.İşçi taraftarları olarak çalışmalara başladık. Fransız demokratik kuruluşlarına Mamak'la ilgili bilgilendirme yazıları gönderdik. Önemli avukat, belediye başkanları ve doktorlara günlük gelişmeleri anlattık. Daha sonra kadınların da olduğu 60 kişilik bir grupla bölgenin en büyük gazetesi önüne giderek, gazeteyle Mamak'taki gelişmeleri ve taleplerimizi anlattık. İkinci gün, gazete Mamak'la ilgili bir haber yayınladı. Bölge radyolarında canlı yayınlar yaparak kamuoyunu bilgilendirdik. Bu ön çalışmaların arkasından 22 Mart'ta, Mamak'taki açlık greviyle dayanışma amacıyla 23 kişi ile açlık grevi başlattık. Grev katılmak isteyen arkadaşın daha çok olmasına rağmen, yer darlığı nedeniyle katılamadılar. Aramızda bir Fransız bayanın olması önemli bir şeydi. Grevin başlaması ve valiliğin grevi engelleme çabaları bölgede daha da hareketliliği yarattı. Çünkü çeşitli kuruluşların fiilen desteği söz konusu oldu. Hatta on kadar Fransız greve katılmak istediler. Bu arada bölgenin milletvekilleri, doktorlar, avukatlar ve senatörler grevimizi destekleme mesajları yolladılar. Bazı avukatlar ve doktorlar grev yerini ziyaret ettiler.

Fransız kuruluşlarından, başta Sosyalist Parti, Fransız Komünist Partisi, Göçmen İşçiler Derneği, Sosyal Yardım Dernekleri, bir komite, Öğretmenler Sendikası, İnsan Hakları Komisyonu, vb. örgütler dayanışma içinde oldular. Tüm bu kuruluşlar birer basın bildirisi yayınladılar. Yine Metz Türkiye'de İşçiler Derneği Kadınlar Komitesinden on kadar kadın çocuklarıyla birlikte bölge gazetesini işgal ederek, basının grev yerine gelmesini sağladılar. Grevin ikinci günü, basında bu konuya geniş yer verildi. Bunun sonucu olarak Luxemburg televizyonu ve Fransız televizyonunun 3. kanalı grev haberini yayınladı. Özellikle Luxemburg televizyonu üçüncü haber olarak verip, beş dakikalık görüntü sundu. Mamak üzerine röportajlar yapıldı. Grevi televizyondan izleyen Türkiye'de işçiler, büyük bir coşkuyla bizi desteklediler. Grevi başta bulundular. Çeşitli dernek ve kuruluş temsilcileri gece gündüz ziyaret ettiler. Tüm bu çalışmaların arkasından bir basın toplantısı düzenledik. Basın toplantısına, tutuklu yakınlarımız Gültekin Pekdemir, FKP Belediye Meclis Üyesi, Sosyalist Parti, Öğretmenler Sendikası, İnsan Hakları Komisyonu ve çeşitli örgütler katıldı. Basın toplantısı sırasında insan hakları komisyonu, sosyalist parti, komünist parti adına konuşan temsilciler, taleplerimizi merkezleri aracılığıyla Fransız parlamentosuna duyuracaklarını, bizi yakından desteklediklerini ve destekleyeceklerini açıkladılar. Ayrıca öğretmenler sendikası ise Mamak'taki işkence ve baskıları okullarda öğrencilere geniş çapta anlatılacaklarını açıkladılar. Bu arada Gültekin Pekdemir de Mamak'la ilgili gelişmeleri ve taleplerimizi anlattı. Basın toplantısından sonra grevi sona erdirdik. Çünkü artık yerel çalışmalar, daha yüksek boyutlara, merlezi düzeylere sıçratılmıydı. Mamak direnişinin ölüm orucuna dönüşmesi, bizi daha değişik boyutlarda çalışmaya itti.

Diğer taraftan üç bir adet Türkçe ve Fransızca bildiri dağıttık. Tüm bu çalışmalarımız boyunca Türkiye'de kadınlar ve işçiler saatlerce grev yerini ziyaret ederek bizi desteklediler. Fransız ilericilerinden de dayanışma mektupları ve para yardımları aldık. Polisin grevleri dışarı atma tehdidinde rağmen grevimiz başarılı bir şekilde sonuçlandı.

FR-ST DIZIER

Bizler Fransa'nın St.Dizier şehrinde bulunan Türkiye'de işçiler derneğinin Devrimci İşçi taraftarlarını, Ankara/Mamak'ta başlayan açlık grevinin desteklemek, üzerimize düşen pratik faaliyetleri hayata geçirmek için St.Dizier derneğimize yoğun bir çalışmaya girdik. Bölgemizde ve çevremizde neler yapabileceğimizi günlerce tartıştık. Metz'deki arkadaşlarla ortak neler yapabileceğimizi kararlaştırdık. 22 Mart 1984 günü Metz'de açlık grevine katıldık. Bölgemizde kalan arkadaşlar da bir Fransız öğretmenin ve bir kilise papazının yardımıyla Ankara/Mamak'taki gelişmeleri ve grevi Fransızca bildirilerle dernek dışına asılan Fransızca ve Türkçe pankartlarla Fransız kamuoyuna duyurmaya çalıştık. 1500 adet Fransızca bildiri dağıtıldı. Bölgemizdeki Fransız gazetesine Mamak ve Metz grevi ile ilgili yazılar verildi ve bu yazıların yayınlanması sağlandı. Belediye Başkanı, CCT, CFDT, FEN, FO, PC, PS, sendikalar, Kaymakam Yardımcısı, ilericiler papazlara Mamak'la ilgili derneğimize toplantı yapıldı, bilgi verildi, imza toplandı, hepsi de bizi desteklediklerini ve hükümete bu konuda bilgi vereceklerini, parlamentoda Mamak'ın tartışılmasını isteyeceklerini, TC devletine bir deklarasyonun yayınlanmasını ve çekilmesini isteyeceklerini söyleyerek dağıldılar. Bölgemizde ilk defa böyle bir pratik faaliyet olmasına rağmen, çok büyük bir şekilde destek gördük. Bu kadar destek göreceğimizi ummuyorduk. Bu pratik faaliyetlilik bizlere ilerisi için yapacağımız pratik faaliyetler için bir deney oldu.

Bu yazı, "Kritische Justiz" dergisinin, Mart 1983 sayısında, Knuth Dohse/Klaus Groth tarafından yazılmıştır. Yazı sadece uygulamak istenen politikayı eleştirmekten öte, bu uygulamaların anayasal, hukuksal, sosyal sonuçlarını incelemeye, bir perspektif sunmaya çalışmaktadır. Bu yazının tartışmalarımız açısından faydalı olacağına inanıyoruz.

Yabancılar problemi, onyıllardır F. Almanya'nın gündeminde. Aslında olay başından beri bugün ne ise, odur: Bir "yerliler problemi", şu halde Alman kimliği ile tanımlanan kadın/erkek Alman yurttaşlarının bir "problemi".

Şu anda sayıları 4,6 milyonun üzerinde olan yabancıların hatırı sayılır bölümünü ülkeye getiren, onların politik ve ekonomik temsilcileri idiler, üstelik daha dün de değil, aksine yüzde 60'ın üzerindeki bölümü en az 8 yıl önce getirildiler. Bu "işgücünün" politik, ekonomik, sosyal ihtiyaçlarını bunlar gözle görülür bir şekilde gün ışığına çıkırları zaman bile kabul etmek istemeyen, yine onların bu temsilcileriydi...

Bonn'daki hükümet değişikliği ile perspektif daha da kötüleşti. Özellikle İçişleri Bakanlığının, öylece politik güçlerin eline geçmesi, zaten yabancıları oldu bitti kendi politik, ekonomik güçlerini yaymak için politik, ideolojik bir manevra kitlesinden başka bir şey görme-yen bu politik gruplara yabancılar yasasını ele alma olanağını doğurdu. F.Almanya'da o zamandan beri "yabancılar sorununun çözümü" uzun vadeli popüler-tutucu çevrelerin asıl problemi olacağı stratejik düşüncesi kendisini kabul ettirdi. Böylece İçişleri Bakanı Zimmermann'ın ısrarıyla federal devlet, yerel devlet ve birimlerden temsilcileri oluşturacağı bir komisyonun yabancılar politikasındaki tavsiyeleri geciksizin yapılmalıydı.

Bu komisyonun raporu belirlenen tarihte 1 Mart 1983'de -genel seçimlerden bir gün önce- ortaya konmuştu. Şu ana kadar alışılmış bir biçimde böylesi raporla uğraşan kişilerin bu raporları hemen hazırlayıp elden çıkarması; böylesi raporların pratik politikaya fazlaca etkisi olmasından dolayı. Fakat bu durum değişti. Rapor öyle pek analizler ve genel bilgiler üzerinde fazlaca durmuyordu, tam aksi hemen konuya giriyor, 80'in üzerinde "tavsiyeler" ile detaylı değişiklikler ve çok sayıda yeni kuralları öneriyor. Bu önerilerin ortak olduğu hat, yabancılar yasasındaki geliştirilmesi bazı hakların kaldırılması ve bürokrasinin yasallaştırılmasından oluşmaktadır.

Aşağıda, araştırmalar yoluyla -herden hükümet değişikliğinin ardından- neden böylesine yoğun bir müdahalenin ortaya çıktığı sorusuna incelemeye çalışacağız. Daha sonra, önerilerin en önemli bölümü ile insanları bir yabancılar politikasının şekillenmesi doğrultusunda bazı düşünceleri tartışacağız. Yabancılar içeren bu tartışma, yakın gelecekte F.Almanya'nın liberal, hukuk ve sosyal devlet anlayışının bir tartışması olarak gündeme gelecektir.

1. Yabancılar hakkının karakteristik gelişme çizgisi

Yabancıların F.Almanya'da içinde bulundukları hukuksal güvensizlik durumu altında Nazi döneminin yabancı işçilere uyguladığı "olağanüstü hukuk" geleneksel anlayışından kaynaklanmaktadır. Şimdiki yabancılar yasasının dayandığı nokta, "Yabancılar Muamelesi Savaş Kararnamesi" 5 Eylül 1939 yılına aittir. Bundan önce yürürlüğe giren yine bu döneme ait (22.Ağustos 1938 tarihli) Yabancılar Polis Kararnamesi, yabancıların oturma hakkını "kendilerine bahşedilen misafirperverliğe layık olma"ya dayandırıyor. Anlaşılaçağı gibi bu, yabancıya uslu durduğu sürece ülkede kalma hakkını sağlıyordu. Aslında bu kararname, cepheye gönderilen Alman yurttaşların yerine çalıştırılan yabancı işçiler ve savaş esirleri konusunda her zaman için bir denetle-

Yabancı Haklarının Kısıtlanması Üzerine

me aracı oluşturuyordu. Bundan dolayı "dışın devlet" uyraklı yabancıların gözaltına alınması bu kararname sayesinde sağlandı. Bundan başka artık oturma hakkının verilmesi için "iyi hal" yetmiyordu. Aksine, F.Almanya'nın çıkarları bağlayıcı kistas oldu. Bu kistaslara, yani "devletin çıkarları"na, 1965 yılının yabancılar hukuku da başvurdu. Bu ne bir tesadüf, ne de hukuksal yanılıydı.

Bu karar kistalarının o zamanın yüksek yabancı işçi sayısına göre ayanlanmış savaş kararnamesinden alınmışların ardındaki gerçek, aslında 1965 yılında F.Almanya'da tekrar 1 milyonun üzerinde yabancı işgücünün bulunmasıydı. Ülkeye göç eğilimi yüksekti. Bu durumda kanun yabancılar polisine iş piyasasının gereksinimlerine göre uyarlanabilecek bir araç vermek istiyordu. Ve bu gerçekten pratikte öyle uygulandı. Federal İş Kurumunun uygulamalarıyla oturma hakkı kısıtlandı ve bu pratikte engelsiz işliyordu, çünkü yabancılar yasasına göre -Par.7, Abs. 2 1.V.m. Par.2 Abs.1- oturma izninin verilmesi Yabancılar Dairesinin elindeydi. İş piyasasının değişmesi ile birlikte yabancı iş gücüne ihtiyacın azalması oturma izninin bitimiyle artık yabancı varlığı ile "F.Almanya'nın çıkarlarına" ters düşmekteydi. Ve geldiği yere geri gönderilmesinde yasal bir engel yok olmaktadır. Bu uygulamalara yıllardır göz yumuldu.

Oturma izninin verilmesinde neden olan şartların ortadan kalkması, ilkeyi terk için bir sebeptir, çünkü F.Almanya bir "göçmen" ülkesi değildir. Bu iddia Federal İdare Mahkemesinin "göçmen şartlarının oluştuğu yolundaki kararlarına rağmen terk edilmedi. ("Şayet bir yabancı bir ülkede uzun zaman için kalıyorsa, göç durumu vardır.") F. Almanya'nın bir "göçmen" ülkesi olmadığı iddiasına kendisini dayandıran çeşitli federal eyletler, 1973'de işçi almayı durdurduktan sonra "rotasyon programı" planlanmaya başlandı.

Bu uygulamaya karşı bazı liberal, sosyal örgütlerin dirençleri (Düsseldorf Reform Programı gibi) ile bu tasarı suya düştü. Ve böylece oturma izninin süresinin kısıtlanmasına ilişkin tartışma yıllarca sürdü. Ta ki CDU/CSU güdümündeki devletle-

rin bu "rotasyon planını" terketmeleri ve federal meclis ve federal hükümetin yabancıların haklarını kolaylaştırıcı önlemleri onaylayana dek sürdü. 1 Ekim 1978'den başlamak üzere "yabancılar yasası genel idari tüzük"ünün değiştirilmesi buna göre yabancı işçilere önce 1 yıl süreyle daha sonra 2 yıl süreli oturma izni verilmesi karara bağlandı. 5 yıllık kesintisiz ülkede bulunmaları bazı şartların yerine getirilmesi durumunda -özel çalışma izni, dil bilme, uygun konut vb.- süresiz oturma izni verilmesi karara bağlandı.

Gerçi şu ana kadar hiç bir yasal garantisiz olmayan bu değişiklik pratikte işlevsiz kalmaya mahkumdur, şayet Federal Anayasa mahkemesinin bu yönde söyle bir karar olmasaydı: 26 Eylül 1978 karar: Yabancılar uygulanan oturma izni kuralları Anayasaya aykırıdır. Çünkü bir hakkın tanınması için geçerli olan şartlar değişmedikçe, bu hak korunmalıdır. Bu anayasal desteğe rağmen ne FDP'nin ılımlı kanadının ve ne de SPD'nin yabancı dostu kanadının gücü o dönemin sosyal-liberal hükümetini 1965 yabancılar yasasının tek bir maddesini dahi olsa değişen "misafir işçi" şartlarına uydurmayı yetmedi. "F.Almanya göçmen ülkesi değildir" dogması hükümetin yabancılar sorumlusunun bu dogmanın örtüsüne sığmı işlevsiz kalmanın tehlikelerine işaret etmesine rağmen, bu dogma Kohl hükümetinin yabancılar politikasında da tavizsiz korundu. Gerçi artık politik durum bu yönde bir reform için pek elverişli değildir. Buna asıl sebep sığınmacılar için tartışmaların geldiği aşama idi.

Hükümet Zirvederi'taki ilticacı kamplarının fazlalık nedeniyle 1974'de kapanmasına izin verdikten sonra, kendi işlevsizliği sonucu iltica işlemlerinin yıllarca sürünmede kalması yol açtı. 1979'dan itibaren değişken iş piyasası yabancılar polisi ve sosyal idare alanlarında ağırli rahatsızlıklara yol açtı. CDU/CSU yönetiminin eyletlerinde bu problem "ilticacı sorunu" olarak tartışılmasına olanak verdi ve bu zamanla histerik bir şekilde yayıldı.

2. Yabancılar Politikası Komisyon Raporu

6 Mart 1983'de Alman seçmenleri sadece Kohl/Genscher ikilisini onaylamakla kalmayıp aynı zamanda Zimmermann/Lambsdorff'un sembolize ettiği "yapısal gericiliği" de

onaylamıştır. Politik arenada olup bitene seyirci kalanların -ki bu demokratik prensiplere aykırıdır- aynı zamanda etkileneceklerini gösteren pek çok ipucu vardır. Mart seçimleriyle birlikte güç dengesi CDU/CSU lehine kaymıştır. Yakın gelecekte artık en önemli kozu olan koalisyen değişikliğini oynayamayacak olan FDP, politik ağırlığını önemli ölçüde yitirmiştir. Üstelik bu parti zaten daha önceki hükümet değişikliği nedeniyle ılımlı kanadın ağırlığını yitirmesi nedeniyle anti-demokratik tutumlara açık olduğu ortadadır. SPD ise hükümet olma sorumluluğundan kaynaklanan o dönemin yönelimsizliğini henüz aşmış değildir. Parlamenter dirençin en önemli üyesi olan bir karşı tez de ortalıkta görünmemektedir. Şu ana kadar yabancıların üç noktaları olan gruplar -kurtuluş hareketleri, sürgün örgütleri, ezilen azınlıklar, muhalefet grupları- ile uğraşan Yeşiller için de aynı şeyler geçerlidir. Yeşillerin hazırladıkları bazı tezler ise federal ve yerel yönetimlerde güçler dengisini karşısına almaktadır.

Yabancıların eşikte bekleyen şeyleri çok açık bir şekilde Zimmermann Komisyonunun hazırladığı "rapor" da bulmak mümkündür. Bu komisyon, "dönüşüm"den (Wende) bir kaç ay sonra, yani 1982 sonbaharında 4 çalışma grubu şeklinde oluşturuldu:

- 1- Ailelerin birleştirilmesi,
 - 2- Entegrasyon
 - 3- Oturmanın sonuçlandırılması ve başka önlemler
 - 4- Ülkeye giriş ve oturma
- Bu dört çalışma grubunun "tavsiye"leriyle rapor son şekline aldı. Bu raporu şimdiye kadarki hükümetlerin, yerel yönetimlerin ve politik partilerin yabancılar politikasındaki eski tavrı alışlarından ayrıran şey herşeyden önce bu raporun teknik, yani "bürokratik yürütme"ye ilişkin yönleridir. Ideolojik öğeler fazlaca kullanılmaksızın rapor bürokrasinin ihtiyaçlarına cevap vermek bir nitelik taşımaktadır. Çünkü başından beri olay toplumsal politik hedefleri taşıyamamaktadır. Aksine, öncelikle bürokratik yürütme stratejilerini ve teknik idari problemleri temizleyecek bir bakış açısına sahiptir. İlk elde görülen üç çekirdek sorun:
- 1- Aile birleşiminin sınırlandırılması
 - 2- Geri dönüş teşviki
 - 3- Oturma hakkının zorlaştırılması ve uyuma zorlamadır

- Geri Dönüş Teşviki

Geride bıraktığımız yıllarda işsizliğin artmasıyla birlikte özellikle CDU çevrelerinde yabancıların "geriye dönüşlerini teşvik" ile F.Almanya'da azaltılması ve böylelikle iş piyasasının rahatlatılması düşüncesi tabanda ağırlık kazanmaya başladı.

Bu gündem ışığında Baden-Württemberg eyaleti, geriye dönüşü teşvik edici, işsizlik parasının ve emeklilik sigortasının sermayeleştirilmesini öngören bir kanun tasarısını Federal Meclise getirdi.

Dönemin SPD/FDP hükümeti, tasarını onaylamakla birlikte, işsizlik parasının sermayeleştirilmesinden vazgeçmesini istiyordu. CDU, CSU, FDP arasındaki koalisyen anlaşmaları -Ekim 1982- sırasında bu yasa tasarısı tekrar ele alındı, fakat tasarı Mart 1983'e kadar kanunlaşmadı.

Koalisyen anlaşmaları, şimdiye kadarki önerilere bağlı olarak işsizlik parasının, emeklilik sigortasının, hatta çocuk parası ve konut tasarruflarının sermayeleştirilmesini öngörü-yor.

- Ailelerin Birleştirilmesinin Sınırlandırılması

Bu sınırlamayı Aralık 1981'de gündeme getiren, SPD/FDP koalisyonu oldu. Yabancı çocukların 16 ve 17 yaşlarından sonra gelişleri engellendi. Başkaca, kendi yurttaşlarıyla evlenen bir yabancınn, eşini buraya getirmesi de kendisinin en az 8 yıl ülke içinde bulunup, 1 yıldır evli olması şartına bağlandı. İşçi çocuklarının 6 yaşından sonra geleme-mesi önerisi şu ana kadar FDP'yi karşısında buldu. Fakat FDP'nin ılımlı kanadının güçsüz olduğu bu durumda bu direnişin ne kadar süreceği meçhuldür. Gerçi koalisyen anlaşmalarında yaş sınırının indirilmesi kararı bağlanmıştır. Bu alanda FDP'ye ne kadar güvenileceği, koalisyen anlaşmalarının bu kısma ilişkin tasarıların basına açıklandığı dönemde ortaya çıktı. FDP Genel Sekreteri "başarı"larının dökümanını bitirmeden CSU'dan Stöiber karşı çıktı: Yabancıların sayısını teşvik ile azaltmak denemeli, fakat bu yetmezse tabii ki Zimmermann yasa tasarısı devreye sokulmalı. Ve bu yasa tasarıları yoruma yer bırakmayacak kadar açıktır: "Çocukların gelme yaşı 16'dan 6'ya indirilmelidir" (Sayfa 95).

Bu öneriye yalnızca Bremen Dışişleri Dairesi, Hessen eyaleti ve Yabancılar Zorunlusu karşı çıktı. Bunun dışında tartışma geçiş ve istisnai durumlara ilişkin. Şu anda artık Zimmermann'ın adı edilen bu tasarını ortaya koyması bir meseledir. Buraya kadar muhalefet eden FDP, Genscher, Funcke gibi politik sorumluların nasıl bir tepki gösterecekleri merak konusudur. İkinci nesil işçilerin gelmesini daha da zorlaştırıcı önlemler gündemde-dir.

Emgen güç blokunda bu genel doğrultuda tartışma dışı olmasına rağmen, komisyonun 6 alternatif öngörümektedir.

Alternatifler 3 yıllık evli olma ve 8 yıldır F.Almanya'da oturuyor olma şartından -ki bu kistas boşanma yasasına göre işlevi kalmamış bir evliliktir- İçişleri Bakanının maceracı görüşlerine kadar uzanmaktadır: Eşlerin gelmesi, her yıl yeniden belirlenecek bir yüzdeye göre mümkün olmalıdır.

Bu uygulamalar, en azından ana hatlarıyla yabancılar yasasında yer almaları. Çünkü "bu uygulamaların sadece idari kurallar çerçevesinde olması, Anayasa mahkemesinin yasaların öncelliği kararı ile uyum sağlamamaktadır" (Rapor, s.29).

Böylece -bilindiği gibi- kanun düzeyinde kurumsallaştırılmamış bu sınırlandırmaların hukuk devleti prensipleri ile uyumdağı itiraf edilmektedir. Yönelinen bu uygulamalar anayasaya aykırı, pratik ve efektif olmayan uygulamalar olarak görülmelidir. Böylesi bir perspektif, illegal bir potansiyel yaratması, huzursuzluk ve bürokrasinin burada yaşayan ailelere daha fazla müdahale etme imkanı vermesi gibi etkileri taşımak durumundadır. Aileleri devletin koruyuculuğuna koyan, anayasanın 6.maddesi, sadece Alman yurttaşları için değil, aynı zamanda

bir evrensel insan hakkı olarak yabancılar için de geçerlidir. Yabancılar, ailelerinin bütünlüğünü kendi ülkelerinde koruma hakkına sahiptirler gibi tezlerle böyle bir hakka karşı çıkılmaz. Hukukçular toplarının ailelerin bütünlüğüyle ilgili açıklamaları, bu tezlerin desteklerine güzel bir cevaptır: "Yıllardır F.Almanya'da yaşayan yabancıların hukuksal statüsü Alman yurttaşlarına yakındır. 1974'ten bu yana işgücü akımı yoktur. Şu halde, en azından bir aile üyesinin sürekli yaşantısı F.Almanya'dır ve ülke içinde 10 yıldır bulunmaktadırlar."

Bundan çıkarılacak sonuç: Bir yabancı işçinin Anayasanın 6.maddesine ilişkin statüsü aynı şekilde bir Alman yurttaşınının eşit olmalıdır. Çünkü bir Almanı kendi sürekli yaşamını sürdürdüğü yerden göndermek mümkün değildir. Bir yabancı, çocukları 6 yaşından sonra getirmek zorunda kaldığına ispat etmesi için bir süre neden sıralayabilir. Yabancılar Dairesinin bu nedenleri çürütmesi pek mümkün olmasa gerek. Örneğin, çocuklara bakan yakının ölmesi veya arızı bakımaması durumu gelmesi, bunlar ile herhangi bir anlaşmazlık durumunu, idari mahkeme pekala gözönüne alabilir. Tüm bunlar gösteriyor ki öngörülen bu uygulamalar pratikte pek kullanışlı değildir. Kullanışsızlık sadece bu yüzden de değildir. Çünkü ailelerin birleşmesi daha çok geçmişte ama özellikle 79/80 döneminde büyük bir bölümlü gerçekleşmiştir. O zamandan beri gelişler sürekli azalıyor. Alman Ekonomi Enstitüsü, gerileye kalan potansiyelin 300 bin dolaylarında olduğunu tahmin ediyor. Gelişleri çoğaltıcı bir faktör olarak görülün, çok etkileri ülkenin kültürel özelliklerini büyük ölçüde taşıyan yabancı gençlerin eşlerini kendi ülkelerinden seçmesi durumu ise, şu ana kadar tamamiyle dayanaksızdır. Bunun dışında da olan yabancıların gitmesinin geleceğinden fazla olduğu da düşünülecek olursa, yabancıların şu anda durmuş olan fazlalıkları çoğunlukla doğumlarından kaynaklanmaktadır. Bu da göçü sınırlandırmakla yönlendirilemez. Uygulamaların anayasa hukuku açısından düşündürdükleri ve geçersiz olmaları, onların önemini azaltır mı? Bu durumda bunun cevabı hayır olmalıdır. Çünkü uygulamaya sokulmaları durumunda yabancıları -üstelik daha sağlam oturma statüsü olanları dahi- bir kontrol ağı içine alıp, oturma statüsünü tehlikeye sokmaktadır.

Çocukların gelme yaşının sınırlandırılması, ülke içinde yaşayan çocukların amansız bir kontrolünü de içeriyor. Bu iki şekilde olabilir: Ya çocuklar için oturma izni zorunluluğu yürürlüğe konur, ya da ebeveynlere -Berlin'deki yasak semtler için yapılanlar gibi- çocukları getirmeye önsartı konur. Bu iki yol da mümkündür. Yabancılar komisyonu, ilk önce tüm çocuklar için oturma izni uygulamasını tavsiye etti. Bu, sadece gelecek çocuklar için değil, aynı zamanda burada yeni doğanlar için de geçerli olmalıdır: "F.Almanya'da doğan çocuklar için 3 ay içinde oturma izni dilekçesi verilmelidir." (Rapor, s.78).

Sınırlandırımların kalkış noktası olan, yalnızca 6 yaşındakilere kadar değil, yeni doğan çocuklara kadar gidilmesi -çocukların da oturma izni almaları gerektiğine inandıktan sonra- bu tasarımların mantığında yatmaktadır. Bununla önlenmek istenen şudur: Diyelim ki 8 yaşında gelen bir çocuğu 6 yaşında gösterip, okula kaydetmek durumunda olan yabancıların, çoğunluğu 4 yaşında izni olarak geldiğini iddia etmesini önlemek amaçlanmaktadır. Bu, şu anki uygulamaların ışığında en fazla, ikamet yerinin bildirilmesi zorunluluğuna uymamakla doğan bir suçtur. Fakat tasarımda bu çoğunluk kaçak olarak F.Almanya'da bulunması anlamına gelmektedir. Ve tabii ki anne ve baba da bunun sonuçlarını ödemek zorundadır. Oturma izni zorunluluğunun kapsamlılandırılması yönelik daha parlak bir öneri ise, yeterli konut olmaması halinde oturma izninin uzatılmaması

şeklinde. Komisyon, bu alanda şu ana kadar böyle "belirlenmiş yabancılar yasası pratiği"nin olmasından yakınmaktadır. "Gerçi bazı yerel eyaletler çocukların gelmesini böyle bir konuda bağyorlarsa da, uygulamalar her yerde aynı değildir" (Rapor, I.45).

Gelecekte, böyle durumlarda oturma izninin uzatılması yeterli konutun varlığına bağlanmak istenmektedir. Burada dikkat çekici bir nokta da, yetkili kurumlara bunu belirlemek zorunluluğunun olmamasıdır. Bu iki uygulamanın karışımında -tüm çocuklar için oturma izni zorunluluğu ve yerli konut gereği- şu sonuç çıkmaktadır: Yabancı, ülke içinde dünyaya gelen çocukların illegal bir konuma düşmesini istemiyorsa, oturma izni için başvurup yapsın. Böylelikle ailesinin büyüdüğünü belirleyen yabancı, yeterli konuta sahip değilse, kendi oturma statüsünü de tehlikeye sokmuş olmaktadır. Genelikle aile üyelerinin gelmesine ilişkin uygulamalar illegal bulunuşları yenilerinin katılmasını teşvik edecek niteliktedir. Çünkü bir çok yabancı, aile üyelerini idari mahkemeler nezdinde şüphesiz kabul ettirileceğinden, çocuklarını misafir olarak getirebilecektir. Şu anda bile yetkili komisyonun kabul ettiği gibi illegal bulunuşları durumu değişmiştir: "Bugün artık kaçaklar barakalarda veya işçi yurtlarında değil, aksine yakınlarının ve akrabalarının yanında yaşamaktadırlar" (Ra. I.23),

Komisyonun tahminlerine göre, kaçakların ortaya çıkarılması bundan dolayı zorlaştığından, bürokrasinin yeni kontrol mekanizmalarına ihtiyacı vardır. En çarpıcı olanı da şu şekilde ifade edilmektedir: "Tüm yabancılar pasaport taşıma gerekliliği getirilmelidir" (R.I.25).

Bu zorunluluğa uymayan yabancıların oturma iznine ilişkin yasal uygulamaları katlanması gerekir. Üstelik bu süresiz oturma izni veya oturma hakkı elde etmiş olan yabancılar da içerdiğinden, kritikler nezdinde Güney Afrika pasaport kanunlarını haklı olarak çağırılmaktadır. Şu anda F.Almanya'da illegal bulunan yabancı çocukların nasıl ailesinden alınıp Alman yetkililerce sınır dışı edileceği, komisyon tarafından da herhalde düşünülmektedir. Bu nedenle, ebeveyn bu görevi üstlenmelidir: "Yabancı ebeveynler ya da veliler, ülke içinde izinsiz bulunan çocukları yurt dışına çıkartmak zorundadır" (Ters dişme durumu, atılma sebebidir) (Rapor, s.175).

Kanun, bu "zorunluluğu" ya direkt veya oturma izni böyle bir önkoşula bağlayarak uygulamaya koyabilir. Şu andaki uygulamalar dahilinde de, sürekli oturma izni böyle bir koşula bağlanabilir. Bu tür uygulamalar yabancı yetkililerin bir organı durumuna sokmaktadır. Böylece görünüş kurtarılmaktadır: "Alman yetkililer, çocukları ailelerinden ayırma zorunlu değildirler" Tabii bu zor -biraz daha incele olarak- perde arasında durmaktadır. Ailenin çocuklarını kendiliğinden yurt dışı etmemesi veya buna direnme göstermesi halinde, bu tutum F.Almanya'nın çıkarlarını zedeleyeceğinden, tüm ailenin yurt dışı edilmesi tehlikesi doğmaktadır.

Oturma hakkının zorlaştırılması ve uyuma zorlama
Hristiyan-Liberal koalisyonda da uzun yıllar ülkede yaşayan yabancıların Alman toplumuna entegre edilmesi gerektiğini yadsınamaktadır. Pratik politika da hedef sonuçsuz kalmaktadır. Komisyonunda sadece bir grup bu sorunla ilgilenmekteydi, oysa diğer üç grup anılan sorunlara kendini adanmıştı. Bu entegrasyon grubu ise, öncelikle oturma yasasına ilişkin önerileri tartıştı. Konuya bütünlüklü bir şekilde verebilmek, ancak diğer çalışma gruplarının tavsiyeleri dikkate alınarak mümkün olmaktadır. Yıkardığı değinilen 1965 yabancılar hukuku "mantık" ile, yıllarda idari mahkemeler kararlarıyla tehlikeye düşüldüğünden, tüm tasarımların çıkış noktası teknik yarılmışe ilişkin oldu. Komisyonun başka noktasına göre Federal Anayasa Mahkemesince önerilen ve idari

ri mahkemelerce benimsenen yabancıların haklarının güvenceye alınması için getirilecek önlemler, bürokrasi için kabul edilemeyecek "hak güvencesi" kaybedir.

Komisyon, bürokrasinin eline yasa hükmünde şartlar vermek istemektedir. "Oturma izninin uzatılması için asgari şartlar" yabancılar yasasına alınmak istenmektedir:

"Şayet yabancıların ve bakmakla yükümlü olduğu aile üyelerinin maddi durumu garantili ise" (R.s.76). Böyle bir garanti, ya çalışıyor olma durumu, ya da işsizlik parası alıyorsa olma yoluyla ispatlanabilir. Buna karşılık, sosyal yardım veya işsizlik yardımına muhtaç olma, oturma izninin uzatılmaması için yeterli bir neden olabilir.

"Yeterli ve uygun bir konut var ise"

"Şayet yabancı F.Alman hukuk kurallarıyla zedeleyici bir suç işlememişse, özellikle yabancılar yasasına ilişkin kurallara birincil ağırlığa sahiptir." Burada özellikle ikamet yeri bildirime zorunluluğu, oturma yasası, çalışma yasası gibi uygulamaların düşünülmesi.

Henüz "sağlam bir oturma statüsü" ne sahip olmayan yabancılar için, bir dizi yeni -işsizlik yardımı alıyor olma gibi- tezler mevcut. Süresiz oturma izni sahibi yabancılar da oturma izninin sürekli yapılması düşünüldüğünden, bundan etkileniyorlar. Özellikle reşit olduktan sonra evi terk eden işsiz gençler, fazlasıyla etkilenmektedirler. Çünkü onlar için "sağlam" bir oturma statüsü zorlaştırılmaktadır.

Komisyon, sıkça uzatılan oturma izni durumunda mahkemelerin memurların karar yetkisini sınırlamasını engelleyici önlemler almakta. Böylece memurların karar yetkisini güçlendirici önlemler tartışılmaktadır: "İşçi getirme yasasından sonra F.Almanya'ya gelen ve halen çalışmakta olan bir yabancı, 5 yıl yasal olarak ülkede kalmasından sonra, hukuki şartları dolduruyorsa bile, ilgili memur, yabancıların kalp kalmaması ile ilgili karar verebilmelidir. Olumlu bir karar durumunda, oturma izni sadece süresiz uzatılabilir" (Rapor).

Bu öneri, eyaletler ve birimler tarafından reddedilmesine rağmen, gerçekleşme ihtimali de yok değil. Tavsiye hukuk mantığı açısından maceracı bir yapıya sahip. Yabancıların zamanla daha iyi şartlara sahip olmasına rağmen, memurların karar verme yetkisi yabancılar aleyhine sınırlandırılmaktadır. Burada yapılmak istenen, Federal Anayasa Mahkemesince çoktan mezara taşınan "Rotasyon planı"nın tekrar canlandırılmasıdır. Yabancıların tüm bu engelleri aşması halinde, komisyon ona daha sağlam yasal olanaklar da tanımaktadır. Şu ana kadar idari tüzik düzeyinde olan süresiz oturma izni ve oturma hakkı, kanun düzeyine çıkarılmak istenmektedir. Federal devlet, Berlin, Bremen, Hessen eyaletlerinin önerileri üzerine ilk olarak oturma iznine ilişkin hukuksal garantiler bulunmaktadırlar. Bu öneriler, yabancıların istenen şartlar bağlanmazsa, muhakkak ki oldukça iyileştirilmiş bir yasal statü niteliğine sahiptir. Şimdiye kadar ki şartlar, son iki yıl içinde yurtdışı etme sebebi bulunmaması veya "garantili bir geçim konusu" ile tamamlanmak istenmektedir. (S.108)

Bu durumda, işsizlik parasına ihtiyaç duyma, bu yasal hakkı tehlikeye atmaktadır. Yurtdışı etme sebeplerinin işsizlik yardımı alma ve aile bütünlüğüne uygulamaları bağlanmazsa, illegaliteyi oldukça körikleyici bir işleve sahiptir. Süresiz oturma izni için istenilen şartlardaki değişiklikler, özellikle ikinci nesil etkilemektedir. Şimdiye kadar ki uygulamalardan ayrı olarak onlardan "kişisel geçim garantisi" istenmektedir (s.20).

"Yeterli bir şekilde entegre olmayan yabancı gençlerin süresiz oturma iznini mesleki durumlarına bağlamak, gerçekçi bir yaklaşımdır. Çünkü burada kalmak isteyen gençlerin Alman toplumunda kendi geçimlerini temin edecek şartların oluşturulması, anne ve babaların görevidir" (s.119).

Şimdi yabancıların ve gençleri ama özellikle yabancı gençleri etkileyen

bu kitlesel işsizlikte, anne ve babaların nasıl yapıp da sırf çocuklarına karşı sorumluluklarında dolayı iş piyasasını değiştirecekleri merak konusudur. Anıldığı gibi memurların eline fazla yetki vermek ve böylece uygulamalar yoluyla yabancı gençlerin ülkeyi terk etmesini zorlayacak baskı araçları yaratmaktadır. Bunun dışında, süresiz oturma izninin en azından ilk sağlamlaştırıcı basamağında bürokrasinin müdahalelerine karşı yeterince güvence olmaması da hatırlanmalıdır. Çünkü geçerli yasaya göre memur bu izni sonradan ya sürekli uzatılabilir ya da bazı önkoşullara bağlayabilir. Süresiz oturma izni ve oturma hakkı pasaportuna süresine bağlıdır ve onunla geçerliliğini yitirir. Yabancıların Almanlarla eşit hukuksal güvenceye kavuşması ancak Alman yurttaş olmaları ile mümkündür. Fakat böyle bir kolaylaştırıcı önlem de komisyon raporuna göre beklenmemelidir. Birlik partileri CDU/CSU yönetimindeki Berlin ile Sosyal Demokrat Parti yönetimindeki Hessen, Bremen eyaletleri ve hükümetin yabancılar sorununu, ikinci nesil için yurtdışı hakkı doğrultusunda yasal uygulamalar önermektedirler. Buna karşılık, Bakanlık ve bazı kuruluşlar herhangi bir hukuksal hak olmadan bu uygulamayı uygun bulmaktalar. Birinci nesil için CDU/CSU hükümeti, Baden-Württemberg ve Bavaria eyaletleri "geçerli olan uygulamaların kalmasını" savunmaktalar.

3. İnsan Haklarına Uygun Yabancılar Politikası Perspektifleri

Yabancılar politikası perspektiflerinin analiz edilebilmesi, F.Almanya'nın tüm ekonomik, politik, sosyal psikolojik yapısının incelenmesini içerir ki bu yazının konumu dışındadır. Üstelik biz araştırmalarımızla komisyonun incelediği konulardan daha derideyiz:

Bir suç işlemiş olma şüphesi, hüküm verilmeden de sınır dışı edilme nedeni olabilir (Rapor s.156).

Özel durumlarda politik tavrı alışın yasaklanmasının kolaylaştırılması (Rapor s.145).

Aşırı örgütlerde politik aktivite için sınır dışı edilebilme koşullarının kolaylaştırılması, örneğin "politik motiveyle şiddet kullanma eğilimi olması" ve "başkaca politik motifler dolayısıyla hukuk düzenine ters düşülmesi" (Rapor s.147).

Şayet F.Almanya'nın çıkarları "başka ülkeye gitme ve Almanya'ya ilişkin seyahat etme yasasını" gerektiriyorsa, bunun yürürlüğe girmesinin kolaylaştırılması (Rapor s.150).

Biz burada böylece konulara pek dokunmadık ve kendimizi sadece oturma yasası ile sınırlı tuttuk. Çünkü yabancıların geleceği bu noktada önemi artırılmaktadır.

Bu noktayı Bakanlık memurları da kavramış olacak ki, rapor genellikle bürokratik tarafından hazırlanmış, alışıldığı gibi ideolojik tarafından değil. Gerçi sosyolojik veriler burada işlenmiş, ancak çıkış noktası "Alman toplumunun taşıma gücü aşılmalıdır" gibi nedenler oldu. Bu problem -yani yabancılar- sayıca az kalmalı ve aynı zamanda koşullara göre daha da azalmalı. Yapıyı ve sosyal sistemi fazla rahatsız etmemeli, ve sistemin kapasitesi aşılmalıdır. Kolektif önyargılar "tehlikeli önleme" olarak yanlış, bürokrasinin insiyatifine terk edilmektedirler. Sosyal gerçeklik problem gruplarına -örneğin çocuk problemi- ayrılmaktadır. Tüm öneriler yabancılar yasasına hedeflenmektedir. Çünkü şu ana kadarki idari düzeyde bulunan uygulamalar tıkanmıştır. Artık kanun hükmünde uygulamalar gerekmektedir. Bu düzey değişikliği kendisini ağırlıklı bürokrasinin kanuna öncelik tanıma zorunluluğuna borçludur. Açık ki bu durum bürokrasi lehine bir hukuksal uygulamadır. Bürokrasinin kararları mahkemeler nezdinde sağlamlaştırılmak istenmektedir. Yeni yabancılar politikası şüphesiz Nijerya modeline uygun bir kitlesel geri dönüşü öngörmektedir. Ne var ki, tecrübeli bürokrasi işgücü ihtiyacı bir şekilde batırmaktadır. Nitekim bir kitlenin sosyal ve hukuksal dışlanması devam edilmektedir. Bu kitle şu anda bile sosyal ve hu-

kuksal dışlanmış durumuyla F.Almanya'da bir patlayıcı madde teşkil etmektedir. Bu dışlanma ve horlanma, resmi kanallardan da destek gören geriye dönüş hayali ile birleştiğinde, bu patlayıcı maddeyi artan kitlesel işsizlik ateşleyebilir. Bu yabancılar problemi oluşturan yabancıların kendileri değil, aksine onları bu şekilde idare edenlerdir.

Hazırdaki politikaya karşı tez oluşturmak isteyen her tartışma, bu noktayı iyi vurgulamalıdır. Tek tek önerilere karşı çıkma ve bunları anayasal veya sosyal-etnik kategoriler içerisinde eleştirme ve böylece "yabancılar problemi" yukarıda değinildiği gibi koymama, sonuna çıkmazda yetersiz kalacaktır. Çünkü sorun Anayasa veya etnik kategoriler içerisinde sıkıştırılınca, bürokrasi halkın çoğunluğunu ve mahkemelerin arkasında olduğunu gayet iyi bilmektedir. Son iki yılda ilteci uygulamaları bunun en güzel örneğidir. Bu yabancı düşmanı eğilimlerin arkasında yatan gerçeklik, eski dogmadır: "Almanya göçmen ülkesi değildir". Bu ülkeye bizim daha ihtiyacımız vardır. Bu tavrı alışın eleştirisi, pratik eleştiri olmalıdır, çünkü Alman halkının büyük bir kısmını çıkarları yabancılar karşı değil, tam tersine onlarla birlikte savaşmalarını gerektirmektedir. Günlük hayatta bunun sayısız örnekleri mevcuttur. Yıgınsal yerleşme merkezlerindeki eski konutların çürümesi burada yaşayan Almanlar da önemli ölçüde etkilenmektedir. Tam da bu noktada, örneğin yerel seçimlere katılma hakkının yabancıları tanımaması politik bir denge sağlayabilir. İlteci isteyenler uygulanan "kanu işi"nde çalıştırılma, bürokrasi tarafından öyle benimsendi ki. Alman sosyal yardım alanları da şimdi bu tür "kanusallık" işlerde çalıştırılmaktadırlar. Şimdi yabancıların bu alanda dışlanmasına ses çıkarmayanların birden bir insan haklarını keşfetmeleri, şüphesiz inandırıcı olmayacaktır. Kültürümüze ve boş zamanımıza karşı yabancı müdahalelere -kablolaştırmaya ve yeni iletişim araçları yoluyla- direnmek isteyen herkes, komşularının kültürel değerlerini değerlendiren, bir katışmodel oluşturmaya hasır altı edemez.

Çeşitli yabancı grupların kültürel farklılıklarına karşı ve hatta onlarsız bir başarı mümkün görülmektedir.

Başı ve atom enerjisi karşıtı hareketlerin yakın gelecekte kendilerini bekleyen sosyal dışlanmaya ve ağır baskıya göğüsleme işi ancak hukuk prensiplerini ön plana çıkarmakta yatmaktadır ki bu prensipler yabancıların da eşit hakları için mücadelelerinde dayanak olabilmektedir. Ortak çıkarları uğruna beraberce hareket etmenin zorunluluğunu sergileyen bu örnekler, aynı zamanda bir zaafıdır da. Etkilenen sosyal ve politik alanlar, olağanüstü bir yapıya sahiptir; zorunlu istemler ve önlemler çeşitli düzeyde ve alanı etkilemektedir. Yabancıların kendi politik çıkarlarının Alman gruplarla veya azınlık hareketleriyle çatıştığı noktaları kavrayamamaları, zorluğu fazlaştırmaktadır. Bunun nedeni, öncelikle kendilerinin F.Almanya'da olduğunu pek fazla hesaba katmayan ve geldikleri ülkenin örgüt yapısını buraya taşıyan yabancıların politik örgütlenmelerine aittir. Sonuçta hem kendi aralarında ve hem de uluslar arası alanda -hiç bir şekilde burada yaşayan yabancıların sorunlarına yaklaşmayan ve üstelik savaşımı oldukça zorlaştıran- çelişkiler yaratılmaktadır. Bu problem yalnızca yabancılar tarafından çözülebileceği gayet açıktır. Şüphesiz onlara ne kadar fazla oturma hakkı ve vatandaşlık statüsü politik hürriyetler ve sosyal güvence garantiler, başarı şansları da o oranda artacaktır. Bu noktada, insan ilk defa komisyonun entegrasyon çalışma grubuna katılmamalı edemez. Bu önce başka türlü düşünülmüştü.

"Tüm entegrasyon uğraşlarının asıl hedefi, yabancıların toplumsal eşitliğini ve toplumumuzda bağımsız hareket yeteneğini oluşturmaktır." (III.Anlage 4)

Bu yolla toplumda "yabancılar problemi"nden eşitliğe ulaşılabilir.

5'ten devam

sistemin oluşturulması ve süreçte bunun merkezileşmesidir.

O halde Devrimci İşçi bir yenilenme sorunu ile karşı karşıyadır. Kendisinin tesbit ettiği yönelimleri doğrultusunda, tabanda belli bir faaliyetlilik süreci şarttır. Yerel yapılarda oluşan pratik hareketliliğin ve eylemliliğin merkezileştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bugün yukardan aşağıya değil, örgütsel yapıları sıkılaştırarak veya yeniden düzenliyerek değil, aşağıdan yukarıya yaşamak zorunda olunan bir merkezileşme sorunu ile karşı karşıyayız. Eğer yapılar belli bir işin, bir pratik faaliyetin ürünü haline dönüşmezlerse tıkanır.

Bizim örgüt anlayışımız, klasik solun örgüt anlayışından farklıdır. Bizde yapı, örgüt kurulup sonra bu örgüte yapılacak iş aranmaz. Aksine işin, pratik faaliyetin organizasyonu esas-

tır. Bir işin ürünü olmayan, pratik bir fonksiyonu olmayan yapılar hayattan kopuk bürokratik örgütlenme anlayışının ürünüdür. Bugün geçmiş mücadeleden, dönemden kalan (o dönemde pratik bir anlam ifade eden) bir çok yapının, komitenin bugün başına gelen budur. Mücadele içinde o mücadelenin ürünü olan yeni yapılanmalar ve bu yapılanmaların merkezileşmesini yaratmak önümüzde duruyor. Bu da bir tek Devrimci İşçi'lerin bir tek derneklerimizin yapacağı bir iş olarak kavranmamalıdır. Yeni insanlar yeni çevrelerin kazanılması ve yaratılması bu sürecin ayrılmaz parçasıdır. Her dönem kendine has insanı pratikten çıkarır. Bizler yeni ve taze kan anlamına gelecek biçimde çevremize açılmayı başarmalıyız. Dışımızda bizler gibi düşün-en çok sayıda insan olduğunu görebiliyoruz. (Bu insanlar kendilerini Devrimci İşçi olarak adlandırmaları bile ...)

Dolayısıyla merkezden çok, bölgelerin inisiyatiflerini geliştirmek zorundayız. Bölgelerde gelişecek pratik faaliyetlerin süreçte kendi doğallığında yeni bir merkezleşmesi yaratılmalıdır. Asıl sorun bizleri bir arada tutabilecek siyasal bir hattı pratik bir mücadelede oluşturabilmektir. Merkezi fonksiyonlar, merkezi pratik görevler mümkün olduğu kadar azaltılmalı yerel yapıların pratik faaliyetliliği öne çıkarılmalıdır. Merkezi politika esaslı. Politik hat merkezi ve genel olmak zorundadır. Ama bugün asıl sorun pratik eksiklikler. Üzerinde tartışacağımız deneylerimiz yok denecek kadar azdır. Dolayısıyla işe yönelmeliyiz. Kendi pratiğimizi tartışmalıyız. Yapılan işin ve iş yapan insanların önüne çıkmalıyız, onların önünü açalım.

Devrimci İşçi hareketi bütün bunları aşacak bir siyasal potansiyele, güce sahiptir.

Yeni Yabancılar Yasası

1965 yılından beri geçerlikte olan bugünkü Yabancılar Yasası, İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan yeni yasa taslağı ile, önemli ölçüde değişikliklere uğratılmak istenmektedir. Aslında bu "yeni" yasa önerilerinin bir bölümü bizlere yabancı değildir. 1981 yılından bu yana Berlin'de "Lummer Kararları" olarak bilinen ilk adım ve daha sonra çeşitli eylemlerde talimatnameler ve kararnamele düzeyinde çeşitli uygulamalar, daha da sertleştirilerek ve yenileri eklenerek yasal haline getirilmek istenmektedir.

Bugüne kadar federal düzeyde geçirilmiş olmayan kararnamele ve talimatnameler karşı mahkemeye müracaat etme olanağına varken, bu uygulamaların merkezi hale gelmesi ve yasallaşması böyle bir olanağı da ortadan kaldıracaktır. İçişleri Bakanlığının kendi açıklamasına göre, önerilen 26 maddelik yasa değişikliği dört amaç etrafında toplamak mümkün.

1. Burada yaşayan yabancıların bu topluma uyum (!) sağlaması.
2. Almanya'ya yeni yabancıların girmesinin önlenmesi.
3. Burada yaşayan yabancıların geri dönüşlerinin teşvik edilmesi.
4. Politik "asırı uç" olarak bilinen ve yasalara aykırı hareket eden yabancıların sınır dışı edilme olanaklarının genişletilmesi.

a) Yabancıların uyum (!) sağlama-sı ve yeni yabancıların gelmesinin engellenmesi.

Taslağa bu iki amaç, bir başlık altında toplanmış. İçişleri Bakanlığının göre burada yaşayan yabancıların topluma uyum sağlaması, ancak yeni yabancıların ülkeye gelmesini engellemek olabilir. Burada kalmak isteyen yabancıların oturma izinlerini uzatılması ise, yabancıların buraya uyum sağlayamaması veya yaşamak istememesi halinde mümkün olamaz.

Temel nokta "yeni yabancılar istemiyoruz", "Almanya göçmenler ülkesi değildir" olarak alınmalıdır. Bu yüzden çok çabuk bir biçimde yabancıların Almanya'ya gelmelerinin ve kalmalarının hukuksal çerçevesi yeniden çizilmeli. Yabancıların oturma izni verilirken veya oturma izinleri uzatılırken karar eylemler düzeyinde değil, merkezi düzeyde, Bonn'un kontrolünde verilmelidir.

Eğitim veya öğrenim görenler ile, görmek veya ziyaret amacı ile gelen yabancıların burada kalış süre-

leri yasal olarak önceden belirlenmelidir. Bu amaç dışında kalışın mümkün olmaması sağlanmalıdır.

Burada çalışan yabancıların sonradan yanına gelen aile fertlerinin oturma izinleri özel bir statüde olmalıdır. Aile fertlerinin oturma izinleri burada çalışan yabancı işçiyeye bağlı olarak verilir.

Bu maddeyle, eşinin yanına gelen ve işçi ailesi olarak kalan bir yabancı, eşinden ayrı oturması, boşanması veya eşinin işsiz kalması, geçimini temin edememesi durumunda sınır dışı edilebilecektir.

Bu konuyla ilgili maddelerden biri de, yabancı çocuklara yönelik. Bu yasa tasarısı, 16 yaşından küçük yabancı çocukların (6 yaşından itibaren) Almanya'ya kalabil-mek için oturma izni almalarını öngörmektedir. Aynı şekilde 6 yaşından büyük çocukların Almanya'ya girebilmek için vize almaları da gerekecektir.

Eşlerin Almanya'ya getirilmesi konusunda ise birinci ve ikinci kuşak yabancılar arasında ayırım önerilmektedir.

Birinci kuşaktan yabancılar, bugüne kadarki uygulamalarda istenen şartları yerine getirdikleri takdirde eşlerini yanlarına getirebilirler. (Bu şartlar yabancılar düzeyinde geçerli değildir, itiraz edilebiliyordu.)

Birinci kuşaktan bir yabancı 1 yıldan beri evli ise, garantili bir geçim kaynağına veya kaybetmeyeceği bir işi olduğunu ispat edebiliyorsa, yeterli büyüklükte bir evde oturuyorsa, ülkesindeki eşini yanına getirebilir.

İkinci ve üçüncü kuşaktan yabancıların ise kendi ülkelerinden evlenmeleri engellenebilir. Yasa taslağına göre ikinci ve üçüncü kuşaktan yabancıların Alman vatandaşlığına geçmeleri herhangi bir biçimde kolaylaştırılmı. Bunun yanında çok özel durumların dışında genç kuşakların kendi ülkelerinden biryle evlenip, eşlerini buraya getirmeleri yasayla engellenmelidir.

Çünkü yasa taslağına göre evlenme sorunu, durmadan yeni yabancıların Almanya'da problem taşıyacağından dolayı, ayrıca yabancı çocukların doğrudan doğruya sorunlar açısından da önemlidir.

Şimdiye kadarki uygulamalarda 18 yaşını doldurmuş ve 8 yıldır Almanya'da olan yabancı gençler, birinci kuşak için geçerli şartları da yerine getirdiklerinde eşlerini yanlarına getirebiliyorlardı.

Yasa taslağına ayrıca 6 yaşından büyük yabancı çocukların Almanya'ya girmesi engellenirken, buraya uyum sağlandığından şüphe olmayan Avusturya, İsviçre, Amerika gibi ülkelere gelen yabancı çocukların bu yasadan dışarda bırakılması önerilmektedir.

Yabancıların oturma izinleri bugüne kadar olduğu gibi, süreli, sınırlı oturma izni ve oturma hakkı olarak verilecektir.

Ancak yabancı işçilerde aranan şartlar çoğaltılmak isteniyor.

Oturma izni uzatılmak isteyen bir yabancı, geçimini temin ettiğini ispatlayabilecek.

Yeterli büyüklükte evi olacak

Almanya'da düzeni bozucu veya kanunlara karşı herhangi bir davranışta bulunmuş olmayacak.

Karşısındaki ile anlaşabilecek kadar Almanca konuşabilecek olacak.

Yasa taslağı, oturma izni verilirken, yine birinci kuşak ve diğer kuşaktan yabancılar için farklı muameleler öngörüyor. Birinci kuşaktan yabancılar yukarıda sayılan genel şartları yerine getirebilirler, ancak oturma izni almak için bunlar da yetmeyecektir. Yabancılar Dairesi, yabancıların diğer özelliklerine de bakarak (uyum sağlaması olup olmaması, vb.) yabancıların oturma izni verilmemesi veya dilediği kadar uzatma hakkına yasal olarak sahip olabilecektir.

Oturma hakkı ile ilgili yasadaki getirilen sertleşme ise şöyle: Oturma izni almak için geçerli yukarıda sayılan şartları yerine getirdikten sonra, 5 yıldan bir süreli çalışma iznine sahip olmak gerekecektir.

Ayrıca oturma hakkı almanın bir yabancı için Almanya'da önemli bir güvence olduğunun belirtildiği yasa tasarısında, böyle bir hak verilirken diğer yandan Alman toplumunun da çıkarlarının düşünülmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Başka bir deyişle, çok ender durumların dışında, Almanya'daki işsizlik ve sosyal gerilimlere bahane edilerek bundan böyle yabancıların oturma hakkı verilmemesi talep edilmektedir.

Oturma izni ve oturma hakkı konusunda ikinci ve üçüncü kuşak için yasa tasarısı şunları öneriyor: Yabancı gençlerin kendilerine ait,

ailelerinden bağımsız oturma izni veya hakkı alabilmeleri için 25 yaşını doldurmuş olmaları, kendi geçimlerini temin etmiş olmaları, yeterli büyüklükte evde oturuyor olmaları ve Almanca bilmeleri gerekecek.

Gençlerin ailelerinden bağımsız oturma izni alabilmek için 25 yaşını doldurmuş olmaları şartı ise, yasa tasarısına göre, yabancı gençlerin Alman vatandaşlığına geçmelerinin kolaylaştırılması olarak tanımlanıyor. Yabancı gencin Alman vatandaşlığına geçmesi için, kendisine bağımsız bir oturma izni verilmeyerek zorlanması, yabancı gencin Alman vatandaşlığına geçme imkânını kullanmak isteyip istemeyeceğini bilmek olarak izah ediliyor.

Şimdiki durumda ise 16 yaşını doldurmuş yabancı gençlerin bağımsız oturma ve çalışma izni almaya yasal hakları var.

Alman vatandaşlığına geçme ile ilgili olarak da yasa tasarısı şunları öneriyor:

Birinci kuşak yabancılar için Alman vatandaşlığına geçmede kolaylık tanınmamalıdır.

İkinci ve üçüncü kuşak için Alman vatandaşlığına geçebilecek yasal bir hak haline getirilmemesi ama Alman toplumunun çıkarlarına uygun olarak bazı durumlarda mümkün olabilecektir. Almanya'da büyümüş, öğrenimini Almanya'da yapmış, sosyal yardım veya herhangi bir devlet yardımına ihtiyaç duymadan yaşayabilen gençler Alman vatandaşlığına geçebilirler. Tipik gençlik suçları işlemiş olmak, Alman vatandaşlığına geçmeye engel olamaz.

b) Yabancıların geri dönüşlerinin teşvik edilmesi.

Bu konuyla ilgili yasa, 1983'te yürürlüğe girdi. Geri dönüş teşvik primi ve bunun ayrıntıları, daha önceki sayılarımızda anlatmıştık.

c) Yabancıların sınır dışı edilme olanaklarının genişletilmesi ve yabancı aşırı uçlarla başarılı bir mücadele.

Bu konuyla ilgili yasa tasarısında amaçlananlar İçişleri Bakanlığınca şöyle sıralanmış: Yabancıların politik faaliyetlerini tek tek olaylarda etkin bir şekilde önleyebilmek.

Politik yabancıların Almanya içinde veya diğer ülkelere yaptıkları seyahatlerin yasaklanması.

Yurtdışına seyahat izni olan, Alman makamlarından verilen yabancılar pasaportunu (Fremdenpass) Almanya'nın güvenliğini sarsacak durumlarda vermemek.

Taslağın bugünkü durumda yabancı-lara uygulanan politika yasağının güç kontrol edilebilir durumda olduğunu belirterek, yeni yasal tedbirler gerekecektir.

Sınır dışı edilme konusunda ise iki ayrı basamak öneriliyor.

Ist-Ausweisung: Hemen ve her durumda sınır dışı edilme. Aşırı faaliyetle bulunan yabancıların herhangi bir mahkeme kararı beklenmeden ve kendini savunması mümkün olmadan, hemen sınır dışı edilebilmesinin yasallaşması öneriliyor. Bu durumda Almanya'nın temel düzenini tehlikeye düşürecek eylemlere bulunan, yasaklanmış derneklerde çalışan, toplama ve dernek yasalarına karşı cezayı gerektirecek biçimde davranan, politik çalışma yapma yasasına bir defadan fazla uymayan yabancıların hemen, herhangi bir mahkeme kararı beklenmeden sınır dışı edilmeleri isteniyor.

Kann-Ausweisung: Sınırdışı edilebilir durumu. Bu durumda izinsiz politik faaliyette bulunan, aşırı bir dernekte faaliyette bulunan, politik bir nedenle tehdit veya zor eyleminde bulunan ve diğer politik nedenli, yasal düzene karşı çıkıcı eylemliliklerde bulunan yabancıların sınır dışı edilebilirler. Bugüne kadar sadece Kann-Ausweisung, yani yabancıların sınır dışı edilebilir durumda olmaları geçerliydi. Herhangi bir mahkeme kararı olmadan sınır dışı edilme, bu durumda yasal değildir.

Sınır dışı edilme gerekçeleri de yeni yasa taslağına bir hayli genişletilmiş:

Yasal düzene herhangi bir şekilde uymayan, uyuturucu madde tiryakisi olan, sosyal yardım alan, bir yıllık bir süreden beri işsizlik yardımı alan yabancıların herhangi bir sınırlama olmaksızın sınır dışı edilmeleri öneriliyor.

İçişleri Bakanlığının hazırladığı yeni Yabancılar Yasası taslağının en önemli noktalarını kısaca özetlemeye çalıştık. Bunların dışında burada yasal olarak kalan bir anne-baba veya diğer sorumlu kişisi olmayan yabancı çocukların da sınır dışı edilmeleri ile ilgili iki yeni yasal ayarlamaya da taslağa yer almış.

ÖDEMELER İÇİN:

Posta hesap numarası:
Postcheckamt Köln

L. Ulusal, Konto Nr. 32 29 19-509

IMPRESSUM

V. I. S. d. P. Informationsstelle
Türkei e.V.
Postockerstr. 4, 2 Hamburg 1

Cezaevlerinde devrimciler, Cunta'nın kendilerini kişiliksiz, ruhsuz insanlar haline sokma çabasına karşı direniyorlar

Cezaevlerinde süren açlık grevleri basit bir yaşantı düzenlenmesi mücadelesi değildir. İçinde yaşanan siyasal ortamla doğrudan bağlantı vardır ve önemli bir siyasal tavrı alışı denkleştirir.

Türkiye "demokrasiye geçiyor (!)". Siyasal düzeye yeni bir arena oluşturuluyor. Bu arenanın sınırları Cunta'ca çizildi. İçinde yer alabilme koşulları belli kural-lara bağlandı. Bu kuralların en önemli özelliği, halk yığınlarının kendi çıkarları doğrultusunda temsil edilebilme şansının olmaması... En temel hak ve özgürlükler yok ve bu özgürlükleri elde etmek doğrultusunda en ufak bir hareketlilik gayri-meşru sayılıyor.

Her sistem, her rejim belli bir felsefeye, belli bir ideolojik tavır alışı dayanır. Bugünkü sistemin en önemli ideolojik ögesi, 12 Eylül'e bir dizi terörün neden olduğu ve bu nedenle her türlü düzenlemenin bir daha 12 Eylül öncesine dönüşümünün kaçınılmaz olduğu temel düşünce-sine dayanıyor. Toplum 12 Eylül öncesine dönmek istemiyor. O halde 12 Eylül'e neden olan teröristlere hiç bir biçimde bu sistemde yer verilmemelidir. Devrimciler, ilericiler, toplumun dışında, ona yabancı karanlık amaçlı güçlerdir. 12 Eylül öncesi 5000 kişi öldürülmüştür. Bu öldürmelerin ve kardeş kavgasının sorumluları bulunmuş ve adalet önünde yargılanmaktadır. Demokrasi terörün ve saldırganlığın olmadığı, teröristlerin olmadığı bir sistem ve kendisini özellikle bu zihniyetteki kişilere ve gruplara karşı korumalıdır.

Çok kaba biçimde bu şekliyle özetlenebilecek bu anlayış bazan "suç işleyen genç teröristlerin topluma kazandırılması" çabası ile oldukça "insani" biçimlere de bürünebiliyor. Amerika'dan getirilen özel psikologlar, doktorlar "teröristler" üzerinde çeşitli deneyler yapıyor, raporlar yayınlıyorlar. Bu nedenle yeni tip cezaevleri oluşturuluyor ve askeri cezaevlerinde özel eğitim programları uygulanıyor.

DEMOKRASİ, TERÖR VE MEŞRULUK

Türkiye toplumu bir demokrasi kavgası veriyor. Yıllardır değişmeyen temel problemi bu. Kendi geleceği hakkında kendisi karar vermek istiyor. Geleceğinin hiçbir egemen sınıf, hiçbir zümrece belirlenmesini istemiyor. Bu güçlü demokrasi istemi tarihte oldukça zorlu engellerden geçti, bugün de geçiyor. Devrimci hareketler halk yığınlarının bu özelemlerinin doğrudan ürünü olarak ortaya çıktılar. Emekçi halk yığınlarının çeşitli hakları doğrultusunda yürüttüğü mücadelede ve bu mücade-lenin örgütlenmesinde meşru birer güç oldular. Halkların kendi içi-nde meskeli siyasal örgütlenmeleri aracılığı ile kendi özgürlükleri doğrultusunda yaptığı her atak baskı ve terörle karşılaştı. Kendi geleceğini kendisinin belirlemesi için geliştirdiği örgütlenmeler yoğun saldırılara uğradı. Karadeniz kıyısında Fatsa bu anlayışın (sınırlı da olsa) hayata geçtiği bir yer olduğu için boğuldu. 1975-80 dönemi; demokrasi ve güzel bir gelecek isteyen emekçi yığınların bu doğrultudaki mücadelesi ile bunu yöknetmek isteyen egemen sınıfların resmi-sivil faşist güçlerle düzenlediği saldırılar tarihidir.

Şubat, Mart, Nisan ayları içerisinde Mamak Cezaevinde yapılan açlık grevleri sırasında iki özel sayı çıkarıldı. Bunlardan ikincisinin basılmasından hemen sonra açlık grevi ve ölüm orucu sona erdi. Zaten az sayıda basılmış olan (basımı yarıda durdurulmuş) bu sayıdaki önemli bulduğumuz bir yazı yeterince okunmadı sanıyoruz. Bugün Metris-Sağmalcılar'da açlık grevleri sürüyor. Buca cezaevinde katliam var. Gelişmeler, böylesi açlık grevi ve direnişlerin yaygınlaşacağını gösteriyor. Bu nedenle, önemli gördüğümüz bu yazıyı bir daha yayınıyoruz.

Türkiye, onu zorla zincire bağlayan, ona hiçbir özgürlüğü tanımayan bu bir avuç zorbadan kurtulmadıkça "terör"den kurtulamaz. Çünkü bugün cezaevlerinin terörle ayakta duran, halkın eğilim ve istemlerine kapalı, meşru olmayan ve sürekli terör üreten bir ekip vardır.

sına karşı direniyorlar. Cunta burada da herhangi bir başarı elde edemedi. Bu nedenle devrimcileri cezaevlerinde yoketmek, öldürmek istiyor. Bugün cezaevlerinin kendi direnme, bütün bir toplumun kendi geleceğini belirleme ve insanca yaşama arzusunun en gelişmiş ifadesidir.

YURTDIŞINDA BİZLERE DÜŞEN GÖREVLER

"Türkiye'de demokrasi düşmanı teröristler var ve bunlar cezaevlerindedir." Batıda en çok duyulanlar bunlar. İnsan hakları konusunda, mahkumların ta-

anlam yoktur. Uluslararası Af Örgütü bu temel ayırımı göre çabır. Ve adam öldüren, siyasal tutuklu sayılmaz

Bugün bir bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin verildiği ülkemiz, yukarıdaki ayırımın yanlış ve asılsız olduğunu anlatmak bizim temel görevi olmalıdır. Dayanışma hareketi, bir halkla ve onun mücadelesi ile dayanışmadır. Türkiye'de halk yığınları ve devrimciler demokrasi davası vermektedirler. Kendi geleceklerini tayin etme şansı ve hakkını kendilerine tanımayan bir azınlığa karşı meşru bir savunma konumundadırlar. Bu mücadelede saldırıya uğrayan, hakları gasp edilen, emekçi halk yığınlarıdır. Bir halkın mücadelesi, kendisini savunması, teröristlikle damgalanamaz.

Yurtdışında dayanışma hareketi bir halkla, onun demokrasi kavgası ile dayanışma olarak kavranmalı ve kavrattırılmalıdır. Türkiye'de kendi geleceği için mücadele eden (bu mücadelenin zeminini ve araçlarını kendileri seçmeyen, seçemeyenler) halk yığınları, devrimciler ve buna karşı sürekli saldırıya bulunan zorbadanlardır. Halk yığınlarını, onların meşru mücadelelerini "terörist ve terörist olmayan" ayrımına tabi tutmak, Türkiye'nin geleceğini karanlığa boğan, topluma yaşantıyı zindan edenleri tanılamak veya onları saklamaktır. Cezaevlerinde devrimcilerin onurlu direnişi bizlerin buradaki mücadelesinin önemli bir parçasıdır.

12 Eylül öncesi, faşist saldırılara karşı direnme ve halk yığınları için demokrasi kavgası bugün mahkemelerde de sürüyor. Bir başka biçimde, aynı kavga sürdürülüyor. Devrimciler, halk mücadelesinin, halk eylemliliğinin meşru ve haklı olduğunu, bu mücadelenin bir tarihi olduğunu anlatmaya çalışıyorlar. Amaçlanan hedefle, bu amaca varmak için seçilen araçlar arasında doğal bir uyum olduğunu, devrimcilerin "terörist" olmadığını, halkın "terörist" olmadığını, olamayacağına ispat ediyorlar.

Meşruluk ve haklılık halkın mücadelesinde vardır. Türkiye'de emekçi yığınları on yıllardır çok doğal, haklı, meşru bir mücadele vermektedirler. Onun bu doğal taleplerini ve bu doğrultuda örgütlenmesini engelleyen hiç bir güç kendisini meşru olarak topluma sunamaz. Dolayısıyla halkı, onun temel taleplerini bu doğrultudaki örgütlenmelerini yok sayan bir sistemin meşruluğundan söz edilemez.

Türkiye demokrasiye geçmiyor. Demokratikleşme özlemi içinde olan halk yığınları ile onun bu eğilimini boğmak isteyenler arasında ciddi bir hesaplaşma vardır. Cunta ve yandaşları, toplumun, emekçi halk yığınlarının güçlü demokrasi özlemini hiçe sayarak, ona zorla bir sistem dayattılar. A'sından Z'sine kadar herşeyi yeniden örgütlemek istediler. Ama 6 Kasım seçimleri ile dayattıkları sistemin ve partilerin tutmayacağı açığa çıktı.

Cezaevlerinde devrimciler, Cunta'nın kendilerini kişiliksiz, ruhsuz insanlar haline sokma çaba-

6 Kasım ve 25 Mart seçimleriyle içine girilen siyasallaşma sürecinde, halkın meşru mücadelesi ve örgütlenmelerinin olmadığı, devrimcilerin hesap edilmediği hiç bir sistemin tutmayacağı iyice anlaşıyor. Cezaevlerindeki açlık grevleri bu anlamda bir varolma kavgasıdır ve anaların mücadelesi ile bir uyum halindedir.

Mahkum aileleri, Cunta ve yandaşlarını, bir sistem oluşturmak için geliştirdikleri ideolojik yapıyı parçalıyor. Nasıl ki 12 Eylül öncesi halkın mücadelesi meşru ve kaçınılmaz idiyse, bugün anaların mücadelesi de öyledir. Ama Cunta analara saldıramıyor. Akıl-ların alamayacağı, kabul edemeyecekleri ve kaldıramayacakları bilinen radikal eylemler yapmalarına rağmen, analara ses çıkartamıyorlar.

Cezaevlerinde devrimciler, dışarda analar Cuntanın dayattığı sisteme karşı doğru alternatifin ve seçeneğin nerelerde geleceğini de gösteriyor. Halkın kendi eylemliliği bugün anaların, yarı işçilerin, gençlerin mücadeleleri

gelecek bir toplumun güçlü dinamiklerini oluşturacaktır. Halkın demokrasi ve özgürlük eğilimlerle sahip çıkmak isteyen, kendilerini topluma bir güç, bir seçenek olarak sunmak isteyen burjuva güçlerin dışında; halk yığınları kendi seçeneğini kendi güçlü kolları ile yaratacaktır.

Cezaevlerinde devrimciler, dışarda analar bu seçeneğin gayri-meşru diye damgalanarak boğulamayacağına ispat ediyorlar. Güzel bir geleceğin hangi acılı ve sancılı bir kavganın sonunda elde edileceğini gösteriyorlar.

toplamları konusunda yapılan her çalışmada karşılaşılan soru aynıdır: "Bu mahkumların niteliği ne?" Batıda, Türkiye'deki siyasal tutuklular iki kategoriye ayrılmıştır: "Sendikacı, yazar, öğretmen, meslek kuruluşları mensubu" gibi "demokrat" ve "demokrasiden yana olanlar" (ki bunlar savunulabilir) ve teröre bulaşmış, cinayet işlemleri terör örgütleri ve teröristler. Bunlar demokrasi düşmanıdır ve bunlarla dayanışmada da çok fazla bir

İSTANBUL'DA, İZMİR-BUCA'DA AÇLIK GREVLERİ SÜRÜYOR

İstanbul cezaevlerinde 11 Nisan 1984 tarihinde başlayan açlık grevi devam ediyor. Açlık grevinde olanlardan ABDULLAH MERAL ve M. FATİH OKTULMUŞ adlı devrimciler vefat etmişlerdir. Durumları ağır olan 25'e yakın devrimcinin de hergün hayatlarını kaybedeceklerinden korkulmaktadır. Ağırıkla Devrimci Sol'dan ve Türkiye İhtilali Komünistler Birliğinden arkadaşların sürdürdüğü açlık grevine diğer örgütler sadece belli aralarla dayanışma grevi olarak katılıyorlar!

Cezaevinde insanca yaşamak için mücadele eden devrimcilerin, demokrasiye geçildiği iddia edilen bir ülkede yürüttükleri bu mücadele oldukça anlamlıdır. 13 ay aşkın süredir yakınlarıyla görüşemeyen, cezaevlerinde her türlü insanca muameleden uzak çok kötü şartlarda yaşayan insanları bu mücadelelerinde yalnız bırakmamak gerekiyor.

Tutuklu yakınları da evlatlarının, kardeşlerinin yanında olduklarını gösteren bir dizi eylem yapıyorlar. 15 Mayıs'ta Taksim anıtına siyah çelenk konuldu. 12 tutuklu yakını göz altına alındı. Yine aileler çeşitli defalar heyetler oluşturarak Ankara'ya ziyaretler yaptılar.

Öte yandan İzmir-Buca cezaevinde bulunan devrimcilerin de açlık grevinde oldukları öğrenildi. Grevin ne zaman başladığı ve talepleri hakkında etraflı bir bilgi henüz bizlere ulaşmadı. Açlık grevinde olan devrimcilerin birisinin öldüğü bildirilmiştir.

Bütün bunlar gösteriyor ki, Türkiye cezaevlerinde devrimciler bir varolma kavgası vermektedirler. Yok olmadıklarını, yok edilemeyeceklerinin ispatının mücadelesini vermektedirler.

Bizler yurtdışında elimizdeki tüm olanakları seferber ederek, açlık grevinde olan ve her an ölümle pençeleşen devrimcilerle dayanışmamızı yükseltmek zorundayız. Bu, herşeyden önce bir insanlık borcudur.

DERGİMİZİN YAYINA HAZIRLANDIĞI SIRA DA GELEN HABERLERE GÖRE İSTANBUL'DA HAYDAR BAŞBUĞ VE SERMET PAKAN İSİMLİ AKKADARLAR VEFAT ETMİŞTİR.

AYRICA BUCA CEZAEVİNDEN GELEN HABERLERE GÖRE AHMET DENİZ İSİMLİ AKKADAR JANDARMA DİPÇİĞİ VE SÜNGÜ İŞİ İLE KATLEDİLMİŞ, FEVZİ ŞİŞ İSİMLİ DEVRİMCİ DE KOMAYA SOKULMUŞTUR. 40 KİŞİNİN DURUMUNUN DA AĞIR OLDUĞU BİLDİRİLİYOR.

Türkiye'deki son gelişmeler neler? Gençler, aydınlar, işçiler ne yapıyorlar? Aşağıda, bir arkadaşın gelişmeler üzerine bize yolladığı kişisel gözlemlerini ve değerlendirmelerini yayınlıyoruz.

türkiye'den gözlemler

Sevgili arkadaşlar, Aydınların Bildirisinden sonra Evren alaleme memleketi olan Manisa ve ilçelerine giderek, bildirideki düşünceleri ve talepleri doğrudan, saldırdı. Bunları kamuoyu nezdinde "lanetli" göstermek için her türlü demagojiye başvurdu. Bu demagojilerden en önemlisini her zamanki gibi 12 Eylül öncesinin sol örgütleri, bunların yurtdışına giden elemanları ve bu sonuncuların faaliyetleri oluşturdu. Herşeyden önce şunu belirtmeliyim ki, bugün yurtdışında bulunan devrimcilerin, sosyalistlerin, ilericiilerin geniş kamuoyu nezdindeki konumları pek olumlu değil, ve hatta bir ölçüde "lanetli". Bunda kuşkusuz 12 Eylül yenilgisinin etkileri, çeşitli burjuva siyasal güçlerin ve özellikle cuntanın propagandalarının rolü büyük. Ama yurtdışındaki siyasal mütecillerin Türkiye toplumdaki gelişmeleri kavramaktan bile uzak bugünkü konumlarıyla farkına varmadan sürükledikleri bazı hatalı pratik tutum ve davranışlarının da bunda rol oynadığını söyleyebiliriz. Ağır bir yenilgi sonrasında siyasal mütecilliğin kahredici koşullarını az da olsa yaşamış bir insan olarak yurtdışındaki devrimci arkadaşlara önerim, herşeyden önce dünyada ve özellikle Türkiye toplumunda neler olup bittiğini yakından gözlemlemeli ve kavramalıdır. Bence, bugün yurtdışından gelen yayınlarda ve "dışardan yapılan iradi müdahaleler"de görülen, zararı hep birlikte çektiğimiz ve halk yığınlarına da çektiğimiz bu hatalı davranışlardan ancak bu yolla kurtulabiliriz. Bu amaçla bu mektupta Türkiye toplumuna ilişkin bazı gözlem ve izlenimlerimi, devrimcilerin, sosyalistlerin yapması gerekenlere ilişkin bazı düşüncelerimi aktaracağım.

1) Bugün gelinen noktada devrimci, demokratik halk hareketi açısından en tehlikeli gelişme, faşistlerin 12 Eylül öncesindeki geniş yığınlar nezdindeki lanetli konumlarından kurtulup, hızla meşruiyet kazanmalarıdır. (Bu gelişme, faşistlerin moral kazanmasından, devlet kurumlarında ve diğer toplumsal örgütlenmelerde mevzi kazanmasından bence daha tehlikeli bir gelişmedir.) Oysa aynı anda genel olarak sol ve özellikle devrimciler sosyalistler ve yurtseverler yığınlar nezdinde "lanetli" bir konuma getirilmek istenmektedir. 12 Eylül öncesinin iç savaş ortamının bütün sorumluluğu devrimcilere, sosyalistlere yüklenmekte, bu ortamın baş sorumlusu tekeli burjuvazi ve faşist güçler hızla günahlarından arındırılmaktadır. Bazi aceleci grupların 12 Eylül öncesinde halk hareketine de zarar veren politikaları bütün devrimcilere, bütün sola maledilebilmekte, di. Yine SBKP, ÇKP ya da AEP yanlısı grupların artık yeni bir hegemonya ve diktatörlük rejimi olduğu her geçen gün açığa çıkan "sosyalizm" modeli bütün sola maledilmektedir. 20. yüzyılın ilk bağımsızlık savaşını vermiş bir toplumdaki tarihsel bakımdan oldukça güçlü bağımsızlık duygularıyla oynanarak bazı sol grupların Sovyet, Çin ya da başka bir ülke milliyetçiliğine alet olan "bağımlı sosyalizm" anlayışları yine bütün devrimcilere, bütün sola mal edilmektedir. Örneğin Evren Manisa'da yurtdışındaki Marksistleri ve demokratları kast ederek, "Bunlar Çerkez Etmedir. Çerkez Etem de gidip savaşmıştı Yunana teslim oldu" dedi. Yine aynı günlerde gerici ve faşist yazarlar "hem kahrolsun emperyalizmin kurumlarını hucağın otururlar" diye yazarak, bazı Sovyet yanlısı sol çevrelerin son Avrupa Konseyi toplantısı sırasındaki tutumlarını eleştirirdiler. Aslına bakılırsa, yenilgi sonrasında sol siyasal müteciller çevrelerin Avrupa'daki pratikleri pek başarılı sayılmaz. Yıllardır ülkemizin burjuva politikacıları, uluslararası sermaye çevreleri/kurumları ve hükümetleri düşündüğünde de olsa Batı'da hep "el açışlar", "yardım" istemişlerdir. Yenilgi sonrasında

"EN BÜYÜK İŞÇİ, BAŞKA BÜYÜK YOK!": Türk-İş'in İstanbul'da düzenlediği toplantıda işçiler sık sık bu sloganı atarak hem Evren'e hem bütün burjuva siyasal güçlere en güzel cevabı verdiler.

Marksist çevreler yurtdışında, hep cuntanın kötülüğünü ve acılarımızı, zayıflıklarımızı, zorluklarımızı işleyen ve "yardım talep eden" bir politik söylem ve pratiği aşamamışlardır. Kuşkusuz halkların bağımsızlığı, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde zor günlerde yardımlaşma ve dayanışma önemlidir. Ama Türkiye Marksistlerin Batılılara, ülkemizdeki rejimin kötülüklerinden ve kendilerinin çektiikleri acılardan başka anlatacakları şeyleri olmalıdır ve vardır da. Bugün yenilmiş bile olsa, Türkiye halklarının, Batılılara anlatılacak uzak ve yakın tarihinde her alanda ve düzeydeki başarıları ve olumsuzlukları vardır. Ayrıca özellikle yenilgi dönemlerinin zor günleri ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerinin ideolojik ve politik bağımsızlıklarının "dayanışma" görüntüsü altında bağimlaştırılma tehlikesi ile karşı karşıya kaldıkları yıllardır da. Bunun somut örnekleri Komintern'in gelişim yıllarında ve Komintern sonrasında görülmüştür. Özellikle uluslararası sosyalist harekette her düzeyde bir parçalanma yaşandığı ve kökleri 30'lara yıllara uzanan milliyetçi eğilimlerin iyice yaygınlaştığı son on yıllarda bu tür örnekler artmıştır. Yurtdışındaki Türkiye Marksistlerin bütün bu gelişmeleri göz ardı eden hatalı tutum ve davranışlarına, bugün Türkiye burjuvazisi,

çeşitli burjuva siyasal çevreler ve özellikle cunta, ülke içinde kamu vicdanında solu "lanetli" konuma getirmek için mal bulmuş magrebi bile sanılmaktadır. Bu gelişme, yurtdışındaki Türkiye Marksistlerinin dışardaki politik pratiklerini gözden geçirmelerini zorunlu kılmaktadır.

2) Bugün Türkiye'de Marksist sol hemen hemen tüm grup ve örgütleriyle emekçi halk kitlelerinden tecrit edilmiş durumdadır. 12 Eylül öncesinin devrimci örgüt ve gruplarından geride kalan dağınık "halkın örgütleri ilişkileri", hala 12 Eylül yenilgisinin sokunun etkilerinden kurtulamamış olan halk hareketiyle bağlarını bütünüyle yitirmiş ve dolayısıyla toplumda süren sınıf mücadelesi bağlamında hayatıyetlerini (kendilerini yeniden üretebilmeye özelliklerini) yitirecekleri içlerinde kemikleşmiş durumdadır. Üstelik cuntanın sürdürdüğü "Marksist sola karşı sürekli savaş" politikası nedeniyle halk yığınları bu "halkın örgütleri yapıları" karşı bütün bütününe terörize edilmiş durumdadır. Bu arada toplumun oldukça geniş kesimlerinde cuntaya, 12 Eylül rejimine ve bu rejimin savunucusu politik grup (ANAP, MDP, faşistler) ve kurumlara karşı bugün için cılız ama gelişmeye açık yaygın bir muhalefet gözlemlenmektedir. Bu

gün bu toplumsal muhalefet kırptı halinde, kendini çok çeşitli alanlarda (burjuva muhalefetin toplantı ve gösterilerinde, Türk-İş ve bağımsız sendikaların çeşitli faaliyetlerinde, aydınların ve öğrenci gençliğin çeşitli toplumsal ve kültürel faaliyetlerinde) değişik biçimlerde ifade etmektedir. Ve cunta devrimcilerle, Marksistlerle bu toplumsal muhalefet hareketinin birleşmemesi için onları -sürekli terörize etmeye çalışarak - sıkırdığı köşede tıranlamakta, imha etmektedir. Bu bağlamda cunta güçleri ile devrimciler arasındaki çatışmalar toplumsal muhalefet hareketinin dışında geçmekte ve dolayısıyla halk hareketini ilerletici bir işlevi göremekte, hatta bazı durumlarda geriletilici bir işlev de görebilmektedir. Sonuç olarak denilebilir ki, bugün devrimciler için acil sorun bu açmazı aşabilmek, toplumsal muhalefet hareketiyle organik bağlar kurabilmek ve halkın mücadelesinin örgütlenmesini ilerletip geliştirecek politikalar geliştirip uygulayabilmektir. Ama bunun için ön koşul toplumun bugünkü verili durumunu kendi çelişki ve çatışmalarını gözleyip kavramaktır. Toplumun bugününü kavramak bize geçmiş ve gelecek arasında sağlam bir bağ kurmamızı da sağlayacaktır. Çünkü bugün geçmişin olumlu/olumsuz birikimlerini barındırdığı gibi, geleceğin

geliştirilmesi gereken nüvelerini de içermektedir.

3) 12 Eylül darbesi ve yenilgi ile birlikte Türkiye sınıflar mücadelesi tarihinde yeni bir dönem başladığı gerçeği bunu görmek istemeyenlere bile kendisini kabul ettirdi. (12 Eylül darbesinin 12 Mart'tan farklılığı da burada yatmaktadır. 12 Mart sadece sosyalist hareketin sivri ucunu törpülemekle yetinirken 12 Eylül Türkiye toplumuna her alanda ve her düzeyde müdahale etmiştir ve bugün yaşanan çeşitli sorunlar bir ölçüde bu müdahalenin sonuçlarıdır.) Son bir yıldır toplumumuzdaki çeşitli siyasal değişme ve çatışmalar, 12 Eylül öncesinin bütün siyasal güçlerinin kendilerini yeniden tanımlama, biçimleme; geçmişleriyle ve temsil ettikleri, destek verdikleri ve hitap ettikleri sınıf ve kesimlerle olan ilişkilerini yeniden kurma; birbiriyle olan ilişkilerini ve çelişkilerini yeniden belirleme ve kendi iradeleri dışında oluşan belirlenimleri ise kavrama, bilince çıkarma ve buna uygun davranma sürecini yaşadıklarını göstermektedir. Ortaya çıkan bütünde ise eskinin (12 Eylül öncesinin) unsurları olduğu kadar, yepyeni unsurlar da vardır. Bu durum Marksistler için yeni dönem bilince çıkarmaya yeni dönemin koşullarına denk düşen, yeni dönemin ihtiyaçlarına denk düşen "yeni" bir ideolojik politik hatı -yığınların eski örgütsel kimliklere karşı terörize edilme durumları da göz önünde bulundurulursa- yeni bir mücadele ve örgütlenme süreci anlamına gelmektedir. Devrimci hareketten geride kalanlar için bu, onu -devrimci mücadele, örgütlenme ve sosyalizm anlayışı açısından- sosyalist hareketin bütününden farklılaştıran temel ayırdedici özelliklerini bugünün sınıf mücadelesi zemininde yeniden inşa ve böylece onu aşma sorunudur.

Bugünün sınıf mücadelesi zemininde halk hareketi açısından neler gözlenmektedir?

4) Bugün halk hareketi dağınık, örgütsüz ve oldukça kendine güvensizdir. Bu sonucunda, 12 Eylül yenilgisinin, 12 Eylül rejiminin pratik müdahale ve propagandalarının etkisi büyüktür. Ama bunda kuşkusuz, 12 Eylül öncesinin sol hareketlerinin büyük bir bölümünün yanlış politikaları da rol oynamıştır. CHP halk hareketine umut olarak Ecevit'i göstererek onu söndürmeye çalışırken, sosyalist hareketin çeşitli grupları da ona öncülük etme adı altında onu kendi disiplinleri altına almaya çalışmışlar ve böylece onu köreltilmişlerdir. ("DGM'ye Hayır" direnişleri sırasında "işçiler taşkınlık yapmasın"(!) diye kamyonlu yürüyüş düzenleyenler işçileri kamyonlara hapseden sosyalistler bile görülmüştür!) Halk hareketinin gücüne inanan devrimci hareketin ise bütün pratiğinde onu ilerletmeyi, geliştirmeyi hedef almıştır. Onun öncüllük pratiği halkın kendi gücünün bilincine varmasını ve bunu harekete geçirmesini sağlamaya pratiğidir. Devrimci hareketin 1975-80 konjonktüründeki pratiginin en belirleyici öznesi olan Direniş Komiteleri halk hareketinin kendi faaliyetliliğine ortaya çıkmış, devrimci hareket tarafından bilinçle kavranıp yığınlarla halkın kendi iktidarının nüveleri olarak sunulmuştur. (Devrimci hareketin bu ayırdedici Marksizm ve sosyalizm anlayışı, onun şiarlarına kadar yansımıştır: "Yaşasın Gençliğin Devrimci Eylemliği", "Devrimci Gençler Halk Eylemlerinin Ön Söföralı", "Halkın İktidarı Halkın Güçlü Kollarıyla Kurulacaktır", "Öretlen Biziz, Yöneten de Biz Olacağız", "Halkın Kalkanı Faşist Eller Kırılır", "Faşizme Karşı Direniş Komitelerinde Birleşelim", "Direniş Komiteleri Halk İktidarının Çekirdekleridir".) Bugün de sorun, henüz kırptı halinde olan çeşitli toplumsal muhalefet kesimlerinin kendi eylemliliklerinin bizzat içinde yer alarak onların bu eylemliliklerini ve örgütlenmelerini teşvik etmek, onların kendilerine yeniden güven kazanmalarını sağlamaktır.

5) Toplumsal muhalefet hareketinin bugün benim gözlemleyebildiğim kesimlerde en hareketli olan unsurları işçiler, öğrenciler ve aydınlar. Gözlemlerimi aktarmaya öğrenci gençlikten özellikle de yüksek öğrenim gençliğinden başlayalım.

Bugün gençlik yığınları herşeyden önce bir "toplumsal kimlik" arayışı içindedir. 12 Mart sonrasında gençlik yığınları bir toplumsal kimlik arayışından ziyade bir siyasal arayış içindedir. O yıllar genç insanların kendilerinin toplumdaki işlevlerine, toplumsal dönüşüm süreçlerindeki işlevlerine ilişkin zihinleri açtı: "Gençlerin ve özellikle aydın gençlerin halıha karşı sorumlulukları vardır. Bunlar yerine getirilmelidir." O zaman tartışma bu noktada başlıyordu. "Bu yerine getirme" nerede ve nasıl olmalıdır? sorusunun cevabı aranıyordu. Ama 12 Eylül darbesi yapıldığından orta- okul öğrencisi olup da bugün üniversite öğrencisi olan yeni bir kuşak var ki, "Ben kimim? Benim bu toplumdaki yerim ne? Benden ne bekleniyor? Ne yapmalıyım?" sorularının cevabını arıyor. Çünkü okulundan, yurt yaşantısına kadar herşeyin tepeden belirlendiği öyle bir kurumsallaşma yapı kurulumu ki genç insanın kendisinin günlük yaşantısına ilişkin bile pek bir şeyi belirleyebileceği şansı yok. Üstelik cuntanın izlediği terör siyasasetinin yaratmış yıldıncı etkileri de unutmamak gerekir: Genç insan, televizyonda, radyoda, basında, yakın aile çevresinde, sürekli bir biçimde kendisinden önceki kuşağın ölümler, işçilere görek, cezavlelerinde yıllar geçirecek pahalı bir bedel ödediğinin propagandasıyla karşı karşıya gelmektedir. Hatta zaman zaman bütün olup bitenlerin ve bugünkü devlet terörünün sorumlusu olarak 12 Mart sonrası gençliği gösterilmektedir. Son beş yıldır evde "aman ha", okulda, yurttan, basında "sakin ha" ile büyüyen yeni gençler biraz ürkek ve şaşkın ama çok daha fazla sorguluyuluyor.

Eğitim/öğrenim sürecindeki "yavaş atmosferi" geçmiş yıllara göre çok daha acımasız. Çocuklar daha ilkokuldan "birinci basamak/ikinci basamak", labirentine sokulmakta, korkunç vahşi bir bireysellik teşvik edilmektedir. Üniversiteler 6 yıldan bitirme zorunluluğu getirilmiştir. Öte yandan YÖK uygulamalarıyla üniversite kapasiteleri düşerken, üniversiteler eskisine oranla çok daha fazla öğrenci alınmakta, ve öğrenciler birinci ve ikinci sınıflarda yığınsal bir biçimde elemektedirler. Bu süreçte öğrenciler dersten başka birşeyle uğraşamamakta, hatta dersler üzerinde bile özgürce düşünmekte, korkunç bir yarış havasına sokulmaktadır.

Bireysellik teşvik edilirken, bireyselleşme her düzeyde önlenmektedir. Farklı düşünme ("Ne olur ne olmaz, zararı ve sapık aklımla kapılabilir" endişesi ile) sürekli her alanda ve her düzeyde önlenmek istenmektedir. Genç insan evde, okulda, yurttan sürekli denetlenmektedir. Sürekli bir "büyük gözaltı" yaşanmaktadır.

Örneğin öğrenci yurtları tam bir hapishanedir. Dolabınızın bir anahtarınızda, diğeri ise genellikle emekli asker ya da polis olan-yurt müdüründe. Ne okuduğunuz, ne yazdığınız, nasıl yaşadığınız sürekli denetlenmektedir. Allenize ya da sevgiliye yazdığınız mektup bile her an okunabilir. Hatta yatağınızın nasıl düzeltilmesi gerektiği, dolabınızın içinin nasıl olması gerektiği bile yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Ve bütün bunlar sürekli denetlenmektedir. Yurtları belirli saatlerde terk etmeniz gerekir. Genellikle saat 10.30'da. (Ve saat 10'dan sonra beş dakikada bir anons yapılır: "Yurdu yarım saat içinde terk etmeniz gerekir", "Yurdu yirmibeş dakika içinde terk etmeniz gerekir", "Yurdu yirmi dakika içinde terk etmeniz gerekir" vb...) Ve yurda bazen saat 15.00'ten, bazen de saat 17.00'den önce giremezsiniz. Unutmayın, dolabınızın anahtarı yurt müdüründedir! Kız öğrencisiz, bazı yurtlarda erkek arkadaşınız değil yurda girmek, yurdu kapısının önüne bile gelemeyiz; evci olarak çık-

mak isterseniz, evci olarak çıkacağınız kimsenin ev adresini ve iş adresini noterden belgelemelisiniz, ayrıca yurt yöneticilerinin evci olarak çıkacağınız kişi ile mülakat yapıp, onay vermesi gerekir. Bütün bunlar uzatılabilir. Dolayısıyla bugün genç insanlar herşeyden önce "Ben kimim?", "Bu toplumdaki yerim ne ve ne olmalı?", "Şu her alandaki ve her düzeydeki vesaleti nasıl parçalayıp, kendimi özgürce ifade edebilirim?" sorularının cevaplarını arıyorlar. Kısacası soru sorabillerler, soruları çok daha köklü ve kapsamlı soruyorlar.

Öğrenci gençliğin geniş bir bölümü sola, ilerici, devrimci düşüncelere açık. (Yeter ki onun bugünkü nesnel gerçekliği doğru kavranılsın.) Hemen hemen tüm yüksek öğrenim kurumlarında çeşitli kültür (tiyatro, edebiyat, sinema, müzik, folklor) ve spor faaliyetleri klüpleri kurulmuş durumda. Kültür faaliyetleri ağırlıklı sol eğilimli gençlerin hegemonyasında. (Açık-tur ki toplumsal muhalefetin belli bir bilince ulaştığı bir toplumda siyasal faaliyetler son derece kısıtlanır ve baskı altına alınır, halk hareketinin çeşitli kesimleri kendilerini doğrudan siyasal görmeyen kurumlarda mutlaka ifade eder.) Bu özellikle bugün Türkiye'de de gözlenmektedir. Bazen kültürel faaliyetler toplumdaki siyasal çatışmaların odak noktası olabilmektedir. Örneğin, son günlerin en önemli siyasal çatışma ve kamplaşması—eski MHP eğilimli—ANAP'lıların etkin olduğu Ankara Belediye Meclisi'nin Sıhhiye'deki "Hitit anıtını kaldırma" kararı etrafında dönme-ktedir. Örneğin Mayıs başında İstanbul Üniversitesi Gençlik Şenliğinin izledim. Bütün etkinliklerde "Ezop diliyle de olsa", özgürlük, sevgi, acı-lara ve baskılara karşı direnme ve dayanışma motifleri işleniyordu.

Kültür ve bilim klüpleri, gençlerin toplandığı yerler oluyor. Ayrıca büyük kentlerde gençler—kendileriyle ilginç "gençlik mekânları", "alternatif yaşam mekânları" yaratıyorlar. Buraları ders çalışan, sergiler açılan, sohbet edilen, müzik dinlenen, oyun oynanan "gençlik havhahleri" oluyor. Buraları sivil polislerce denetlenen bile, hiç olmazsa "resmi olarak" (tüzük, yönetmelik, sürekli tur atıp nutuk çeken—asker emeklisi—bir müdür tarafından) denetlenmiyor!

Bu arada bütün yazıları imzalı olan çeşitli gençlik dergileri yayınlıyor. (Gençlik ve Toplum, Yeni Olgu, Yarn, Gözlem, Gençlik Yazıları, Bizim Ocak, vb. Bunlardan sonuncusu faşistlerin, dergileri sol eğilimli gençlerin. Bu sonuncuların biri eski TIKP yanlılarının, biri genel olarak Sovyet yanlılarının, diğer üçü ise ya 12 Eylül öncesinde "ortayolcu" diye bilinen çevrelerle ilişkisi olmuş, ya da çoğu yeni yetişen kuşağın temsilcilerinin çıkardığı dergiler.)

Gençlik hareketi kendi yeni önderlerini de yaratıyor. Şimdilik bunlar, söz konusu dergilerin yazarları, ya da bu kültürel ve toplumsal etkinliklerin başını çeken gençler. Söz konusu gençlik dergileri, gençlik mücadelesinin önemli hareketi geçiricileri işlevini görüyor. (Ayrıca gençlik dergilerinin büroları—sürekli izlenile—gençler arasında bir iletişim yeri işlevini de görüyor.) Örneğin Yeni Olgu dergisi geçen aylarda imzalı yazılarla çeşitli yurtlardaki yaşamı kamuoyuna yansıttı. Bunun üzerine çeşitli yurt yönetimlerinde derginin yurtlara sokulması fiilen yasaklandı. Yazılardan birini yazan kız öğrenci yurttan atılınca, olay bir basın olayı oldu. (Örneğin Güneş'te Refik Erduran bir makale yazıp "Kızım, seni alından öperim, gel bizim evde kal" dedi.) Yine diğer yazıyı yazan öğrencilerden biri sahte soyadı kullandığı için yurtta (AÖS'de) aynı adı taşıyan tüm öğrenciler yurt yönetimine sorguya çekildi. Yeni Olgu'nun son sayısında "Umud" adlı "illegall" genç yazar, birinci yazıdan sonra yurtta bütün olup bitenleri anlatarak yurt yönetimiyle polemik yapıyor. Gelinen noktada Yeni Olgu çalışanları gözaltına alınıp, arkalarından bütün demokrat basının, partilerin ve kamuoyunun desteğini bu-

Arı Bisküvi Fabrikası'nda 198 işçi birden istifa edince üretim durdu

İŞÇİLER SESLERİNİ YÜKSELTİYOR: Metropolen bölgelerde çeşitli işçi eylemleri geliyor. Son olarak geçtiğimiz günlerde İstanbul'da Arı Bisküvi Fabrikasının aylardır ücretlerini alamayan işçileri çareyi topluca istifa etmekte buldular. İşçiler işveren yollarından beri vermediği toplu sözleşmelerden doğan haklarını talep ederek toplu istifa dilekçelerini ilgili yerlere gönderdiler.

lacak. (Yurt yönetimleri Gençlik Toplum dergisinin ortasında verdiği YÖK'le alay eden posterlere karşı da savaş açmış durumdadır.)

Gençlik hareketi yoğun bir biçimde şimdilik okul, yurt ve ev yaşantısındaki sorunların kamuoyuna yansıtma çabası içinde. Bu arada bazı toplu eylemler de oluyor. Örneğin birinci ve ikinci sınıftan vizeler nedeniyle okullar atılma durumunda kalan öğrenciler, topluca çeşitli kurumlara (Bakanlık, yargı organları, basın, partiler) başvuruyorlar. Yurtlarda ve bazı okullarda (İstanbul, Ankara ve İzmir'de) basına da yansıyan çeşitli yemek boykotları oldu. Bütün bu faaliyetlerde talepler son derece somut ve güncel. Bunların bazıları 12 Eylül öncesinin gençlik mücadelesi ile karşılaştırıldığında oldukça "ters" de görünebilir. Örneğin 12 Eylül öncesinde devrimciler faşist saldırılara karşı bir önlem olarak yurtlarda nöbet sistemi koymuşlardı. Darbe sonrasında bizzat yurt yönetimleri nöbet uygulamaması devam ettirdiler. Ama bu kez eğer yurtta bul, bildirgi gibi eylemler olursa bunun sorumlusu olarak nöbetçiler görüldü ve cezalandırıldılar. Yurtlarda böyle olaylara artık pek rastlanmama da zorunlu nöbet uygulaması devam ediyor. Ve şimdilerde öğrencilerin talebi: "Nöbet haksız".

Yasal olanaklar 12 Eylül öncesi ile karşılaştırıldığında oldukça sınırlanmış olsa da gençlik kültür ve spor klüplerinin dışında da örgütleme hazırlıyor. Gençlik dergileri şimdi bunun propagandasına başladı. Bu tür ilk örgütlenme girişimi Bakanlığa bağlı Genç Çalsma Gönüllüleri Derneği oldu. 1985' UNESCO, Gençlik Yılı ilan ettiği için, hükümet öğrenci derneklerine izin verecek. Üniversite yönetimleri bunların "sarı dernek" olması çabası içindeyken, ilerici öğrenciler de buralarda etkin olma hazırlığı içinde.

Bugün gençlik dergilerinde gözlenen ağırlıklı yaklaşım kendisini "vesayet karşı olmak", "gençlik kendini özgürce ifade etmelidir", "gençlerin ne yapacağına bizzat gençler karar vermelidir" düşüncelerinde ifade ediyor. Dolayısıyla bugün gençlik hareketine eski örgüt kimlikleri adına yaklaşmak, sadece yığınları bu kimliklere karşı terörize edilmiş olmasından değil, ama aynı zamanda genç insanların oldukça yaygın olan "vesayete karşı olma" eğilimi nedeniyle de oldukça yanlış olur ve gençlik yığınlarında yanlış bulmaz. (Ayrıca 12 Eylül öncesinin gençlik hareketine 79'da da 80'de katılıp da bugün üniversite sonlarında olan bir kuşak var ki, "geçmişe öfkeli bakıyor". (!) Çünkü bu kuşak gençlik hareketine 74-77 yılları arasında katılanlardan farklı olarak bağımsız bir gençlik hareketi göremedi. Çünkü gerek solun bir çok grubunun grupçu bir anlayışla kendi gençlik tekkesini kurması nedeniyle tek ve özerk bir gençlik hareketinin olmasının

önlenmesi; gerekse de Türkiye'de sınıf mücadelesinin bir iç savaş boyutuna ulaşması nedeniyle çeşitli kesim örgütlenmelerinin 80'de kendi özerkliklerini büyük ölçüde yitirmesi sonucu 79'da ve 80'de üniversitelere gelenlerin, kurumları ve kuralları bütünüyle belirlenmiş bir savaş alanı- nın askerleri olmaktan başka yapacak bir şeyleri yoktu. Şimdi bu kuşak 74-79 arasında yaşamadığı için "geçmişin gençliğin kendi yaratıcı güçlerini seferber edemediği, tersine bunları öldürdüğü" eleştirisi- ni yapıyor. Bugün gençlik hareketinin bütününe seslenen onun "vesayete karşı çıkmak, özerkleşmek" eğilimlerine sahip çıkan, teşvik eden ve onun kendi somut sorunları etrafındaki mücadelesini, generallerin "vesayet rejimine" karşı—faşizme karşı—toplumumuzda başlamış bulunan demokrasi ve özgürlük mücadelesiyle birleştiren, gençliği fethede-

"Kalıntı örgütlü ilişkiler" in gençlik içindeki bu yeni oluşumlarla bağları hemen hemen pek yok. Söz konusu "Örgütlü yapılar" bazı genç unsurlarla ilişki içinde olsalar bile, açığı çıkarmamak için onları bu mücadelede seferber edemiyorlar. Ya da arada sırada ancak kendi özel konularına denk düşen bazı sınırlı faaliyetleri oluyor. Fakat bu faaliyetler, günümüz gençliğinin ileri kesimleri o birimdeki ya da geleneksel gençlik (hareketinin) sorunlarını tartışır ve bu doğrultuda çalışmalarla bulunurken bunların çoğu kez dışında oldukları ve yine öğrencilerin somut sorunlarıyla doğrudan bağlantılı olmadıkları için genç öğrenci kesimlerinde hiç bir yankı bulamamakta ve hatta bazen olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir.

Ek bir gözlem: Sol gençlik hareketinde şimdilik kırsal kesim kökenlilerden ziyade kent kökenliler daha etkin konumdadır.

Son bir nokta olarak faşistlerin durumuna değinelim. Faşistler şimdilik üniversite yönetimlerinin (ve rejimin) savunuculuğuna yapıyorlar. Zaten YÖK operasyonu ile üniversite yönetimlerinin büyük bir bölümü eski Ülkü-Bir'lerin denetimine geçmiş durumda. Faşistler öğrenciler arasında ağırlıklı (Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi gibi eskiden de etkinlik kurdukları bazı sınırlı öğrenim kurumlarında etkinlikleri sürüyor.) Sosyal faaliyet klüplerini üniversite ve yurt yöneticilerinin atama ya da görevlendirmesiyle yukarıdan aşağıya ele geçirmeye çalışıyorlar. Kültürel faaliyetlerin yanı sıra ağırlıklı güreş, tekvando gibi spor faaliyetlere yöneliyorlar. Ama bazen bu faaliyetler de çatışma konusu olabiliyor. (Fen Fakültesinde atletizmde bir yarışta faşistler geçen ilerici bir öğrenci tekvandocu faşistlerle dövüldü.)

7) Toplumsal muhalefetin bugün en önde gelen unsurlarından biri de işçiler. 84 başında sendikal faaliyetlere yeniden izin verilmesi ile

birlikte özellikle büyük kentlerde işçiler 12 Eylül sonrasında neleri kaybettiklerini hızla anlamaktadırlar.

Getirilen yeni yasalar nedeniyle yüzbinlerce işçi toplu sözleşme masasına oturmama tehlikesiyle karşı karşıyadır. (Yeni yasalara göre bir sendikadan bir işyerinde toplu sözleşme masasına oturması için hem söz konusu iş kolunda toplam işçi sayısının yüzde 10'unu kapsaması gerekir, hem de o işyerinde çoğunluğu—yüzde 51—sağlaması gerekir.) Yetki kararlarının verilmesi yetkisi Çalışma Bakanlığına atıttır. Şimdiden yetki sorunu tam bir kördüğüm olmuştur. Ayrıca Çalışma Bakanlığında etkinlik kuran faşistler demokrat ve ilerici sendikalarla büyük güçlük çıkarmaktadırlar. İşverenler ve hükümet bazı iş kollarında Türk-İş'e bağlı sendikaları bile aşırı bulmakta ve çoğu kez ağırlıklı faşist sendikalardan yana koymaktalar. (Örneğin Metal iş kolunda yönetimi sosyal demokrat olan ve 12 Eylül öncesinden kalma Otomobil İş Sendikası karşı işçilere Türk-İş üyesi faşist Türk-Metal dayatılmıştır. MESS bu konuda üyelerine ve işçilere ağır baskılar uygulamaktadır. İşçiler işlerini kaybetmek pahasına bu baskılara boyun eğmemektedirler, ve gerek söz konusu baskıları, gerekse kendi boyun eğmeysilerini basına ileterek kamu-oyu oluşturmaktadırlar.)

Bu arada 84 başına kadar DISK'e bağlı sendikaların üyelerinden bütün propagandalarla rağmen Türk-İş sendikalarına ve diğer sendikalarla büyük kayışlar olmuştur. Ancak 84'te bazı iş kollarında çeşitli nedenlerle belli bir kayış başlamıştır. Gelinen noktada Türk-İş bile yeterli ölçüde teslimiyetçi görünmekte olduğundan ve özellikle önümüzdeki yıllarda sosyal demokratların (ve genel olarak solun) Türk-İş içinde etkin olma (ya da Türk-İş'in yeni ve etkin bir sol konfederasyonu daha doğrusu) olasılığı karşısında DISK'e faaliyet izni verilmiştir. Sendikal çevrelerde ve işçiler arasında bu da belli bir huzursuzluk ve tartışma yaratmıştır.

Diğer yandan, gerek MESS gerekse TİSK üyelerine toplu sözleşmelerde işçilere var olan yasalara sağlanandan daha fazlasını vermeleri çağrısında bulundu. Bu çağrı, toplu sözleşme düzenini bütünüyle işlevsizleştirmektedir. Yine kamu kesiminde kamu işverenleri üst örgüt kurularak bütün kamu kesimi için geçerli olacak tek bir sözleşme masasına planlanmaktadır. İşveren devletinin bu saldırgan tutumuna karşın sendikalar yetki sorunlarını çözmüş olsalar bile toplu sözleşme masasına her bakından oldukça güçsüz olmaktadır. Grev hakkı son derece kısıtlanmıştır, üstelik grev son derece güç gerçekleştirilebilir olmuştur. Üstelik, grev yapılırsa bile grevin etkilenmesi ya da kırılması için işverenlere ve hükümete çok geniş ola-

naklar sağlanmıştır. (Ayrıca büyük kentlerde sıkıyönetim devam ettiği için sendikal faaliyetlerde sıkıyönetimin el sınırlamaları sürmektedir.) Yeni iş ve sendika yasalarının bu durumu çok kısa sürede hemen açığa çıkarmıştır. En başta Türkiye'de onlar uygulanmaya başlanmadan değiştirilmesi talebiyle kamuoyu karşısına çıkmışlardır. Tüm sosyal demokrat parti ve çevreler de bu talebe sahip çıkmakta ve işçilere sürekli bu tür ekonomik demokratik sorunların çözümünün siyasal iktidarının çözümünü bağladığını, yani bunları çözebilmek için önce demokrasi sorununu çözmek gerektiğini anlatmakta ve kendi partilerinin iktidarının bu sorunu çözeceği motifini işlemektedirler.

Ashında sosyal demokrat parti ve çevreler "ateşle oynamaktadırlar". İşçiler gerçekten bütün bu sorunların çözümünün siyasal iktidar sorununda yattığını, demokrasi sorununu çözmede yattığını yavaş yavaş da olsa görmeye başlamaktadırlar. Sosyal demokratların ve reformistlerin propagandaları bu süreci hızlandırmaktadır. Ama onlar "ateşle oynamadıkları" bilincinde olarak bugün harekete geçirmeye çalıştıkları işçi yığınlarını durduracak barajları da şimdiden kurmaktadırlar. Sorunu sadece kendi partilerinin hükümet olması ve sendikaların etkinliğinin artması ile sınırlamaktadırlar. Bu arada "varolan sosyalizmin" işçi sınıfının sınıf olarak iktidarı ve demokrasi sorunları açısından tüm olumsuzlukları işlenenler, işçiler sürekli olarak "Batı tipi çoğulcu demokrasiyi" savunmaya ikna edilmeye çalışılmaktadır. Hangi çağda, ne tür bir ülkede yaşadığımız göz ardı edilerek ve adeta unutturulmaya çalışılarak, "demokrasi için piyasa ekonomisi şarttır", "demokrasiyi gerçekleştirmek için piyasa ekonomisini savunmak gerekir" düşünceleri işlenmektedir. İsmail Cem'in son günlerde oldukça satan "Sosyal Demokrasi Nedir? Türkiye'de olabilirliği?" adlı son yapıtında haba bir özetle şu görüşler savunulmaktadır: "Demokrasi, çoğulculuk demektir, demokrasinin yaşayabilmesi için çoğulcu bir sınıf düzeni olması lazımdır. Sosyalizm tarihi göstermektedir ki çoğulcu bir sınıf düzeni ortadan kaldırıldığında demokrasi de ortadan kalkmaktadır. Demokrasinin yokluğu ise en fazla işçilere zarar vermektedir. Dolayısıyla işçiler kendi çıkarlarına olarak demokrasiyi gerçekleştirmek ve savunmak için burjuvazinin sınıf olarak varlığını kabul etmek ve hatta bizzat savunmak durumundadırlar." (Bu arada Kautsky ve Bernstein'in düşüncelerine uzun uzun yer verilmekte ve Lenin'in düşünceleri özellikle kendisinin sonrakilerin "Leninizm" adına söyledikleri ve daha önemlisi yaptıklarıyla anlatılarak olumsuzlanmaktadır.) Kısacası Lenin sonrası 3. Enternasyonal "Leninizm" adı altında egemen olan dogmatik (ve çoğu kez ekonomist) bir Marksizm anlayışının sonunda uluslararası sosyalist hareketteki bugünkü durumu yaratan tüm olumsuz pratikler Marksizmin kendisine, Marks'in, Lenin'in devrimci düşünce ve pratiklerine mal edilerek işçi yığınları (ve çeşitli çalışan kesimler) Marks'in, Lenin'in doğru ve devrimci düşüncelerini etkisinden kurtarılmak istenmektedir. Ve bugün basın-yayın dünyasında devrimci marksizme yoğun bir saldırı var. İşin aç tarafı da bizim sol örgüt ve grupların çoğu, sırtlarında bir kambur gibi duran varolan sosyalizmin bugünü ve tarihini ve bu arada kendi geçmişleriyle hesaplaşarak bu saldırıyı püskürtmek yerine 12 Eylül öncesindeki hataları ve olumsuz pratiklerine de yansayan bu Marksizm yorumunu kendilerine uyarlanmış özgül biçimlenişleriyle aynen sürdürmektedirler. Açıktır ki bu yaklaşım sadece ve sadece sosyal demokrat ve reformist çevrelere güç verir.

İşçi yığınlarına gelince, işçiler giderek daha çekilmez hale gelen toplumsal yaşam (pahallılık, konut, ulaşım, çevre kirliliği, kültürel boşluk gibi artan toplumsal sorunlar, vb)

karşısında çeşitli toplu eylemlilikler de bulunuyorlar. İşverenlerin cuntaları karşısında sıkıyönetim komutanlıklarına, bölge çalışma müdürlüklerine, yargı organlarına ve kapatılmamış sendikalara topluca başvuru (toplula ziyaret, toplu dilekçe verme, toplu mektup ve telgraf gönderme, vb.) gibi pratikler daha Anayasa referandumunun öncesinde başlamıştı. Bunlara son zamanlarda varolan partileri ve özellikle demokrat basın organlarını ziyaret etme eklendi. Ama özellikle 84 yılı içinde büyük metropoliten bölgelerde (özellikle İstanbul-Adapazarı hattında) yetki sorunundan kaynaklanan baskılar, aylardır ücret alamama durumları karşısında, bazıları başına da yansayan direnişler olmaktadır. (Yemek boykotu, işyeri işgali -hatırla kapıları kaynaklama-, topluca istifa edip üretimi fiden durdurma, vb.)

Diğer bir doğrudan gözlem, 25 Mart yerel seçim kampanyasında SODEP'in Adana, İzmir ve İstanbul mitinglerine işçilerin yoğun ve çokkulu bir biçimde katılımıydı. Yine bazı sınırlı ama doğrudan tartışma durumları çıkardığımız izlenim bugün aydınlardan sonra ne yaptığını en fazla bilincinde olan kesim işçiler. Ve bugün toplumsal hareketlilik içindeki herhangi bir işçi yine aynı hareketlilik içindeki herhangi bir öğrenciyi göre daha kararlı ve daha atak görünüyor. (Ayrıca tüm kez yukarıda özetlediğim reformist düşünceler işleniyor (Ama herşeyi rağmen yine de "ateşle oynanarak" işçiler seferber edilmeye çalışılıyor). Arkadaşların aktardığı göre buradaki işçi katılımı yoğun ve ilgi canlı. (Öte yandan bu tür toplantıları polis de "yakın marj" izliyor. Ama eskisi gibi resmi bir görevli göndererek değil. Bir işyeri temsilcisi görüntüsü altında gelip not alıyor, gözliyor. Tabii onun sadece toplantıyı düzenleyen sendika yönetimi farkedebiliyor.) Ayrıca bugünlerde ilk sendika gazeteleri yayınlanmaya başlandı.

12 Eylül öncesi sosyalist solun işçi kesimindeki bu yeni olumlar ilişkileri oldukça sınırlı. Sendikal faaliyetler düzeyinde Sovyet yanlırların ideolojik-politik çerçevede belli bir etkinliği var. Bu arada yine Sovyet yanlısı bazı örgütlerin ve Kurtuluş gibi bazı grupların tabanda ilişki kurma çabaları var. Ama bu gruplar söz konusu çalışmalarını "halkın örgütsel yapılarına" tabi kıldıkları için bu çabalarında kısa sürede tıkanıyorlar ve çok çabuk "tırpan yiyorlar". (Bursa ve Ankara'daki TSİP, İstanbul'daki Kurtuluş operasyonları vb.) Cezaevinden çıkan çeşitli düzeylerdeki işçi ve sendika önderleri ise şimdilerde öncelikle kendine gelme, iş bulma, geçimce, kıscaklı hayat kavgası içindeler. Bu arada kendi geçmiş pratikleriyle hesaplaşma (gerek kendi kafaların-

vabı verdi: "En Büyük İşçi, Başka Büyük Yok". (Bilindiği gibi şimdilerde futbol maçlarındaki sloganlar da değişti. Bunlardan en çok tutulmuş "En Büyük Trabzon (ya da Fener vb.) Başka Büyük Yok" sloganı, 25 Mart öncesinde tüm burjuva partiler bunu kendilerine uyarladılar. Örneğin SODEP yöneticileri mitinglerde "En Büyük SODEP, Başka Büyük Yok" sloganını attırırken DYP'iler de İsparta mitinginde "En Büyük Süleyman, Başka Büyük Yok" diye bağırıyorlardı. Yine en son Manisa'da Evren aydınları bildirisine çaktararak cuntacı çıkartkanlar "En Büyük Evren, Başka Büyük Yok" sloganını attırıyorlardı. Böylece Manisa mitinginden hemen sonra yapılan Türk-İş toplantısında işçilerin en güzel cevabı verildi. Evet, devrim için nesnel toplumsal hayat kendisine bakılması bilindiğinde en büyük eğitici ve yol gösterici. Ben bu sloganda önmüzdeki dönem halk hareketinin "yeni" ve önemli sloganlarından birini görüyorum: "En Büyük Halk, Başka Büyük Yok!")

Bu arada ileri ve demokrat sendikalar (gerek Türk-İş içinde, gerekse bağımsız) -özellikle işyeri temsilciliği düzeyinde- çeşitli seminerler ve eğitim çalışmaları düzenliyorlar. Bu çalışmaların YÖKzede akademisyenler katılıyor. Ve çoğu kez yukarıda özetlediğim reformist düşünceler işleniyor (Ama herşeyi rağmen yine de "ateşle oynanarak" işçiler seferber edilmeye çalışılıyor). Arkadaşların aktardığı göre buradaki işçi katılımı yoğun ve ilgi canlı. (Öte yandan bu tür toplantıları polis de "yakın marj" izliyor. Ama eskisi gibi resmi bir görevli göndererek değil. Bir işyeri temsilcisi görüntüsü altında gelip not alıyor, gözliyor. Tabii onun sadece toplantıyı düzenleyen sendika yönetimi farkedebiliyor.) Ayrıca bugünlerde ilk sendika gazeteleri yayınlanmaya başlandı.

12 Eylül öncesi sosyalist solun işçi kesimindeki bu yeni olumlar ilişkileri oldukça sınırlı. Sendikal faaliyetler düzeyinde Sovyet yanlırların ideolojik-politik çerçevede belli bir etkinliği var. Bu arada yine Sovyet yanlısı bazı örgütlerin ve Kurtuluş gibi bazı grupların tabanda ilişki kurma çabaları var. Ama bu gruplar söz konusu çalışmalarını "halkın örgütsel yapılarına" tabi kıldıkları için bu çabalarında kısa sürede tıkanıyorlar ve çok çabuk "tırpan yiyorlar". (Bursa ve Ankara'daki TSİP, İstanbul'daki Kurtuluş operasyonları vb.) Cezaevinden çıkan çeşitli düzeylerdeki işçi ve sendika önderleri ise şimdilerde öncelikle kendine gelme, iş bulma, geçimce, kıscaklı hayat kavgası içindeler. Bu arada kendi geçmiş pratikleriyle hesaplaşma (gerek kendi kafaların-

da, gerekse başkalarıyla tartışmaları) dışarı çıktıklarında başlıyor.

8) Bugün toplumsal muhalefetin en fazla ne yaptığını bilen kesimi şimdilik aydınlar. (Aydınlar derken öğretmen, memur, mühendis, teknik eleman, doktor, avukat gibi toplum kesimlerini kasdetmiyorum. Daha çok -bazıları yukarıdaki kesimlerden gelen- akademisyen, sanatçı, kültür ve düşün adamı, basın mensubu gibi unsurlardan oluşan "Türkiye entelijansiyanı" kasdediyorum.) Bu kesimde çıplak gözle farkedilebilecek iki gelişmeyi hemen aktarayım.

Birincisi, aydınlar nezdinde marksizmin prestiji -60'lı yıllarda, hatta 70'li yıllarda karşılaştırdığımızda- oldukça sarsılmış durumda. Bunda 12 Eylül yenilgisinin yıldımsı etkisi kuşkusuz önemli bir etken. Ama uluslararası marksist hareketteki 70'li yıllarda iyice açığa çıkan kriz ve yine 80'lere doğru sosyalizmin uluslararası düzeyde gerilemesi ve prestij kaybına uğraması Türkiye aydınlarını da etkilemiştir. Yine burada Marksizmin gerek ülkemizdeki son yirmi yıldaki pratiğinde, gerekse de 1917'den bu yana uluslararası düzeydeki pratiğinde ortaya çıkan olumsuzlukların da önemli payı vardır.

İkincisi, şimdilerde aydın hareketi yoğun bir biçimde kendi yakın ve uzak geçmişle hesaplanmaktadır. (Bilindiği gibi, Osmanlı'nın son dönemlerinden bugüne Türkiye siyasal arenasında aydınlar olumlu/olumsuz etkin rol oynamışlardır.) "Batılılaşma Hareketi ve Aydınlar", "İttihat Terakki ve Aydınlar", "Ulusal Kurtuluş Savaşı, Kemalizm ve Aydınlar", "Tek Parti Dönemi ve Aydınlar", "Çok Partili Dönem ve Aydınlar", "27 Mayıs, Sonrası ve Aydınlar", "Türkiye'de Kapitalizm ve Aydınlar", "Türkiye Sosyalist Hareketinin Değişik Dönemlerinde (60 öncesi/60-71 arası/71-80 arası) Aydınlar", "Halk ve Aydınlar", "Popüler Burjuva Hareketleri ve Aydınlar", "Faşizm ve Aydınlar", "Batı'da ve Türkiye'de Aydın Hareketinin Karşılaştırmalı İncelemesi", "Demokrasi Mücadelesi ve Aydınlar" konuları oldukça yoğun bir biçimde tartışılmaktadır. Aydın hareketi, kendi zaafıdır, son 60 yıldaki evrimini araştırmakta ve tartışmakta. (Son olarak Toplum Bilim Dergisi "Aydınlar" özel sayısını yayınladı. Buradaki Mardin'in yazısında, Türkiye aydınına ilişkin oldukça ilginç gözlemler bulunuyor. Yine Cumhuriyet Türkiye'si Ansiklopedisi'nin Aydınlar sayısında Yalçın Küçük ve Cemil Meriç'in Türkiye aydınlarına ilişkin düşünceleri de oldukça dikkate değer.)

Aydınlar arasında liberal, reformist rüzgarlar ağırlıkta. Kuşkusuz burada kapitalizmin ülkemizde giderek gelişmesinin toplumsal yaşamın tüm kesimlerinde her düzeyde burjuva ilişkilerinin giderek yaygınlık kazanmasının payı da var.

Bütün bunlara karşın şimdilerde toplumumuzdaki demokrasi mücadelesinde aydınlar oldukça etkin. Örneğin Aydınlar Bildirisi, 25 Mart seçimlerinden sonra durulan siyasal atmosferi yeniden canlandırdı, toplumun en geniş kesimlerini etkileyen devlet dairelerine, fabrikalara, cezaevlerine kadar uzanan "yüksek sesli" bir tartışma başlattı.

Aydınlar çeşitli yayın organları, basın-yayın şirketleri, kültür kuruluşları etrafında kümeleniyorlar, burjuva muhalefet partileriyle, sendikalarla, derneklerle ilişki içinde her yerde toplumun karşısına çıkıp toplumu demokrasi mücadelesine çağırıyorlar. Çoğunun söylemi ağırlıkla burjuva-demokratik programı aşmasa da bu davranışlarıyla bugünkü konjonktürde çeşitli halk yığınlarının toplumsal hareketliliğini yeniden canlandıran bir işlev görüyorlar.

Bir çok araştırma ve tartışma dergileri yayınlanmaya başladı. Buradaki marksist görüşler de dile getiriliyor. (Yaptı, Bilim ve Toplum, Tarih ve Toplum, Bilim ve Sanat, Saçak, Yeni Gündem, İslam şimdilik bunların en önemlileri. Ayrıca Nökte ve Yankı gibi haber dergileri de sınırlı da olsa belirli bir

"muhalefet" işlevi görüyorlar. Yazko, De-Deleme, Sanat Rehberi, Sanat Olayı, Uç Çiçek, Nisan gibi ilerici kültür ve sanat dergileri çıkıyor.) Ankara'da Sanatevi, Mülkiyeliyer Birliği gibi kuruluşlar düzenlediği çeşitli izninli toplantılar 1974-75'deki TMMOB, TİB gibi kuruluşların düzenlediği toplantıları andırıyor. Yine dolu ve ilgi canlı. Buraya özellikle yüksek öğrenim öğrencisi katılıyor. Sanatevi'deki bir toplantıyı -Genç Şairler Gece-si- izledim. Motifler aynıydı. Özgürlük, sevgi, kardeşlik, acıya karşı direnme ve dayanışma. (Bu arada yaşları 25 civarında 12 Eylül öncesinde ve sonrasında içeri girip çıkan genç bir şairler kuşağı ortaya çıktı. Daha çok lirik, yumuşak ama direnç yüklü, simgesel anlatımlı dille sahipler.) Kitap fuarları ve ilerici yazar ve şairlerin imza günleri de genç insanların, aydınların önemli bir buluşma ve iletişim yeri oluyor. (Ayrıca basına yansımaları, cezaevleri direnişleri, Yeşillerin Kızılay eylemi, Aydınlar Bildirisinin ön hazırlıkları gibi haberleri ve gelişmeleri buradan duyabiliriz. Tabii MIT özellikle bu çevrelerde cirit atmaktadır.)

Basın-yayın dünyasında gözde görülen bir canlanma görülmektedir. Bazıları eski ama çoğu yeni bir dizi yeni ilerici yayınevi ardarda yeni kitaplar basmaktadır. (İletişim, Metis, Onur, Savaş, Belge, Birey ve Toplum, Kaynak, Hil, Alan, Imge, Yurt, Yazko, Alternatif, Dost, Say, Can, Adam, vb.) Anadolu kitapçıları da ilerici, sol yayınları talep etmeye başlamıştır. (Bu arada Anadolu'da özellikle küçük şehirlerde MIT bizzat kitapçı dükkanları açmaktadır.) Büyük şehir kitapçılarındaki vitrinlere Marks ve Engels'in -eskiyen kalma- yapıtları (Lenin'in ilkleri henüz pek görülmüyor) diğer yayınların arasına utangaç bir biçimde sokulmaktadır satılmaktadır. Buna karşın Gramsci, Rosa gibi önemli devrimci adeta "yeni keşfedilirmesi" yayınlanmaktadır. Bu arada 60'lı ve 70'li yılların gerek "varolan resmi sosyalizmlerin", gerekse "resmi (Avrupa ve diğer) komünist partilerin" dışında kalan ve/veya onları eleştiren marksistlerin çeşitli konulardaki önemli tartışmaları ardarda dilimize kazandırılmaktadır. (Son haftalarda çeşitli yayınevlerinin bastığı bu içerikteki bir dizi kitapta bazı örnekler sunuldu: Metis, 78'de doğu Avrupa'da muhalif örgütlerin İKP'den kopma 12 Manifesto Grubu ile düzenlediği konferans tartışmalarını "Devrim Sonrası Toplumlar İktidarı ve Muhalefet" adı altında bastı. Kaynak yayını, Luxemburg'un "Sevgili, Arkadaşım, Yoldaşım Mektupları"nı ve J. Pelikan'ın Çekoslovakya üzerine bir yapıtı, Belge Poulantzas'ın "Demokrasiye Geçiş Süreci"ni (ikinci baskı), Frank/Arrighi/Wallerstein/Amin dördüncü nüshası "Dünya Krizinin Dinamikleri"ni, Birey ve Toplum Althusser'in, Manod'un karşılıklı polemiklerini, Savaş yayını Gramsci üzerine 3 kitap yayınladı. Dergilerdeki görüşmelerden, basına verilen ifanlardan ve duyduklarımızdan anlaşıldığı kadarıyla çeşitli yayınevleri önmüzdeki yıl(lar)da yine bu konuda şu kitapları yayınlama hazırlığı içinde: H.Carr'ın ünlü yapıtı "Bolşevik Devrimi", Poulantzas'ın "Toplumsal Sınıflar ve Siyasal İktidar", "Devlet Demokrasi ve Sosyalizm" adlı yapıtları, Gramsci "Seçme Yazılar" (3 cilt), Laclau'nun "Marksizm ve İdeoloji", "Faşizm ve İdeoloji" adlı yapıtları, Bettelheim'in "SSCB'de Sınıf Mücadeleleri Tarihi", Kapatianos'un "Yunan İç Savaşı", "Üçüncü Enternasyonal Belgeleri", Claudin'in "Kominintern'den Kominform'a" adlı yapıtı, vb.)

Bu arada 65-71 arasında üniversite öğrenimi gören ve çoğu 70'li yılların ilk yarısında ağırlıkla Batı'ya giden ve 70'li yılların ikinci yarısında ülkeye dönen ve toplumsal bilimlerde o yılların sert mücadele ortamında pek farkedilmeyen oldukça yaratıcı ve özgün yapıtlar sunmaya başlayan bir bilim adamı ve araştırmacı kuşağı yetişmiş durumda. Yayınevleri bu "genç bilim adamı kuşağı"nın özellikle yakın tarihimize her alanda (iktis-

YARIŞ ATLARI: Eğitim/öğretim sisteminde daha ilkokuldan itibaren bir "yarış atmosferi" gerçekleştirilmiştir. Çocuklar kurstı, snavdı derken çocukluklarını bile yaşamamaktadırlar.

DERT YANDILAR Diyarbakır'da bir grup çatıştı kadın, dün Yalıt Yardımcısı...
Diyarbakır'da bir grup çatıştı kadın, dün Yalıt Yardımcısı...
Diyarbakır'da bir grup çatıştı kadın, dün Yalıt Yardımcısı...

Diyarbakır'da kadınlar hayat pahalılığını vilayete şikâyet ettiler
"Açlıktan ölmemizi mi bekliyorlar?"

BIÇAK KEMİĞE DAYANDI: Pahalılık toplumun geniş kesimlerini etkilemekte, acımasız bir yoksullaşmayı yaşayan halk yığınları çeşitli eylemlilikler içine girmektedir. Günlük basın artık bunlara gözlerini kapataamamaktadır. Haziran başında Diyarbakır'da Valiliğe giden kadınlar kendileriyle görüşecek kimseyi bulamadılar.

di, politik, kültürel, ideolojik, dış ilişkiler) ıskı tutan değerli yapıtlarını ardarda yayınlamaktadır. Yine 12 Eylül sonrasında başlayan Anskilopedi yayınlama salgını YOK'zedelerin bu alana el atmasıyla Türkiye üzerine oldukça zengin çalışmaların ortaya çıkmasına neden oldu. Ayrıca çeşitli yayınnevleri dünya düşünce tarihinin ünlü isimlerinin temel yapıtlarını yayınlıyorlar. Bir yanda devlet terörü, çöküş, çürüme ana diğer yanda adeta bir "aydınlanma", kendini tanıma ve yeniden tanımlama süreci yaşanmaktadır. (Ve bana yeni sosyalist kuşak bizim kuşağa göre çok daha kapsamlı bir birikime sahip olacak gibi geliyor.)

Bu arada YOK'zedeler, sanatçı ve yazarlar İstanbul, Ankara, İzmir gibi şehirlerde çeşitli kültürel faaliyetlerde bulunan çeşitli şirketler, kooperatifler kuruyorlar. Örneğin İstanbul'da geçtiğimiz ay Bil-Sak'da 300 ortaklı bir kuruluş faaliyete başladı. Ayda 2500 lira veren herkes, buradaki çeşitli kurslara katılıp çeşitli kültür alanlarındaki ünlü sanatçı ve aydınlarımızla doğru olan iletişimi kurabilir. Böylece rejimin resmi öğrenim, kültür ve bilim kurumlarının dışında adeta onlara "alternatif" kurumlar oluşuyor.

Sivil burjuva muhalefatinin çeşitli odakları bu girişimleri şimdilik teşvik ediyor ve bu platformları, kendi etkinliğini artırmak, daha da önemlisi, hükümete (ve hatta rejime) dizen-çen için bir alternatif yaratmak için değerlendirmeye çalışıyor.

Bu konuda son bir nokta olarak faşistlerin yaptıklarına ve propagandalarına değinelim. Onlar da basınyayın faaliyetlerine ağırlık verdiler. MHP'nin önemli isimleri -örneğin Somuncuoğlu- çeşitli yayın, basım, dağıtım firmaları kuruyorlar. Ayrıca faşistler, kendi yayın organlarında, sürekli, solun bu alandaki faaliyetlerini rejimin güvenliğini ve yargı organlarına ihbar etmekte uğraşıyorlar. Örneğin Yeni Düşünce'nin son sayılarında bu konuda bitmeyen bir yazı dizisi başladı: "Terörün Son Durağı".

9) 12 Eylül öncesinin oldukça hareketli kesimleri olan öğretmen, memur, teknik eleman gibi kesimlerde belli bir durgunluk gözleniyor. Zaten

buralarda sayıları on bini aşan bir tasfiye söz konusu oldu. Tasfiye edilenlerin bir kısmı yeniden eski işlerine geri dönerek için partiler (özellikle muhalefet partileri) ve basın nezdinde belli girişimlerde bulunuyorlar.

10) Bütün büyük kentlerde gecekodu bölgeleri halkı konut, ulaşım, elektrik, su, lağım, gıda tüketimi gibi sorunlar etrafında giderek artan bir hareketlilik içine girmiş durumdadır. Şimdilik varolan partilerin yerel birimleri, 25 Mart seçimleri sonrasında yerel yönetimlerle sürekli sıkıştırılıyor, adeta işgal ediliyor. Özellikle hükümetin "gecekodulara tapu verme" projesi gerek hükümet, gerekse de tüm burjuva partiler için bir iki yıl içinde tam "ateş üstünde kestan" gibi el yakan ciddi bir sorun olacak.

Bu arada ANAP'ın yerel seçim öncesinde söz vermesine rağmen gecekodu yıkımını sürdürmesi bazı yerlerde yıkımcıların gecekodular arasında çatışmaların çıkmasına neden oluyor. Yine yerel bazı sorunlar nedeniyle çeşitli mahallelerde gecekodu halkı yerel yönetim görevlileriyle çatışıyor. (Örneğin İstanbul'da üst gelir gruplarının oluşturduğu yerleşim bölgelerinden bazılarının lağımını vıdanjörle gecekodu bölgelerine boşaltılır. Ama artık bu bölgelerin oturanları topluca direniş "pislikleri" mahallelerine boşaltmıyor. Hatta bazı mahallelerde kadınlar-çocuklar geceleri nöbet tutup "pislik" getiren arabaları taşıya, sopayla geri çeviriyorlar.)

Yine ANAP hükümetinin ve ANAP'ın belediyelerin bazı karar ve uygulamaları büyük kentlerde geniş kesimleri (hatta ANAP'a destek vermiş orta sınıflar bile) ANAP'ın Ankara'da ucuz gıda fuarının kapatılması için açılan imza kampanyası, İstanbul'da Belediyenin Tanzim Satış Mağazalarını kapatacağını ve çıkılması üzerine tüketicilerin söz konusu kararı fiili protesto gösterileri buna örnek olarak verilebilir. İstanbul'da SODEP'in Örgütü Tanzim Satışlarda Dalokay'vari basın toplantısı yaparak protestolara destek oldu.

11) Kırsal kesime ilişkin bir şey aktarmıyorum. Yalnız arkadaşların aktardıklarına göre Ege'de küçük üreticilerin (özellikle tütün üreticilerinin) belli bir hareketlilik içine girdiklerini söyleyebilirim. Üretici birlik ve kooperatifleri mensupları hatta bir çok yerde doğrudan grup grup üretici toplulukları partilerin yerel ve merkez birimlerini sık sık ziyaret edip sıkıştırmaktadırlar. Yerel seçimler öncesinde Ege'de Gümrük ve Tekel Bakanı gittiği her ilde etkin görevlilerinin müdahale ettiği protesto gösterileriyle karşılaşmış. (Taşra il ve ilçelerinde cezaevlerinden çıkardıkları öğrenimine ya da işine geri dönme olanağı, yitirenlerin bir kısmı eski baka mesleklerine dönmekte, esnaf, üreticilik gibi işlerin başına geçmektedirler. Bu tür unsurların bu kesimlerin hareketlenmesinde ilerde belirli bir rol oynayacakları şimdiden söylenebilir.)

Kırsal kesimde dolaşan devrimcilerin şehirlerde pek bir etkisi olamamaktadır. Yalnız bu bölgelerden bazı hirlere iş ya da ziyaret nedeniyle geçici olarak gelenler misafir kaldıkları ve güvencikleri akraba ve tanışlarına kırsal kesimdeki devrimcilerden "alçak sesle" bahsetmektedirler. Yine aynı bölgelerden büyük şehirlerde okumaya gelen öğrenciler güvencikleri arkadaşlarına güvenciklerini, kulaktan kulağa duydukları anlatmaktadırlar. Geniş kamuoyu bu devrimcilerden ancak belirli imha operasyonlarından sonra yapılan resmi açıklamalarla haberdar olmaktadır. Bu açıklamalar ya son derece sınırlı tutulmakta, ya da geniş kent kesimleri (özellikle de orta sınıflar) "terörize edecek" biçimde sunulmaktadır.

12) Şu anda toplumsal muhalefetin en hareketli ve en radikal kesimi tutuklu yakınları, özellikle daha 81 yazında direnişler başlamıştı. Ama 84 Şubat ve Martında Mamak cezaevindeki birleşik açık grevi (gerek zamanlaması, gerek talepleri, gerek sürdürülmesi politikası açısından) oldukça başarılıydı ve önemli bir dönüm noktası oldu. Cezaevi müdürü direniş sırasında değiştirildi,

bir parti daha kuracakları söyleniyor. SODEP, Temmuz'da Genel Kurula hazırlanıyor. Ankara ve İstanbul il yönetimlerini yeni isimler kazandı: Ankara'da eski AİTİA Dekanı Onur Kumbarcıbaşı, İstanbul'da ODTÜ eski öğrencisi işleri dekanlarından ve Ali Dinçer'in danışmanlarından Korel Göymen. İzmirli CHP'nin eski isimlerinden ama son dönem CHP hiziplerinin dışında kalmış olan Şeref Bakış kazandı. DSP'liler ise DYP davasının sonuçlarını beklemek için parti işlerini şimdilik yavaşlatıyor. Onun yerine kamuoyunu etkileyecek aydın ve sendika çevreleriyle ilişkilerini geliştirme çabası içinde. Ve Ecevit ilk kez Nokta'nın son sayısında, Hitit anıtının kaldırılması tartışmasına katılarak, "Türk Milleti ve Türkiye" adlı yazıyla kamuoyu karşısına çıktı. Faşistler merkezi örgütsel bütünlüklerini hala sağlamış değiller. Bir ara Bakış ve Yeni Düşünce dergileri birbirlerinin kirli çamasırlarını açılacak kadar birbirlerini düşüyor. Sonra birden bire Bakış der: "kendisini kapattı". (!) Ama faşistlerin büyük bir kesimi ANAP şemsiyesi altında hızla meşruiyet ve mevzi kazanma çalışmalarını sürdürüyorlar. Özellikle son yerel seçimlerde ANAP görüntüsü altında ANAP'ın kazandığı yerel yönetimlerin yaklaşık yüzde 30'unu ele geçirmiş bulunuyorlar. Bu arada Muhafazakar Parti sessiz sedasız örgütlenmesini sürdürüyor, ANAP içindekiler ise çeşitli pratikleriyle "Türk İslam Sentezi Akımını" varlığını hissettiriyor.

Ve bugün açık grevleri ve direnişler tüm cezaevlerine yayılmıştır.

14) Tutukvelelerinden ve cezaevlerinden tahliye olanların büyük bir bölümü hayata yeniden dönme uğraşı veriyor. Dönemebiliyorsa okuluna dönüyor, askere gidiyor, iş arıyor, iş kuruyor, evleniyor, baba-anne oluyor. Bunlar bu arada, "dinleniyor", kendi geçmişle ve genel olarak geçmişle hesaplaşıyor, gelişmeleri izliyor, geleceğe ilişkin düşünceleri ve tartışıyor. Bir kesim ise yeniden tutuklanma endişesi ile yurt dışına çıkıyor, diğer bir kesim ise eski hareket, örgüt ya da grubundan arkadaşlarını bulup "bir şeyler yapmak" arayışı içine giriyor. Bu sonuçlar giderek azalıyor.

15) Son olarak kısaca bazı ekonomik ve siyasal gelişmelere değinelim. Ekonomi alanında uzmanlar arasındaki tartışmalarda genel kanı Özal ekonomisinin 85 sonunda ciddi tıkanıklığa uğrayacağı doğrultusunda. 85 yılında 12 Eylül sonrasında ertelenen ve alınan yeni borçların toplu taksitlerinin ödemesi başlıyolar. Hükümet dış finansman, yabancı sermaye akışı, enflasyon gibi sorunları çözmemiş durumda. Ve bir yıl içinde değil çözmeye, hafifletmeye bile pek mümkün görünmüyor. Halbuki ANAP yığınlar konusunda bazı iddialı projeler konuşmuş söz vermiş durumda. (Örneğin toplu konut). Kısacası pahalılık, durgunluk ve işsizlik artabiliyor. Bu arada her yerde evde, otobüste, işyerinde, mecliste, gazete sütunlarında en çok tartışılan konu pahalılık. Toplumdaki iki üç yıl öncesine göre artan yoksullaşma, sokağa çıkan iyi bir gözlemcinin çıplak gözle farkedebileceği kadar çarpıcı. Bir yanda artan lüks tüketim ve yaşam. Örneğin köşkedeki bakkal-dan yurt dışındaki bir süpermarkette bulunabilen her türlü tüketim maddesini paranz varsa (!) alabilirsiniz.

Bu arada çeşitli burjuva kesimlerin, hatta bazı büyük sermaye çevrelerinin ANAP politikalarından şikâyetleri artıyor. Burjuva muhalefet partileri burjuvazinin bu kesimlerini arkaalarna almasını sağlayacak alternatif program yaratma arayışı içinde.

DYP ve DYP çevreleri haklarında kapatma davası nedeniyle şimdilik "rölatideler". Anayasa Mahkemesinin kararına göre yeniden ataya geçme hazırlığı içinde. DYP'nin kapatılmazsa, rejim içinde önemli bir çatlık yaratmış olarak daha bir "yüksek sesle" muhalefet yapması bekleniyor. Parti kapatılırsa yeni

bir parti daha kuracakları söyleniyor.

SODEP, Temmuz'da Genel Kurula hazırlanıyor. Ankara ve İstanbul il yönetimlerini yeni isimler kazandı: Ankara'da eski AİTİA Dekanı Onur Kumbarcıbaşı, İstanbul'da ODTÜ eski öğrencisi işleri dekanlarından ve Ali Dinçer'in danışmanlarından Korel Göymen. İzmirli CHP'nin eski isimlerinden ama son dönem CHP hiziplerinin dışında kalmış olan Şeref Bakış kazandı. DSP'liler ise DYP davasının sonuçlarını beklemek için parti işlerini şimdilik yavaşlatıyor. Onun yerine kamuoyunu etkileyecek aydın ve sendika çevreleriyle ilişkilerini geliştirme çabası içinde. Ve Ecevit ilk kez Nokta'nın son sayısında, Hitit anıtının kaldırılması tartışmasına katılarak, "Türk Milleti ve Türkiye" adlı yazıyla kamuoyu karşısına çıktı. Faşistler merkezi örgütsel bütünlüklerini hala sağlamış değiller. Bir ara Bakış ve Yeni Düşünce dergileri birbirlerinin kirli çamasırlarını açılacak kadar birbirlerini düşüyor. Sonra birden bire Bakış der: "kendisini kapattı". (!) Ama faşistlerin büyük bir kesimi ANAP şemsiyesi altında hızla meşruiyet ve mevzi kazanma çalışmalarını sürdürüyorlar. Özellikle son yerel seçimlerde ANAP görüntüsü altında ANAP'ın kazandığı yerel yönetimlerin yaklaşık yüzde 30'unu ele geçirmiş bulunuyorlar. Bu arada Muhafazakar Parti sessiz sedasız örgütlenmesini sürdürüyor, ANAP içindekiler ise çeşitli pratikleriyle "Türk İslam Sentezi Akımını" varlığını hissettiriyor.

Eski MSP yanlılarının bir kesimi Refah Partisi saflarında sessiz sedasız örgütlenme çalışmalarını sürdürüyor. Diğer bir kesimi de ANAP'ın şemsiyesi altında meşruiyet ve mevzi kazanma çabası içinde. Bu arada özellikle büyük kentlerde aydın bir dinsel çevre oluşuyor. Bunlar aydın nitelikleri ağır basan, İslamci harekete aydın bir yorum getirmeye çalışan yayın faaliyetleriyle meşgul oluyorlar.

Çeşitli marksist ve devrimci çevreler de gerek kendi içlerinde, gerekse -seyrek de olsa- kendi aralarında marksist solun içinde bulunmuş açmazı nasıl aşabileceğini, önümüzdeki dönem devrimci bir alternatifin ne olması gerektiğini ve bunun nasıl yaratılacağını -son derece zor koşullar altında da olsa- tartışmaya başlamışlardır; ve bugünden bu tartışmaları kamuoyuna yansıtmaya arayışı içindedirler.

Daha önceki mektuplarımda da yansıttığım gibi bizler faşizme karşı içiçe geçmiş (ve birbirini geliştiren) ikili bir demokrasi mücadelesinin verilmesi gerektiğine inanıyoruz. Birincisi, marksistlerin belki de çeşitli sivil burjuva muhalefet odaklarıyla aynı zeminde yer almasını sonucunu doğuracak dolaylı demokrasinin (burjuva demokrasisinin) çeşitli kurum ve kuralları savunmak, bunlar için mücadele etmek; ikincisi de, birincisinin kendisine tabi kılınacağı, bir toplumsal devrimi hedefleyen emekçi halkların doğrudan demokrasisini savunmak ve bunun için mücadelesini yapmak. Böylece bir demokrasinin perspektifiyle demokrasi mücadelesi perspektifiyle hayatın her alanında toplumsal muhalefetin her kesiminde yer alıp, halk yığınlarının bugünkü bilinç, mücadele ve örgütlenme düzeylerinin de başlatarak, onları kendi somut mücadeleleri içinde ilerleterek ve dönüştürerek ilerlemesi gerektiğine inanıyoruz. (Parti/cephe ikilisinin yaratılması sorununun da, önderlik sorununun da çözülmesi yer böylesi bir süreçtir.)

Parlamento dışı muhalefet erkek seçim koşullarının kamuoyunda olgunlaşması çalışmalarını sürdürüyor. Parlamento içi muhalefet ise (özellikle MDP) gerektiğinde -cun da çevreleri ile de bağlantı içinde- olağandışı zorlamaları gündeme getirecek arayışlar içinde. (Milli korlison, vb.) Hükümet sıkıyönetim yavaş yavaş kaldırma devam ediyor. Affı ise mümkün olduğu kadar geciktirmeye ve sınırlama çabası var.

Ashında anlatacak çok şey var an şimdilik burada kesiyorum. Yenide görüşmek üzere.

MALUM BİR ANLAYIŞ ÜZERİNE

Bir süredir PKK ve bu grubun çeşitli ittifaklarının yayın organlarında Devrimci Harekete karşı, ideolojik-siyasal bir polemik sınırları fazlaşıyla aşan ve saldırı halini alan bir kampanya sürdürülmektedir. Yazılarda hakim olan dil ve mantık Türkiye ve Kürdistan solunda yabancı olmayan, tanıdık bir mantıktır. Solun geniş kesimlerinde çeşitli derecelerde var olan, topluma, halka, diğer sol örgütlere ve kendi örgüt içi ilişkilerine belli bir bakış tarzına denk düşen bir anlayış, belki de en uç ifadesini ve çarpıcı sonuçlarını PKK'de bulmaktadır.

Bizi bugün böyle bir yazı yazmaya iten sadece PKK yayınlarında dile gelenler değildir. Bugün özellikle bu örgütün yönetimi, kendi tabanına, militanlarına karşı belli bir pratik tavır almaya başlamıştır. 12 Eylül sonrası yazdıkları ve pratik davranışlarıyla aşımaya çalışılan bir döneme yeniden dönmek anlamına gelebilecek bu tavır gerçekten ilginçtir.

12 Eylül öncesi sol içi ilişkilerin olumsuzlukları üzerine çok şeyler söylendi ve yazıldı. Hemen hemen tüm gruplar yeniden böyle bir ortama dönmek için yollarını aradılar. Buna uygun pratik davranışlar geliştirmeye çalıştılar. O dönemin en önemli çabalarından birisi de Türkiye ve Kürdistan soluna belli davranış biçimlerini tartıştırmaya çalışmaktır.

Bugün PKK yayınlarında dile gelen eğilimin birtek bu gruba ait olmadığı bilimeldir. Bütün bir sola çeşitli derecelerde egemen olan bir bakış açısı ile karşı karşıyayız. Bu nedenle hiçbir sol grup, kendisini burada tartışılan konuların dışına göremez. Hepimiz ilgilendiren ve kendimize de yeniden eleştirel bakmalarını koşulları sunan bir duruma karşı karşıyayız.

Bizler açısından sorunun diğer bir önemli yanı PKK ile girmiş olduğumuz bir yılı aşan ortak çabalarımız ve faaliyetlerimizdir. Bugün gelinen noktada bu ilişkinin bütün boyutlarında olmasa bile, ele aldığımız sorun itibarıyla kısmi bir değerlendirilmesi kaçınılmaz gibi görülmüyor. Çünkü gerek FKBCD pratiğinin, gerek bu süreçte girdiğimiz diğer güç ve eylem birliklerinin bizler açısından önemli bir unsuru olan sol içi ilişkilerde belli bir bakış egemen kılma çabası oluyordu. Bu konuda PKK da diğer gruplar gibi belli bir eleştiri özelliği süreci içinde idi ve 1,5 yıllık süreçte özellikle FKBCD olarak çeşitli sol içi olumsuzluklara karşı ortak tavrın geliştirilmeye çalışıldı. Oysa bugün bu tavrında elli değişiklikler gözleniyor.

Ama bu değişikliğe değinmeden önce, PKK ile girdiğimiz ilişkinin nedenlerini ve bu birliktelik boyunca ortaya çıkan ilişki biçimlerinin değerlendirilmesini yapalım.

BİZ VE PKK

Bilindiği gibi DY, PKK ile FKBCD içinde bir süre ittifak yaptı. Bu ittifak hangi zeminde oluşmuştu? Başka deyişle, FKBCD'nin oluşurca çalışmaların başladığı dönem ve o dönemin siyasal havasıydı? Darbe öncesi Türkiye'de hızlı bir biçimde askeri bir müdahale gittikçe netleşti eden DY, faşist güçlerin birliği için yoğun çabaya girmişti. Ve bu çaba 12 Eylül darbesinden sonra kısa bir süre daha devam etmiş ve bazı sivil hareketlerle daha yoğun bir-

lik çabalarına girilmiş, PKK gibi bazılarıyla da ilişkinin kurulmaması nedeniyle gerçekleştirilememişti. Ve sonra 12 Eylül terörünün ağır darbeleri altında bu türden faaliyetler aksamış ve gruplar kendi başlarına çabalarına bakarak hale gelmişlerdi.

İşte 12 Eylül darbesinden sonra PKK ile girilen ilişkinin boyutlarına bir devamlılığı vardı. Bu nedenle darbe sonrası, PKK ile girilen ilişkinin ve bir süre sonra da oluşturulan cephenin ilk manevi gerekçesi, miras kalmış bir görevin yerine getirilme düşüncesi idi. Ama bu ilişkinin kurulmasında bunun kadar etkili diğer faktör(ler) de; 12 Eylül darbesiyle solda ortaya çıkan ruh durumu ve siyasal arenadaki köklü değişikliklerdir. Öylesine köklü bir değişikliktir ki bu; Türkiye toplumunun demokrasi açısından bütün kazanımları ve bu demokrasi yönelimi içinde 60 yıllık solun ele geçirdiği bütün mevzileri, o güne kadar eşit görülmemiş bir terörün eşliğinde yoğun bir ideolojik-siyasal saldırının ağır darbeleri altında dar madanlığa olmuştur. Sadece halk güçlerinin kazanımları değil, Türkiye halkının önemli bir çoğunluğunu kapsayan geleneksel siyasal eğilimleri temsil eden burjuva siyasal odaklar da bu darbeden nasiplerini almışlardır. 12 Eylül darbesi, kendisinin önceki darbelerle nazaran toplumsal yaşamın her alanına köklü bir müdahaleyle, burjuva sistemin bütününün bekası için, tescilli burjuva siyasal odaklar bile süreç içinde de karşıya alınmıştır. Toplumsal yaşamın bütün alanları, yukarıdan aşağıya yeniden düzenleniyordu. İktisadi, siyasal ve ideolojik olarak toplum sanki yeniden yaratılıyordu. Bütün amaç, Türkiye toplumunun tarihindeki görülmemiş boyuttaki toplumsal muhalefetin, o 75-80 dönemine yoğun bir politikleşmeyle birlikte yükselen toplumsal muhalefet selinin bir daha aynı biçimde kendisini göstermemesi ne olursa olsun sağlanmaktır.

Bu nedenle de halkı siyasallaştıracak her öge tasfiye ediliyordu. Ama esas darbeler sola yöneltiliyordu. Gerçek, gerek 12 Mart'ta, gerekse daha önceki yıllarda fırsat buldukça sola saldırılmıştı. Ama 12 Mart muhtırasına yol açan önemli bir neden, aynı anda harekete geçen bir kaç cunta teşhahi olabiliyordu. Ya da TC'nin ilk yıllarındaki sola yönelik darbeler, daha çok Kürt ulusal hareketine yapılan saldırıların yanında bir çeşni olarak kalabiliyordu. Fakat 12 Eylül, tamamiyle toplumsal muhalefet ve onun siyasal ifadesi olan sola yönelmesiyle hepsinden ayrılmıştı.

İşte böylesine kapsamlı bir darbenin altında, 11 Eylül'de Türkiye toplumu içinde maya tutmuş ve önemli bir kitle desteğini arkasına almış sol, 12 Eylül'den bir kaç ay sonra hala süren bazı mevzi çatışmalar dışında, darmadığını olmuş, korkunç bir fiziki ve moral yenilgi içinde savaş alanını terk etmiş bir ordu görünümündeydi. Ama bundan daha da kötüsü toplumun sol hakkındaki intibasıydı. 12 Mart'ta da sol, ciddi bir moral ve fiziki yenilgiye uğramıştı. Ama 12 Mart baskısının toplum üzerinde en katmerli olduğu dönemlerde bile, toplumun geniş kesimleri sempati düzeyinde de olsa sola bir yönelim içineydi.

Bunun etkisini 12 Mart'ın hemen sonrasında kitlelerin sola coşkuya yönelmelerinde de görebiliriz. Ama

12 Eylül yılları bunun tam tersidir. Çünkü 12 Eylül öncesinde, solun geniş bir kesimi kitlelere olumlu bir görünüm sergileyememiştir. Solun geniş bir kesiminin kitlelerle girdiği ilişkiler, halkın yüz yüze tanıdığı egemenlik ilişkisinin yeniden üretilmesi olmuştur. Hele gruplar arasındaki ilişkilerin öldürülmesi varan bir egemenlik çatışmasına dönüşmesi, ifrata varan bölünmeler, solun kitle desteğini ehven-i şer bir desteğe dönüştürmüştü. Tabii böyle bir kitle desteği, 12 Eylül darbesinden hemen sonra, cuntanın yoğun terörle birlikte sürdürdüğü ideolojik saldırıların da katkısıyla, soldan uzaklaşmış, hatta yer yer anti-sol duygulara sahip olmuştur.

Ama bütün bu nedenlerden daha önemli bir neden de; Türkiye solunun bir çok kesiminin topluma vaat ettikleri mutlu gelecek projelerinin, yine aynı kesimlerinin her türden faaliyetleriyle iflas etmesidir. 12 Mart'ta sol henüz söylediklerini fiiliyata dökmemişti ve bu nedenle de kitleler açısından umut olabilecek pozisyonunu koruyabilmişti. Fakat 74'tan 80'e, bir çok sol grup tılsımı projelerinin ne türden bir gerçeklik taşıdığını ve bu projelerle eylemlerinin ne kadar uyum (!) içinde olduğunu toplumun gözü önünde yeterince sergilemişlerdi.

Böylece bir yandan cuntanın terörüyle fiziki ve moral bir yenilgiye uğrayarak darmadığını olan sol, öte yandan da bir kaç ay evveline kadar yoğun destek aldığı toplumsal muhalefetin, sadece maddi değil, manevi bağlar itibarıyla da dışına düşmüştü. Yeniden darbenin ve içine düşülen moral yenilginin büyüklüğü, sol güçlerde, içgüdüsel bir biçimde bir araya gelme ve birlik eğilimlerini güçlendirmişti. Zaten evvelinden beri solun bölünmüşlüğü sola açık kitlelerin de bir şikayet konusu olmuştu. Ve böylece 12 Eylül sonrasında sol güçlerin tabanları arasında kendiliğinden bir araya gelmeler görülmeye başlanmıştı. Ama bu bir araya gelişin daha bilincel ifadesi ise, yurt dışında şekillenmeye başlamıştı. 81-82 yıllarında yurt dışında yayın yapan bütün sol örgüt gazeteleri, bol bol "birlik" ya da "ceph" temennileri ve önerileri dolmuştu.

Solun Türkiye halklarına söyleyecek fazlaça şeyleri kalmayan kesimleri düşünülürken doğaldı bu. Çünkü söyleyeceklerini söylemişlerdi, vaatleri altı yıllık bir pratik deneyden geçmiş, ama yenilmişlerdi. Artık bu yenilgi, vaatlerin düşüncelerin deneme fırsatının ele geçmemesi gerekçesine dayanamazdı; çünkü, denemişlerdi. Öyleyse yenilginin tek izahı kalıyordu; birleşememek...

Böylece cunta sonrası iki yılın da sol kesimde tabandan ve tepeden esen bir "birlik" eğilimi etkin oldu.

İşte, PKK ile bir ittifak ve cepheleşme çabaları, solda tabanda ve tepede hakim olan böylesine bir "birlik" psikolojisinin zemininde gündeme gelmişti. Bizim açımızdan ise sorun, böylesine kendiliğinden bir var sayınma içgüdüsi olarak ortaya çıkan birlik eğilimini yakalamak ve ona devrimci bir içerik vermekti. Bu devrimci içerik de sadece birliğin siyasal programının radikallığı ile değil, bir araya gelenlerin geçmişteki düşünceleri ve eylemlerinin köklü bir değerlendirmesi-

si, Türkiye toplumu karşısında halk demokrasisi açısından köklü bir kimliği değişikliği yapabilmeleri de demektir. Ya PKK için ne anlam ifade ediyordu "birlik"?

PKK VE CEPHE

Yukarıda kısaca ifade ettiğimiz solun büyük kısmına da hakim olan olumsuzlukların en uç örneklerini veren örgütlerden biri idi PKK...

12 Eylül öncesinde, Türkiye ve Türkiye Kürdistan sol gruplarının tamamına yakınıyla çatışmaya girmesiyle ve bu gruplarla herhangi bir ilişkiden kaçınmasıyla ünlenmiş bir gruptu. Ve zaten sol içi çatışmalar sol grupların bir çoğunun ıcrat ettiği ortak bir meziyetti...

1980 öncesinde de bu sol grubun kitlelerle ilişkilerdeki olumsuzluklar zincirine, çeşitli örneklerle geniş katkılarda da bulunuyordu sözünü ettiğimiz grup. Bu nedenlerle de 12 Eylül darbesinden önce gerek soldan, gerekse de bir çok sol grup gibi kitlelerden hızla tecrit oluyordu... Ama en büyük yalnızlığı, 12 Eylül darbecilerinin bir bütün olarak sola açtığı o meşhur ideolojik kampanyaların sırasında yaşamaya başlamıştı. Çünkü cunta sola karşı yönettiği ideolojik karalama kampanyalarında en fazla malzemeyi bu grubun faaliyetlerinden sağlıyordu... Cuntanın yoğun terör darbelerinin uygulandığı Kürdistan'da bu darbeler sonucunda bütün Kürdistan solu gibi PKK'nın maddi ilişkileri de zaten dağılmıştı. Ve bu darbeler Kürdistan'lı gruplar arasında da birlik eğilimlerini güçlendirmişti. Ama hiç bir Kürdistanlı grup olumsuz olarak tutunan niteliğinden dolayı PKK'nın kapısını çalmıyordu. Daha doğrusu bir deyişle, PKK'dan geçişime ilişkin ciddi bir özleştirme talep ediyorlardı.

İşte bu şartlar altında bir çok sol grup gibi PKK açısından da "birlik", tecritten kurtuluşun tek yolu oldu. Ama bunun için geçişime ilişkin bir özleştirme yapmalıydı. Yapıldı da. Ama bugün gelinen noktada bu özleştirme çok geçici bir taktik olarak başvurulduğunu gösteren bir pratik seçimi giriliyor. Geçmişte yapılan olumsuzluklara kaynaklık eden düşünce sistematiğinin ve bunun örgüt içi ilişkilerdeki biçimlerinin köklü bir değerlendirilmesi ve değişimini hiçbir biçimde amaçlamamış bir özleştirme mantığı ile karşı karşıyayız. Daha çok taktiksel, geçici bir davranış değişikliği söz konusu. Dışarıya karşı, PKK açısından ne kadar mümkünse o kadar bir esneklik, diğer gruplarla şimdilik açık bir çatışmaya girmemek şeklinde ifade bulmuştu. Geçmişte bazı yanlışlıkların yapıldığını belirten resmi açıklamalar daha çok bu çerçevede ele alınıyor. Zaten, böylesi bir esnekliği ve davranış değişikliğini gerekli kılan bir zeminde bulunuyordu PKK. Çünkü, cephe faaliyetlerine girmişti. Artık bir kaç grupla beraber ortak politikalar saptamak, bu politikaları ilişkiye girilen gruplarla birlikte uygulamak zorunluluğu vardı. Bu da belli bir esnekliği, hoşgörüylü, davranışların kontrolünü gerektiriyordu. Bu esnekliğin, ama aynı zamanda pragmatizmin en ilginç örneğini, cephe içindeki Acilcilerin kendi içlerinde ortaya çıkan bir ayrılıkta ayrılanlardan birini vurmaları üzerine, cephe tarafından yapılan yapı-

lan açıklamaya imza atmasıyla vermiştir. Pragmatizm diyoruz. Çünkü, bu bildiriyi imza atan PKK bugün kendi içindeki bir ayrılık olayında ayrılan insanlardan bazıların tutuklanmış, bazıların da ölümle tehdit edilmektedir.

Evet bir çok sol grupta olduğu gibi PKK için de "birlik", tecritten bir kurtuluş, bir varoluş gereksiydi. Bu nedenle de, cephe içi ilişkilerde, amaçlanan sinifsız toplumun demokratik ve geniş özgürlüklere sahip ilişkilerinin bugünden cephe içinde ya da kendi örgütü içinde oluşturmak gibi bir perspektifin PKK'ya fazlaça ilgilendirmedeği açığa çıkıyor. (Bugün FKBCD imzası ile yazılan yazılara, alınan ortak tavırlara bakıldığında, PKK'nın anı kurmak için, kendisinin bugün yaptıklarını yarğlayan birçok yazıya imza attığı görülmektedir.) PKK için cephe faaliyeti, bir araya gelmiş grupların üst düzeydeki temsilcilerinin bir araya gelmesi ve politik kararlar alması şeklindeki bir ilişkiydi.

Bunun dışında, ittifak yapan grupların tabanlarının bir araya gelmesi, ortak bir tartışma, mücadele ve bir kaynaşma platformu sağlamaları düşünülmeyecek, hatta özellikle kaçınılmaz bir işleyiş biçimiydi. Doğaldı da bu, bir burjuva toplumunun insan ilişkilerinden bir kaç asır geride, özgürlüklerin, düşüncülerinin özgürce ifade etme hakkının söz konusu olmadığı, sınıflı toplumlara has egemenlik ilişkilerinin en koyusunu marksist (!) bir terminolojiyle uygulandığı bir dünyanın militanları, başka bir dünyaya temasa sokmak ölümdü... Bu nedenle de tepede "bilinçli" önderlerin ilişkileri yeterliydi. Onlardan korkulmazdı. Ama taban, o güvenilmeyen, ne yapacağı belli olmayan, bu nedenle de demokratik, eşit ve özgür ilişkilerden uzak tutulan o taban, DY gibi "disiplinsiz", kendinden menkul hiyerarşilere prim vermeyen, "liberal" bir hareketle ilişkilerden ısrarla kaçınılmaydı. Kaçındı da... Bu, baskın ilişkisiyle iliştiği, özgürlüğü ve sessiz dünya, özellikle DY'dan gelecek özgürlük, bağımsız ilişkiler ve çok renklilik etkilerine karşı tahkim de edilmişti.

Ama cephe ilişkisinin, getirebileceği bir türden tehlikelerin yanında önemli avantajları da vardı tabii... Bu sayede, PKK gibi soldan tecrit olmuş bir örgüt tecritten kurtulmuştu. Ama daha da önemlisi bir beklenti idi. Hayalden gerçeklik haline dönüşebilirdi de bu. Eğer DY, PKK'yı Kürdistan temsilcisi sayarsa... Evet bu, açık ya da gizli daima özlemi duyulan bir talepti PKK açısından. Kısacası, diğerleri gibi PKK açısından da "birlik", bazı sınırları ve görünümleri de olsa bazı davranış değişikliklerine yol açıcı sonuçları olsa da, bir süre daha yaşayabilmeyen, sosyalizm adına her türlü olumsuzluğu barındıran yapıların varlığını sürdürmelerinin yolunu açan bir avantaj da sağlıyordu. O nedenle de geçici sıkıntılara, özgürlük, demokrasi, eşitlik gibi "zarvalara" bir süre katlanılabildi. Suyu düştülmüştü bir kere... Yılana sarılmak gerekirdi. Hatta yılanı sıkı sarılmayı, bırakılmamalıydı.

Bugün gelinen noktada bazı sorular akla takılmıyor değil! Yazılı ve sözlü özleştirtiler yapan, buna uygun belli davranışlara giren PKK için yeniden tavrı değiştirmektedir? Ve PKK'nın geçmişteki tutumunu bu kadar çabuk değiştirmesi zaten inanılmaz gereken bir şey mi?

Birincisi, sol örgütlerin tümüne egemen olan, herhangi birisini ötekinden fazlaça ayırma sansına sahip olmadığımız bir sorunla karşı karşıya idik. 12 Eylül öncesi birbirli ile çatışmamış, kendi içinde benzeri olumsuzluklar yaşamamış örgüt çok azdı. Ve dolayısıyla birbirlerini diğerlerini yarğlayacağı değil, ortak olarak aşmak zorunda olduğumuz bir olumsuzluk ile karşı karşıya idik.

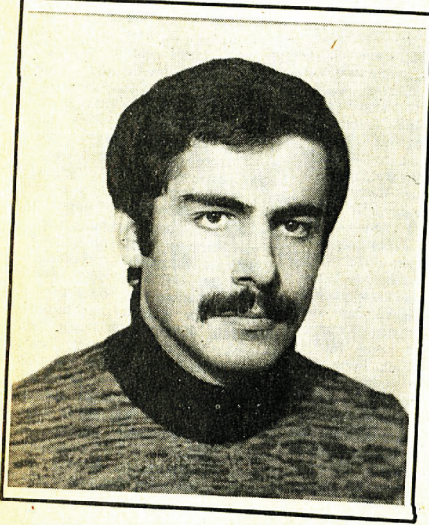
İkincisi, bu olumsuzluğu aşma özellikle buna eğilimli gruplar arasında belli bir ortak pratiğin yaşanmasını gerektiriyordu. Yani sol örgütleri kendi aralarında sosyalizme uygun bir ilişki mantığını pratiğini yaşama-lydılar. Biz bu noktada, sorunu genel olarak solun sorunu olarak ele aldık. Ve bu konuda...

(**) PKK hareketinin kendi içinde bir istihbarat örgütü olduğunu ortak ilahiklerimiz döneminde öğrendik. Ama işin ilginç yanı, PKK'nın bu örgütlenmeyi Filistin hareketlerinden ödünç almasıdır. Yani sadece PKK'nın değil, Ortadoğu usulü örgütlenmenin bir özelliği bu!

(**) PKK hareketinin kendi içinde bir istihbarat örgütü olduğunu ortak ilişkilerimiz döneminde öğrendik. Ama işin ilginç yanı, PKK'nın bu örgütlenmeyi Filistin hareketlerinden ödünç almasıdır. Yani sadece PKK'nın değil, Ortadoğu usulü örgütlenmenin bir özelliği bu!

Anıları önderimiz Yaşamları onurumuzdur

Ahmet Pehlivan (1953 ...)

1953'de Artvin'de doğdu. Lise yıllarında devrimci mücadeleye katıldı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gençlik mücadelesinin ön saflarında yer aldı. 1976-77 yıllarında ODTÜ Öğrenci Temsilciliği Konseyi başkanı idi. Rektör Hasan Tan'a karşı yürütülen büyük direnişte öğrenci kitlesinin büyük güvenini kazandı.

1977 yılında Ankara semtlerinde sürmekte olan anti-faşist mücadeleye katıldı. Aynı yıl yakalandı. Daha sonra Karadeniz bölgesinde çeşitli şehirlerde devam etti kavgaya. 1979 yılında Samsun'da yakalandı. Ağır işkence gördü. Direndi. 1980'de bu sefer İç Anadolu bölgesindeydi. Niğde-Nevşehir yöresinde devrimci mücadeleyi örgütledi, yürüttü. 1980 yılında Fatsa şenlikleri kadar önemli bir olay olan Hacı Bektaş Veli Kültür Şenliğini düzenledi. 12 Eylül'den sonra bir ara yurt dışına çıktı. Sonra geri döndü. Kırsal alanda devrimci hareketin örgütlenmesinde yerini aldı.

Tokat yöresinde güvenlik güçleri ile girdiği çatışmada öldürüldü.

15 Mayıs 1984 tarihinde bizlere yazdığı son mektupta şunları söylüyordu:

"... oradaki arkadaşlarla doğrudan konuşarak tartışmayı ben de çok istiyorum. Ama oraya gelmek istemiyorum canım. Belki yalnız olsam, hemen gelir, sizlerle tartışır dönerdim. Ama buradaki arkadaşların bana benim onlara ihtiyacım olduğundan dolayı şu anda oraya gelmeyi düşünmüyorum.

Belirtmeliyim ki bugün içine girilen arayış, başlangıçtaki olumsuz sayılabilecek yanlarına rağmen dönemi aşmak için bir panzehir olacak. Gelişmiş ve geliştiği noktadan geriye doğru sayan kişilikler giderek kendini arama ve kendini gerçekleştirmeye çabasına giriyorlar...

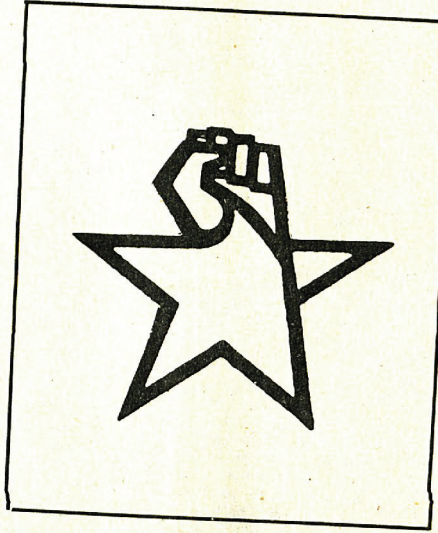
Ancak bu araştırma tartışma toplumu anlama, onun dinamiklerini yakalayıp onları geliştirme ve örgütlenme faaliyeti kişilerin kendilerini bulması ve gerçekleştirmesi yani dünyayı yorumlama ve eylemine yönelmesi tek başına başarılabilecek bir iş değil. Hem tek başına böyle bir faaliyete yönelmenin zorunluluğu da yok. Tüm bu çabalar dünyayı yorumlama ve dönüştürmeye yönelenlerin birleştirecektir..."

Veysel Güney Ensar Karahan

Alaybey Yılmaz Hasan Gök

Satılmış Şahin Dokuyucu Arif Duran

12 Eylül Sonrası Haziran Şehitleri

M. Ali Sağıt (? ...)

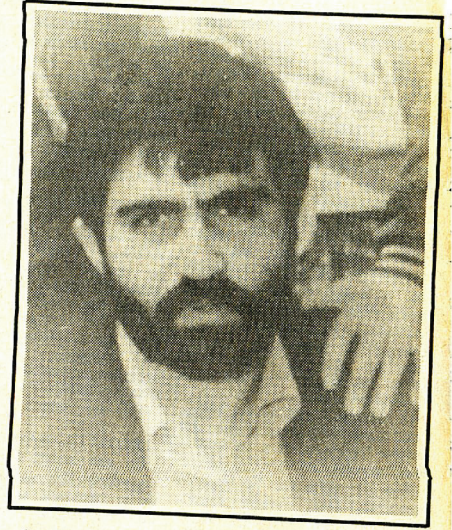
5 Mayıs sonrası başlayan operasyonlar sırasında, Denizli'de güvenlik güçleri ile girdiği çatışmada öldürüldü.

Arkadaşımızın direnme ruhu ve inancı güçlü bir geleceğin önemli köşe taşlarından birisi olacaktır. Mücadelesi, mücadelemizde yaşayacaktır.

Sen Ahmet, içimizden biri; bizler gibi gülen, ağlayan; dertleriyle, acılarıyla, sevinçleriyle, eksikliği, fazlası ile... Yoksun artık aramızda. Şişmanlığımıza takılmayacağız. Sporda yaptığın hareketleri, koşmanı taklit edemeyeceğiz. Ya hele "misket" oynayıyorsun... Hatırlıyor musun? Öldün diye ağıtlar düzmeye, övgüler düzmeye gerek yok. Seni olduğundan başka, bizden başka biriyimşin gibi göstermeye gerek yok. Biliyoruz, böyle şeyleri yazarsak kızarsın, gülmemizi istersin, ağız dolusu. Senin güldüğün gibi, beyaz dişlerini parlatarak... Aramızdan biriydin, bizim gibi sıradan biri... Bir fark var tabii. Sen biraz erken terkettin safları. Bizi yalnız bıraktın, hepsi okadar.

Zaman kâhpe zaman Ahmet. Ne cenazene katılabiliyoruz, ne mitralyöz sesleriyle uğurlayabiliyoruz seni. Bir iki damla gözyaşı. Biraz kahr. Ellerimizi dizlerimize vuruyoruz çaresiz. "Zamanla unutur insan, 20.yüzyılda en fazla bir yıl sürer ölüm acısı" derler. Bakalım, göreceğiz. Hem zaten unutsak ne olur ki, o kadar çok Ahmet'iz ki yaşıyan. Yaşayacaksınız nasılsa bizler yaşadıkça.

Ayhan Gökvelioğlu (1956 ...)

1956'da Tokat'ın Bolus köyünde doğdu. Sivas Devlet Demir Yolları Cer Atölyesinde işçi olarak çalışırken, 1974-1975'de TSİP'te mücadeleye başladı. 1975'de Dev-Genç çalışmalarında aktif bir önderdi. 1977'de işçi ve mahalle çalışmalarının önderlerinden oldu. Aynı dönemde İl Komite üyesiydi. 1977 ortalarında sivil faşistlerle giriştiği silahlı çatışma sonucu yakalandı. Sivas, Amasya, Sinop, Bolvadin, Erzincan cezaevlerinde yattı. Sivas, Amasya ve Erzincan cezaevlerinde yattığı dönemde siyasi ve diğer mahkumların katılmalarını da sağlayarak direniş ve isyanlar örgütledi, önderliği üstlendi. 1980'de cezaevinden çıktı, yaklaşık 15 gün sonra operasyon altındaki arkadaşlarına yardım ederken tekrar yakalanarak cezaevine girdi. 12 Eylül günlerinde cezaevinden çıktı ve kırsal faaliyetlere girdi. Bölge Komitesinde üyelik üstlendi. Hareketin merkezi darbeler yediği dönemde aktif ve kararlı tavırlarıyla, mücadele arkadaşlarına moral ve güç verdi. En zor koşullar altında bile devrime olan inancı ve mücadeleye kararlılığı sarsılmadı. Toparlanma faaliyetlerine katıldı, kırsal alanda çeşitli görevler üstlendi.

Tokat'ta güvenlik güçleri ile girdiği çatışmada öldürüldü.

Devrimcilik, günlük bir yaşam, bir uğraşın onun için. Yaşamın küçük sorunlarından başlayan bir süreç olarak görüyordu devrimciliği...

Aralık 1983'de bir arkadaşına yazdığı mektupta şunları diyordu:

"... Hepimiz kendi durumumuzla başka şeyleri kıyaslırsak, iyi ve kötü, ileri veya geri ölçüler buluruz. Anlayış bu mu olmalı? Yoksa kendimizi kıyaslamadan kavgaya mı sürmeliyiz? Tatmin olamama hangi ölçülere göre belirlenebilir? İyi bir asker olmak mı en iyisi, yoksa bir başka faaliyetin yürütülmesi mi? Hangisi diğerinden geri... 'Kimse farketmeden' yapılan mütevazı görevler değersiz midir

Herkeste bir takım gedikler olmalı, sorun bunları kapatmak değil mi? Bugün bizdeki eksiklik, yaşantının içinde coşkunluğu arttıran heyecan ve sıcaklık sağlamanı kavgaya biçimleri mi? Yoksa yeni insan olamamızdaki eksikliklerimiz mi bu ve benzeri düşüncelere iten neden. Biz yeni mi yaratacağız, eskiyle mi cebelleşip etkisinde mi kalacağız. Bu toplumun pisliklerini yarınımıza taşıırken bir selektör olamayacak mıyız? Bugünümü (dünü) demek daha doğru sanırım) yarına, geleceğimize ne kadar taşıma hakkımız var?"

Mustafa Özenç'in "O Büyük Gün Geldiğinde" şiirini ilk okuduğunda "Ant olsun Mustafa yoldaş, hasta olsam da, vurulup yaralansam da yanına geleceğim, toprağına kucaklayacağım!" demişti. Ve bu şiiri tüm arkadaşların ezberlemesini, anlamını değerlendirmesini istemiş, kendisi de hemen ezberlemişti.